

UNIVERZITET CRNE GORE
FAKULTET POLITIČKIH NAUKA
Adresa 13. jul, br. 2, 81000 Podgorica
Tel. 020/481-169, fax. 020/239-074
www.ug.ac.me
politickenuke@t-com.me

Broj: 01-1343/3
Podgorica, 19.10.2023. godine

**UNIVERZITET CRNE GORE
CENTAR ZA DOKTORSKE STUDIJE
S E N A T**

Predmet: Materijal za narednu Sjednicu Senata

Uvaženi,

U prilogu dostavljamo materijal za narednu sjednicu Centra za doktorske studije, odnosno Senata Univerziteta Crne Gore i to:

- Odluku Vijeća Fakulteta političkih nauka od 19.10.2023. godine,
- Obrazac D3 - Ocjena doktorske disertacije,
- Prateća dokumentacija za kandidatkinju mr Kristinu Gvozdrenović.

S poštovanjem,

DEKAN,

Prof. dr Milan Marković

UNIVERZITET CRNE GORE
FAKULTET POLITIČKIH NAUKA

Adresa 13. jul, br. 2, 81000 Podgorica
Tel. 020/481-169, fax. 020/239-074
www.ucg.ac.me
politickenauka@t-com.me

Broj: 01-1343/1
Podgorica, 19.10.2023. godine

Na osnovu člana 64 Statuta Univerziteta Crne Gore, člana 43 Pravila doktorskih studija od 16.11.2020. godine, Vijeće Fakulteta političkih nauka je na sjednici održanoj 19.10.2023. godine, donijelo

ODLUKU

I

Usvaja se Izvještaj Komisije za ocjenu doktorske disertacije pod naslovom *Metafore jedinstva kao disurs nacionalnog identiteta – na primjerima crnogorskih i japanskih političkih govora*, kandidatkinje **mr Kristine Gvozdrenović**.

II

Predlaže se Senatu Univerziteta Crne Gore da prihvati doktorsku disertaciju pod naslovom *Metafore jedinstva kao disurs nacionalnog identiteta – na primjerima crnogorskih i japanskih političkih govora*, kandidatkinje **mr Kristine Gvozdrenović** i imenuje Komisiju za odbranu doktorske disertacije u sastavu:

- Prof. dr Maruša Pušnik, redovni profesor Fakulteta za društvene vede Univerziteta U Ljubljani;
- Prof. dr Nataša Ružić, vanredni profesor Fakulteta političkih nauka Univerziteta Crne Gore;
- Prof. dr Boris Vukićević, redovni profesor Fakulteta političkih nauka Univerziteta Crne Gore.

III

Izvještaj Komisije za ocjenu doktorske disertacije i odluku Vijeća Fakulteta dostaviti Centru za doktorske studije i Senatu Univerziteta Crne Gore, na dalju nadležnost.

IV

Mjesto, dan i čas odbrane doktorske disertacije biće utvrđen nakon sjednice Senata Univerziteta Crne Gore, nakon konsultacija članova Komisije i kandidata.

OBRAZLOŽENJE

Komisija za ocjenu doktorske disertacije pod naslovom *Metafore jedinstva kao disurs nacionalnog identiteta – na primjerima crnogorskih i japanskih političkih govora* kandidatkinje **mr Kristine Gvozdrenović** je napisala Izvještaj, koji je Vijeće fakulteta razmatralo ba sjednici održanoj 19.10.2023. godine.

Nakon saznanja da su ispunjeni svi uslovi iz člana 43 Pravila doktorskih studija, Vijeće je odlučilo kao u izreci.

Dostavljeno:

- Centru za doktorske studije
- Senatu
- Imenovanom
- Članovima Komisije
- Službi za studentska pitanja
- a/a

DEKAN,

Prof. dr Milan Marković

OCJENA DOKTORSKE DISERTACIJE

OPŠTI PODACI O DOKTORANDU	
Titula, ime i prezime	Mr Kristina Gvozdenović
Fakultet	Fakultet političkih nauka
Studijski program	Političke nauke
Broj indeksa	2/18
MENTOR/MENTORI	
Prvi mentor	Prof. dr Maruša Pušnik Fakultet za društvene vede Univerziteta Ljubljani, Slovenija
KOMISIJA ZA OCJENU DOKTORSKE DISERTACIJE	
Prof. dr Boris Vukićević, predsjednik komisije	Fakultet političkih nauka, Univerzitet Crne Gore, Crna Gora
Prof. dr Mruša Pušnik, mentor	Fakultet z društvene vede Univerziteta u Ljubljani, Slovenija
Prof. dr Nataša Ružić, član Komisije	Fakultet političkih nauka, Univerzitet Crne Gore, Crna Gora
Datum značajni za ocjenu doktorske disertacije	
Doktorska disertacija i Izvještaj Komisije dostavljen Biblioteci UCG	07.09.2023. godine
Javnost informisana (dnevne novine) da su Doktorska disertacija i Izvještaj Komisije dati na uvid	08.09.2023. godine
Sjednica Senata na kojoj je izvršeno imenovanje Komisije za ocjenu doktorske disertacije	19.07.2023. godine
Uvid javnosti	
U predviđenom roku za uvid javnosti bilo je primjedbi?	Nije bilo primjedbi
OCJENA DOKTORSKE DISERTACIJE	
<p>1. Pregled disertacije (bibliografski podaci o disertaciji i sažetak disertacije)</p> <p>Doktorska disertacija „Metafore <i>jedinstva</i> kao diskurs nacionalnog identiteta – na primjerima crnogorskih i japanskih političkih govora“ kandidatkinje mr Kristine Gvozdenović napisana je u skladu sa uputstvima za oblikovanje doktorske disertacije predviđenim Pravilima doktorskih studija Univerziteta Crne Gore. Disertacija je napisana latiničnim pismom (Times New Roman, veličina fonta 12, prored 1,5) na crnogorskom jeziku (primjeri na japanskom jeziku su u originalu, uz pratnju prevoda), na A4 formatu. Pored naslovne stranice na crnogorskom i engleskom jeziku, i podataka o doktorandkinji, rad sadrži sažetak na oba jezika, i pet ključnih riječi, takođe na crnogorskom i engleskom jeziku.</p> <p>U okviru sedam poglavlja disertacije, kandidatkinja je teorijski i empirijski utemeljila temu dokorskog rada u skladu sa predefinisanim ciljevima i planom istraživanja. Teorijsko utemeljenje podrazumijeva konceptualizaciju osnovnih pojmova i koncepata, poput: konceptualnih metafora, ideologije, nacije, nacionalizma, banalnog nacionalizma, nacionalnih identiteta, socio-kognitivnog pristupa kritičke diskurs analize, kritička analiza metafora, kao i diskurzivni pristup građenju nacionalnih identiteta.</p>	

Najprije, **poglavlje 1** daje kulturno-istorijsko-lingvistički prikaz odnosa između Crne Gore i Japana.

Drugo poglavlje je teorijski pristup – objašnjenje Teorije Konceptualnih Metafora (TKM), njihove istorije, i strukture i daje pregled istraživanja odnosa između metaforičkog jezika u političkom diskursu kroz objašnjenja Kritičke Analize Diskursa (KAD), Kritičku Analizu Metafora (KAM), nacionalizma i teorije banalnog nacionalizma, ideologije u jezičkoj upotrebi, i odnosa između diskursa, ideologija i konceptualnih metafora, kao i objašnjenje neophodnosti uključivanja rodnihi komponentata u analizu.

Treće poglavlje predstavlja metodološki okvir teze, pitanja koja istraživanje postavlja, prikazujući i sam proces prikupljanja podataka.

Četvrto poglavlje se sastoji od kombinovanihi uvida iz TKM, KAD i KAM, kroz empirijsku analizu izvučenih podataka. Sadrži analizu odabranihi primjera i ukupne rezultate nakon izvršene diskurzivne analize. Cilj ovog dijela je da prouči mobilizaciju oblika diskurzivnog banalnog nacionalizma, sugerišući da je konceptualno-metaforički pojam *jedinstva* koristan za pokretanje društvenih praksi, koji jača društvene obrasce nacionalnog identiteta, ideologije i države. Vrsta 'intervencije' koju primjenjuje ova teza, između ostalog, služi za otkrivanje manipulativnih manevara u politici, čiji je cilj jezička homogenizacija ili diskriminatorna isključenost ljudskih bića, te za podizanje svijesti o retoričkim strategijama koje se koriste za nametanje određenih političkih uvjerenja, vrijednosti i ciljeva (Wodak i dr, 2009:9).

Peto poglavlje uključuje istraživačke intervjuje kao metodu za kvalitativnu analizu, s ciljem ispitivanja načina na koje građani obje zemlje doživljavaju, razumiju i reaguju na prethodno diskutovane metaforičke diskurse političara u Crnoj Gori i u Japanu - i u svom metodološkom pristupu takođe polazi od ideje da je značenje kolektivno konstruisano od strane pojedinaca, pokušavajući razumjeti društvene fenomene analizirajući kako pojedinci pregovaraju o značenju, kroz kontekste u kojima se takvi pregovori odvijaju.

Šesto poglavlje daje diskusiju na prethodne rezultate, koje prati **Zaključak i rješenja**.

Postoji nekoliko tačaka u disertaciji u kojima lingvistički dokazi nude samo predloge o kognitivnim mehanizmima koji su u osnovi podataka - u mnogim od ovih slučajeva može biti primijenjeno istraživanje na drugačije načine, kroz studije iz drugih područja i disciplina.

2. Vrednovanje disertacije

- 2.1. Problem (navesti neriješena i kontraverzna mišljenja o istraživačkom problemu i dosadašnjim pokušajima rješavanja problema, rješenja do kojih su došli drugi autori, ocjenu osnove disertacije u skladu sa radovima i istraživanjima kandidata i način njihove veze sa samom disertacijom)

Koncept ove doktorske disertacije je multidisciplinovan. Prije svega, zasnovan je na teoriji konceptualnih metafora koja se pojavila 80ih godina XX vijeka, i knjizi Džordž Lejkofa i Mark Džonsona *Metaphors we live by* (1980) koja se uzima za njezin početak. Premda je konceptualna metafora od samih svojih početaka u radovima Lakoffa i Johnsona bila pupčanom vrpcom vezana uz jezik, njezina je temeljna narav u toj tradiciji zapravo bila konceptualna, a ne jezična. To znači da konceptualna metafora – nije metafora koja služi radi dekora jezika, već prožima svakodneveni život. Teorija o konceptualnim metaforama je veoma privlačna za istraživanje zato što lako može objasniti mnoge vrste podataka koje su vezane za načine mišljenja i djelovanja. U prethodne dvije decenije, kognitivni lingvisti prikupili su ogroman broj metaforičkih primjera i izveli ogroman broj analiza. Izazov u ovom trenutku nije toliko otkrivanje novih metaforičkih podataka (premda preliminarni rezultati ove teze daju uvide u nekoliko kulturološki-jedinstvenih metafora) koliko u poboljšanju razumijevanja kako su ovi primjeri povezani s manipulisanjem u političke svrhe.

Iz razloga što metafore mogu biti različite, ali i univerzalne od jednog do drugog društva, proučavanje metafora je odlično istraživačko sredstvo za međudruštvena upoređivanja, činjenica koju već dobro razumiju sociolozi, antropolozi i istoričari (za primjer iz sociologije vidjeti Donald N. Levine, 1995; za antropološki primjer vidjeti Fernandez, 1991; za istorijski primjer vidjeti de Baecque, 1993/1997). Za politikologe, komparativna studija metafora pruža novi, još uvijek nedovoljno istražen način razumijevanja sličnosti i razlika u načinu konceptualizacije političkih sistema i kultura.

Dosadašnji pokušaji da se objasni uloga konceptualnih metafora i njihovog odnosa sa nacionalnim identitetima uglavnom je tretirana teorijski, ili uz empirijske validacije u zapadnim društvima i kulturama – a da ne napomenemo i da je teorija konceptualnih metafora zapravo novija teorija, nastala prije 35 godina, te je još uvijek u razvijanju i razumijevanju. U svim tim studijama pokazalo se da su metafore važni izvori koji pomažu političarima da bolje konstruišu svoju verziju stvarnosti i utiču na svoju publiku. Dosadašnja istraživanja objašnjavaju da su brojni naučnici i istraživači koji tvrde da metafore imaju značajne političke efekte: metafore su ključne za jezik spoljne politike (Shimko, 2004, o diskursu američke Operacije Pustinjska Oluja); mogu potkopati davno postojeće političke konstalacije (Baranov i Zinken, 2003, o „Perestrojka“ i „Wende“); mogu se pripremiti za nove političke strukture (Chilton i Ilyin, 1993; Schäffner, 1993, o Europskim integracijama); ponekad mogu aktivirati predrasude ili djelovati kao „otrov za uspavlivanje“ (Musolff, 2007, o antisemitskim slikama). Stoga se treba detaljnije pozabaviti velikim pitanjima, od čega se sastoje metafore i njihovi mogući efekti i koju ulogu igraju emocije, kako bi se shvatilo kako i kada metafore mogu postati moćni politički uređaji. Kao novija teorija odmah je pokazala da pronominalan izbor u političkoj metaforičkoj retorici odražava skrivene ideologije, zbog čega je u posljednje vrijeme veoma proučavana pojava i u diskursu analitičkog istraživanja politike u zapadnim demokratijama. Mnogi naučnici su se dotakli istraživanja u različitim aspektima političkog diskursa – sociološkim, lingvističkim, pravnim, kulturološkim i istorijskim, radeći na političkim pitanjima u kontekstu različitih istraživačkih projekata unutar analize diskursa, kritičkog medijskog diskursa i društvenih nauka, kao i istraživači koji su se bavili uporednim analizama, studijama slučaja zasnovanih na analizama predizbornih članaka, raspravljajući o problemima prevoda sa jednog jezika na drugi, i kulturološkim varijacijama. svakako su bili od ogromne pomoći pri konstruisanju ovog multidisciplinarnog istraživanja. Te s toga, postavke ovog istraživanja djelimično su određene i na temelju analize istraživanja engleskog lingviste Charterisa-Blacka (*Politicians and rhetoric: the persuasive power of metaphor*, 2005) koji je upotrebu konceptualnih metafora prikazao u iskazima najvažnijih engleskih i američkih političara, pri čemu je naglasak stavio samo na izvorni domen u iskazima (ne i na kompletnu metaforičku hijerarhijsku shemu). Njegovo istraživanje obuhvata analizu govora Winstona Churchilla, Martina Luthera Kinga, Margaret Thatcher, Billa Clintona, Tonyja Blaira te Georga Busha i Georga W. Busha.

Međutim, slične teme su i dalje uglavnom neistražene u istočnim, poput Japana, ali i zemljama u tranziciji, a naročito u Crnoj Gori koja još uvijek gradi svoj novi, moderni identitet. S toga, ova doktorska disertacija popunjava pomenutu akademsku prazninu. Uz to, na međunarodnom i nacionalnom nivou, prema našim najboljim saznanjima, ne postoje ni u jednoj disciplini komparativne analize između Crne Gore i Japana, niti multidisciplinarnе komparativne studije slučaja koje adresiraju ove dvije zemlje. Takva činjenica čini istraživački proces kompleksnijim i zahtjevnijim, ali i dodatno ukazuje na neophodnost i vrijednost ove doktorske disertacije. Kada je riječ o konceptualnoj analizi metafora, kulturološki orijentisana istraživanja postoje u Crnoj Gori i ukazuju na jake patrijarhalne kulturološke korijene u kulturi (poput Vuković-Stamatović, 2014, Perović, 2017).

Stoga, analiza konceptualnih metafora i političkih govora koju je kandidatkinja predstavila u svojoj doktorskoj disertaciji, predstavlja jasan doprinos ne samo naučnoj, već i medijskoj, kao i internacionalnoj zajednici, uz to i zajednici građana čija se komunikacija i kritičko mišljenje može značajno unaprijediti praćenjem preporuka koje je kandidatkinja iznijela u tezi.

Tokom istraživačkog rada na doktorskoj disertaciji, kandidatkinja je sprovela nekoliko aktivnosti koje su u direktnoj vezi sa osnovama disertacije, a koje su unaprijedile njezin naučni kapacitet. Dio rezultata dokorskog rada pod nazivom „National and self-identity in metaphorical narratives“ objavljen je u *Anthropological Notebooks* (str. 21-43). Vol.29 No.1, Slovene Anthropological Society. Kandidatkinja je ovom publikacijom objavila dio kvalitativne analize doktorske disertacije, koja se odnosi na peto poglavlje disertacije i rezultate intervjua odrađenih u Crnoj Gori. U radu je predstavljena kvantitativna analiza sadržaja, kao i kognitivno-lingvistička analiza diskursa, u kojoj se istražuju efekti mišljenja, emocija, metafora i posredovanih fantazija u javnom diskursu.

Preliminarni rezultati doktorskog istraživanja prikazuju da identifikacija konceptualnih metafora jedinstva u konačnom pokazuje izgradnju i zajedništva i podjela – i koheziju i otuđenje, izvedeci zaključak da metaforička ideja jedinstva upravlja umom na prikrivene načine, banalno se obraćajući „nama“ kao nacionalnoj množini u prvom licu i stavljaju „nas“ u domovinu i u ideologiju unutar svijeta nacija.

Preliminarni rezultati doktorskog istraživanja su takođe predstavljani na dvijema prezentacija, u sklopu istraživačkih boravaka koje je kandidatkinja realizovala. Tokom šestomjesečnog boravka na Kansai Univerzitetu u Osaki 2019-2020, doktorandkinja je održala prezentaciju govoreći o patrijarhalnim metaforama izvučenim iz govora „The household led by a woman, and the Nation that shines in the centre of the world - metaphors as a discourse of national identity in Montenegro and in Japan“.

Tokom šestomjesečnog boravka na Kobe Gradskom Univerzitetu za Strane Studije u Kobe, 2022. kandidatkinja je japanskoj zajednici predstavila nalaze petog poglavlja – preliminarne rezultate nakon prikupljenih i obrađenih japanskih intervjua.

Pored toga, 2021. godine Gvozdenović je predstavila rad “Metaphors of unity as a discourse of national identity in Montenegro and in Japan” - preliminarne rezultate najzastupljenijih metafora u političkim govorima Japana i Crne Gore, predstavljajući samopublikovani website sa preliminaranim rezultatima istraživanja <https://utopianfog.net/> na konferenciji The Metaphors and space, the 14th conference for the Association for Researching and Applying Metaphor (RaAM), Vilnius, Litvanija.

2.2. Ciljevi i hipoteze disertacije

Izbor teorijskog okvira u ovoj studiji vodio se prvenstveno vrstom postavljenih pitanja – tj. pitanjima o tome kako se nacionalni identiteti u Crnoj Gori i u Japanu diskurzivno konstruišu kroz korišćenje konceptualnih metafora u svakodnevnom političkom diskursu. Prateći glavnu ideju da kognitivno-lingvistički, tj. metaforički konstrukti iz svakodnevnih političkih govora pokreću društvene prakse i jačaju društvene obrasce nacionalnih identiteta i ideologija, te da su značenja kolektivno konstruisana od strane pojedinaca, disertacija je pokušala dati odgovori na četiri istraživačka pitanja:

1. Na koji način se konstruiše metaforička ideja jedinstva u Crnoj Gori i u Japanu, i da li se konstrukcije međujezički razlikuju?

Ovo pitanje je usputno trebalo da ukaže i na stepen univerzalnosti i/ili varijacije u konceptualnim metaforama i njihovoj realizaciji u dva različita jezika.

Sljedeće istraživačko pitanje koje se postavlja jeste:

2. Da li metaforički diskursi mogu igrati ključnu ulogu u održavanju i osporavanju ideologija?

Odgovor na ovo pitanje provlači se kroz drugi dio empirijske analize, uključivanjem kritičke analize metafora (Charteris-Black, 2004) na otvorenu definiciju *banalnog nacionalizma* (Billig, 1995) kroz hibridnu metodologiju jezičkih realizacija prilikom izgradnje nacionalnih identiteta, razvijenu od strane Wodak et al. (2009). Koristeći takav inicijalni pristup, teza je pokušala dati uvid u ideju da različiti, kontekstom određeni diskurzivno-metaforički identitetski konstrukti mogu biti identifikovani korišćenjem Teorije Konceptualnih Metafora.

Sledeće pitanje koje istraživanje postavlja, smatrajući da su koncepti i metode istraživanja roda i politike u međunarodnoj perspektivi veoma bitni, jeste:

3. Da li će diskursi ženskih akterki, kao manjina u politici, biti okrenuti razbijanju patrijarhalnih modela govora i uloga u društvu?

Glavna ideja od koje rad polazi jeste da metafore u analizi političkog diskursa imaju široko rasprostranjene efekte na koncepte koji pokreću naše društvene prakse i koji jačaju društvene obrasce nacionalnog identiteta, ideologije, i države, te ona oblikuje pitanje:

4. Na koje načine građani u Crnoj Gori i u Japanu prihvataju, odbacuju i preoblikuju političke diskurse u procesu osmišljavanja svojih „zamišljenih“ zajednica?

Pitanje uključuje ideju da su značenja kolektivno konstruisana od strane pojedinaca, te da konstrukcije značenja nacionalnih identiteta podrazumijevaju skup sličnih koncepcija i percepcijskih shema koje pojedinci dijele, a koji se dalje mogu diskurzivno (re)produkovati, transformisati i (de)konstruisati. Ovo pitanje se provlači kroz čitavo istraživanje, ali ga najviše dotiče posljednji dio, koji primjenjuje istraživačke intervjuve kao kvalitativnu analizu, uključujući (re)produkciju, transformaciju ili čak (de)konstrukciju nacionalne, društvene ali i individualne stvarnosti od strane građana.

Ova četiri pitanja svakako otvaraju veliki nivo pod-pitanja na koja empirijska analiza daje odgovore kao što su:

- Koje se konceptualne metafore najčešće koriste radi stvaranja osjećaja jedinstva nacije, u diskursu crnogorskih i u diskursu japanskih političara, i kakve su sličnosti i varijacije u okviru njihovih metaforičkih tema?
- Koje su glavne (emocionalne) komponente svakog zasebnog pronađenog metaforičkog domena?
- Kako se metafore razlikuju unutar iste kulture, ne samo između kultura?
- Jesu li određene kulture okarakterisane ili da li se uopšte mogu okarakterisati posebnim metaforama koje „dominiraju“ ili koje su karakteristične za određenu kulturu? Odnosno, postoje li kulturološki zasnovane metafore?

2.3. Bitne metode koje su primijenjene u disertaciji i njihovu primjerenost. Ako je primijenjena nova ili dopunjena metoda, opišite šta je novo

Empirijski dio ove studije temelji se na Teoriji Konceptualne Metafore (TKM), oslanjajući se na uvide iz Kritičke Analize Metafore (KAM), kombinirajući ih s teorijskim okvirom Kritičke Diskurs Analize (KDA). Prema teoriji konceptualnih metafora, koja svoje početke ima u Lakoffovoj i Johnsonovoj knjizi *Metaphors we live by* (2003), konceptualna metafora se smatra odlikom ne samo svakodnevnog jezika, već i mišljenja i djelovanja, a ukorijenjena je u našem iskustvu. Nadalje, KAM, koju je uveo Charteris-Black (2004, 2011), pristup je analizi metafora koji ima za cilj identifikovati namjere i ideologije koje leže u osnovi upotrebe jezika. Postoje tri faze KAM pristupa: identifikacija metafore (koristeći kriterijume je li riječ ili fraza korišćena sa smislom koji se razlikuje od drugog uobičajenijeg i prihvaćenijeg smisla), interpretacija metafore i zatim objašnjenje. Nadalje, studija počiva na pretpostavci koju iznosi Charteris-Black (2014, 2011:201), a to je da upotreba metafora služi određenoj svrsi – ona pomaže u ostvarivanju određenog komunikacijskog cilja. Njihovo potencijalno korišćenje u određenoj prilici – bilo svjesno, nesvjesno, strateški ili ne, može imati snažnog uticaja na kolektivne konceptualizacije – naročito ako se primijene na mapiranje sa državom i nacijom.

Unutar političkog konteksta, KAM se često može smjestiti unutar modela KDA. KDA je metodološki bitan za ovu studiju jer se usredsređuje na proučavanje jezičnih manifestacija ideologije, društvenih i opštih uvjerenja, skrivene i transparentne moći, kulture i društva uopšte. Okvir za Kritičku Analizu Diskursa koju koristi ova studija je sociokognitivistički pristup Van Dijka, iako je rad drugih analitičara diskursa – konkretnije hibridna verzija pristupa diskurzivne izgradnje nacionalnog identiteta koji predlaže Wodak et al. (2009), a na osnovu Van Dijkovog pristupa Kritičkoj Analizi Diskursa korišćen je prilikom detaljnijeg istraživanja primjera u kontekstu. Oba pristupa pretpostavljaju sociokognitivno sučeljavanje društvene i diskurzivne strukture, sa ciljem da istraže kritičku društvenu nejednakost, kako se ona izražava, signalizira, konstituiše, legitimiše putem jezika.

Wodak et al. (2009) razvili su metodološki okvir, model koji kombinuje različite makro-strategije i dimenzije korišćene u diskurzivnom oblikovanju nacionalnog identiteta. Neki od glavnih obrazaca, koje su identifikovali Wodak et al. (2009) jesu da se diskurzivna konstrukcija nacionalnog identiteta vrti oko tri vremenske ose: prošlosti, sadašnjosti i budućnosti, gdje su porijeklo, kontinuitet/tradicija, transformacija, (esencijalistička) bezvremenost i iščekivanje važni faktori.

U odnosu na makrofunkcije diskurzivnog djelovanja, Wodak et al. (2009:33) u svojoj studiji ističu pet strategija diskursa – konstruktivne, odbrambene, reproduktivne, transformatorske i destruktivne – te čak dvadeset i osam podstrategija, od kojih se kao najvažnije izdvajaju dvije – strategija asimilacije (jezičko ima za cilj stvaranje vremenske, međuljudske ili prostorne (teritorijalne) sličnosti i homogenosti u odnosu na različite tematske dimenzije) i strategija disimilacije (stvara vremensku, međuljudsku ili teritorijalnu razliku i heterogenost u odnosu na te iste dimenzije). Iako se analitički razlikuju jedna od druge, ove se strategije događaju manje-više istovremeno i isprepletene su u konkretnim diskurzivnim radnjama (Wodak et al. 2009:33). Važan prilog njihovoj studiji jeste tabela sa sažetim rezultatima trojne analize diskurzivne konstrukcije austrijskog identiteta u svih pet spomenutih izvornih korpusa – prikazujući međusoban odnos spomenutih strategija i podstrategija, toposa (uzoraka argumentacije) te sredstava njihove jezičke realizacije. Tabela tu izdvaja dvadeset i sedam toposa, te šezdeset sredstava jezičke realizacije, a od posljednjih su posebno obrađene metonimije, sinegdohe, personifikacije, te najsloženija lična zamjenica „mi“.

S obzirom na to da ova disertacija već uzima metafore *jedinstva* za ispitivanje, kao određeno sredstvo jezičke realizacije, prva – konstruktivna strategija – najrelevantnija je za ovu studiju jer takve strategije pokušavaju „konstruisati i uspostaviti određeni nacionalni identitet promovisanjem ujedinjenja, identifikacije i solidarnosti, kao i razlikovanja“ (Wodak et al. 2009:33). Konstruktivna strategija stoga je korisna za identifikovanje i imenovanje diskurzivnih sredstava pomoću kojih se diskursi koji određuju tumačenja nacionalnog identiteta izražavaju u korpusu ispitivanih tekstova. Samim tim, oslanjajući se na diskurzivne strategije koje predlaže Wodak et al. (2009:33-34), istraživanje iskorišćava strategije asimilacije i disimilacije (miješajući glavne društvene makro-funkcije i njihove mikro strategije), dajući hibridnu verziju prilagođenu mikro diskurs analizi metafora koju predlaže teza. Vrlo je važno napomenuti da ni u crnogorskom kao ni u japanskom jeziku, korišćenje ličnih zamjenica prilikom konstrukcije rečenica nije neophodno. Oba jezika su pro-drop¹ jezici, osim ako se želi naglasiti ili istaći važnost osoba u pitanjima. U slučaju crnogorskog jezika, implicitna upotreba zamjenica može da se koristi putem konjugacije glagola i otvorenih zamjenica (overt pronoun). To nije slučaj sa japanskim jezikom – gramatički, on se ne mijenja po licima.

Imajući to u vidu, u okviru Sredstava i oblika realizacije, dodali smo „društvenu deixu“ kao jednu od lingvističkih strategija. Društvena deixa se odnosi na kodiranje društvenih razlika koje su relevantne za uloge učesnika, posebno aspekte društvenog odnosa govornika i primaoca poruke. Naime, u japanskom jeziku postoje takozvane nulte zamjenice, najčešća vrsta anafore koja u funkciji odgovara ličnim zamjenicama u crnogorskom jeziku. Nulta zamjenica definisana je kao obavezna padežna imenička fraza koja nije izražena u iskazu, ali se može razumjeti kroz druge iskaze u diskursu, kontekstu ili znanju izvan konteksta. Samim tim japanski jezik u velikoj mjeri zavisi od konteksta. Nulte zamjenice uglavnom se identifikuju pomoću kognitivnih i sociolingvističkih informacija koje se prenose honorifičnim, deiktičkim i govornim predikatima o tome kako su izostavljeni padeži povezani s govornikom ili slušaocem. Društvena deixa u tom smislu, leži u osnovi značenja i upotrebe učtivih (poniznih ili honorifičnih) predikata kao i predikata davanja i primanja u japanskom jeziku.

Podaci su analizirani na osnovu tri analitičke dimenzije: 1) kontekst – na osnovu koga se došlo do sažetka ostalih lingvističkih oblika realizacije; 2) strategije korišćene u diskurzivnoj konstrukciji nacionalnog identiteta, 3) analiza konceptualnih metafora kao forma ujedinjenja nacije kroz afekt, i glavni oblik lingvističke realizacije. Tri dimenzije koje su ispitivane idu dalje od generalnih pretpostavki u vezi sa konceptualizacijom nacije, nacionalnog identiteta i uopšte konceptualnih metafora.

Metoda koju primjenjuje peto poglavlje je takođe Krićka Analiza Metafora (kroja proizilazi iz Krićke Analize Diskursa i Teorije Konceptualnih metafora) na kvalitativnu analizu – intervju, koje prati logičan proces kojim se povezuju mišljenja i iskustva. Samo-osmišljeni dizajn intervju u Crnoj Gori slijedio je strukturisani format sa specifičnim otvorenim pitanjima za svakog učesnika, kako bi se osigurala tematska zasićenost, dok je u Japanu dizajn intervju slijedio strukturisani pisani format sa unaprijed osmišljenim istim pitanjima za svakog učesnika.

¹ Pro-drop jezik (skraćeno od „pronoun dropping“) je jezik u kojem se određene klase zamjenica mogu izostaviti ako su pragmatično ili gramatički nezamjenjive

2.4. Rezultati disertacije i njihovo tumačenje

Rezultati doktorske disertacije predstavljeni su sistematično i jasno. Empirijsko istraživanje prate vizuelna rješenja u obje faze, uz koherentnu interpretaciju, i konkretne primjere u svakom od pronađenih metaforičkih domena. Njihova vizualizacija nam pomaže da dođemo do određenih rezultata na izložena postavljena pitanja, dajući jasne preglede u kojim i kakvim domenima se metafore susreću u crnogorskom diskursu, nasuprot japanskom, te kakve emocije i relacije zasebni domeni podrazumijevaju. U određenim primjerima pronalazimo napetost između univerzalnog i posebnog, što se odnosi na održavanje povjerenja, ponosa i drugih pozitivnih protoemocija vezanih za one koji pripadaju tom *jedinstvu*.

Rezultati koje daje empirijsko istraživanje povezani su sa objašnjenjem značenja, da se ideologije koje podupiru stavove društvenih grupa sastoje od shematski organizovanih opštih mišljenja o relevantnim društvenim temama. Ideološki sadržaji ispitivanih tekstova povremeno su utjelovljeni u metafori koja pripada sistemu čije se strukture koriste za generalizovanje i konceptualizuju pojmove kao što su stanja, promjene, procesi, radnje, uzroci, svrhe i sredstva u smislu fizičkog prostora, kretanja i sile. Pronađene metafore bazirane su na tjelesnim iskustvima – kretanja, bolesti, patnje, nade; i društvenim iskustvima kao što su upravljanje domaćinstvom, izgradnja građevina, putovanja; te na kulturnim tradicijama kao što su kultura žrtvovanja, hijerarhijski odnosi, etički i moralni standardi. Ovo nam ukazuje da čak i konvencionalne, ustaljene metafore, u zavisnosti od konteksta, mogu imati (nesvjesne) svrhe, koje se mogu povezati sa ideološkim značenjima.

Analiza konceptualnih metafora, pored emotivnog efekta usputno je ukazala na stupanj univerzalnosti i/ili varijacije u konceptualnim metaforama i njihovoj realizaciji između dva različita jezika. Rezultati su pokazali da odabrani jezici dijele mnoge metaforičke konceptualizacije *jedinstva*. Na osnovu analize primjera možemo zaključiti da japanski i crnogorski diskursi dijele više izvornih domena – štaviše, japanski diskurs dijelio je svaki domen pronađen u crnogorskom diskursu. Nasuprot tome, analiza je pokazala bogatije metaforičko mapiranje u japanskom jeziku, te izdvojila i ostale domene koji su se našli prilikom konstruisanja metaforičkog *jedinstva*.

Uprkos tome što teorijski dio objašnjava da se mnoge metafore temelje na kulturnim razmatranjima i različitim vrstama kognitivnih procesa, te da, prema kognitivnom jezičkom pogledu, konceptualne metafore proizilaze iz interakcije tijela i kulture: utemeljene su u tjelesnom iskustvu, ali oblikovane kulturološkim razumijevanjem, i uprkos određenim domenima koji se nisu pojavili u crnogorskom diskursu, analiza pokazuje da se obje zemlje na sličan način koriste metaforičkim domenima *jedinstva* u najvećem broju primjera: ovdje nalazimo mističnu vezu koja stavlja poseban narod na posebnu teritoriju, brani njegov poseban nacionalni identitet, pa stoga i ne tako poseban. Analiza pokazuje da u crnogorskom diskursu preovladavaju domeni KONTEJNER 30%, PERSONIFIKACIJA 29%, PUTOVANJE 21%, dok u japanskom diskursu imamo PERSONIFIKACIJA 26%, PUTOVANJE 23%, KONTEJNER 19%. Raščlanjivanje domena dalje svakako može da pruži potporu tezi o postojanju metaforičkih univerzalija. Rezultati sugerisu da se univerzalnost dogodila na višim nivoima, tj. opštijim, apstraktnijim, ali su se određene varijacije pojavile na specifičnijim metaforičkim nivoima, poput okvira ili scenarija. Ovo se dobro slaže s nedavnim nalazima međukulturalnih studija konceptualizacija metafora (Kövecses, 2005), koji sugerisu da konceptualizacije u različitim kulturama mogu biti univerzalne (dijeljene među kulturama, utemeljene na univerzalnim iskustvima) i specifične za kulturu (sociokulturno konstruisane) u isto vrijeme. Ipak, pronašli smo nekoliko primjera – primjeri u japanskom jeziku sa obento hranom i 7 samuraja, a u crnogorskom jeziku primjer sa prćijom, ognjištem, koje svakako možemo povezati s kulturološki specifičnim metaforičkim preslikavanjima, jer su zahtijevala specifičan pogled i analizu pomoću dubljeg istraživanja kulturoloških zapisa – takođe vođenih iskustvom, ali kulturološki specifičnim. Ono što ovaj dio može potvrditi, a u vezi sa metaforičkim varijacijama, jeste da različiti jezici mogu dijeliti istu konceptualnu metaforu u izvornom domenu, tj. na opštem nivou, dok se konceptualizacije razlikuju na određenijem hijerarhijskom nivou – npr. u scenarijima, a s obzirom na proživljeno iskustvo i društvenu interakciju – mikrosociološkim utemeljenjem ideologije.

Nadalje, rodna perspektiva dodaje se ovim konceptualizacijama – da bi se pokušalo odstupiti od rodno slijepe univerzalističke perspektive kao još jedne manifestacije isključivo i samo muškosti. Ovi djelovi dodatno su tvrdili da se ideologije temelje na skupu relativno jednostavnih metafora i slika na koje ljudi reaguju na osnovu zajedničkog iskustva i očekivanja.?"

Gradeći vlastite identitete – koje vidimo kroz analizu moralnih koncepcija „strogi otac/majka“ – „brižni roditelj“, političari su takođe konstruisali unutargrupnu kategoriju „mi“ – nasuprot konstrukciji identiteta van grupe, „oni“, održavajući i izgrađujući zajedničku ideologiju među primaocima poruka. Sa ovakvom analizom, istraživanje je dalo odgovor na prvo postavljeno pitanje teze „*Na koji način se konstruiše metaforička ideja jedinstva u Crnoj Gori i u Japanu, i da li se konstrukcije međujezički razlikuju*“

Što se tiče rezultata nakon primjenjivanja Wodak et al. (2009) strategije, dimenzije *građenja* nacionalnog identiteta pojavile su se s jedne strane u odnosu na teme istorije i kulture, a sa druge strane u odnosu na teme 'jastva', 'kontrasta', 'sličnosti', 'jedinственosti' i 'autonomija', itd. Korišćenjem metafora, kao mikro strategije izgradnje i uspostavljanja nacionalnog identiteta, otkrili smo u obje zemlje:

- izgradnju homogenog „nas“, negativnog „njih“ unutar države (zanemarljiv procent u japanskom diskursu)
- izgradnju homogenog „nas“ kroz poređenje s drugim
- pozitivno predstavljanje sebe
- pripovijedanje o zajedničkoj temporalnosti – prošlosti i budućnosti
- artikulisanje zajedništva na određenom području

Ovi rezultati međusobno su povezani kroz izdvojena područja konceptualnih metafora kao retoričkih tropa za nacionalno ujedinjenje u Crnoj Gori i u Japanu, gdje se istost pretpostavlja. Nadalje, u oba diskursa postoji tendencija da nacionalni identitet podrazumijeva hijerarhijski poredak, kao i rodnu polarizaciju – što se često odnosi na žensku ulogu i aktivnosti, a što, s druge strane, takođe odražava i reprodukuje mušku normu. Ti su identiteti takođe ojačani vezama između prošlosti, sadašnjosti i budućnosti – kaže se da su i Crna Gora i Japan nešto što je naslijeđeno od predaka i njihovih patnji – spominjući kolektivna sjećanja, a koja će sadašnji političari predati svojoj *djeci* u mnogo boljem stanju.

Analiza je nastojala pronaći jaz unutar potpuno složenih nacionalnih identiteta i modula koji još uvijek uspijevaju stvoriti državnu zajednicu. Rezultati na kraju prikazuju da, kada izvučemo metaforičke primjere *jedinstva* iz političkih govora, samo značenje *jedinstva* dobija novu, političku, pa čak i ideološku dimenziju – te disertacija nudi novu definiciju metaforičkoj *jedinstva* kada se koristi u političkoj retorici: *Metaforičko jedinstvo u političkoj retorici nastoji da generiše podršku građana prenošenjem vrlo bliskih odnosa, pa je sposobno izazvati emocionalne veze po uzoru – na primjer na porodične odnose, kako bi se stvorila intimna i ugodna atmosfera. Ovakva jedinstva funkcionišu tako da isključuju one koje se ne kvalifikuju: društveno stigmatizovane grupe i svakoga ko može ugroziti ton ugodne atmosfere. Samim tim metaforička jedinstva u političkim govorima predstavljaju vježbe uključivanja i isključivanja – krajnji proizvod su odvojene snage ujedinjene jedna protiv druge.*

Takođe se zaključuje da je pojam *jedinstva* usko povezan sa odražavanjem, da je privremeno gorivo jedne od dimenzija nacionalizma – *banalnog nacionalizma* koji uvodi Billig (1995). Uz lične, prostorne i vremenske reference u jeziku, analiza pokazuje da metafore igraju vrlo važnu ulogu u diskurzivnom načinu postizanja *jedinstva* i narativnom nacionalnom identitetu. Analizirane metafore, kao dio nacionalnog scenarija imaju vrijednost u uspostavljanju kolektivne svijesti, jačajući osjećaj pripadnosti i lojalnosti na individualnom i kolektivnom nivou. U zavisnosti od konteksta, metafore pokrivaju ideološka sredstva, tj. dio su koncepta koji pokriva načine na koje se rutinski reprodukuju nacije. Manipulativne namjere o svakodnevnom *banalnom nacionalizmu* identifikovane su uzimajući u obzir jezičke (konceptualne i tekstualne) i nejezičke (kontekstualne) naznake, eksplicitno ili implicitno prenesene. Ovakvi rezultati, analizom izvučenih podataka potvrđuju inicijalni pristup – *različiti, kontekstom određeni diskurzivni nacionalno-identitetski konstrukti mogu biti identifikovani korišćenjem teorije konceptualnih metafora.*

Detaljna lingvistička analiza u našim podacima daje rezultat da diskursi o nacionalnom identitetu i ideologijama zavise od društvenih mikro funkcija kao što su konceptualne metafore, te je teza stoga potvrdila primarnu ideju rada *da metafore u analizi političkog diskursa imaju široko rasprostranjene efekte na koncepte koji pokreću naše društvene prakse i koji jačaju društvene obrasce nacionalnog identiteta, ideologije i nacije.* Budući da je inicijator/ka u javnom diskursu, političar/ka pruža određeni pogled na svijet, pružajući i određeni okvir tog pogleda. U tom smislu publika se bavi posmatranjem određenog viđenja svijeta, odlučujući da uđe u taj okvir. Primanjem informacija, narod učestvuje u dijaloškom pregovaranju o značenju. U takvom pristupu razumijevanja jezika pojavljuje se pitanje moći i ideologije. U kontinuiranoj izgradnji *jedinstva*, ove strategije igraju značajnu ulogu, jer konsoliduju osnovu na kojoj opstaje nacionalni identitet.

Uz ova nalazišta, a uzimajući u obzir retoriku oba pola za analizu, kako bi se detaljnije proučila rodna istraživanja u političkim kontekstima, pokazalo da su ženske akterke te koje su na kraju dozvolile preovladavanje rodni razlika u izvučenom diskursu. Analiza u ovom dijelu rada je pokazala upravo da je kognitivna baza koja konceptualizuje žene i ženske aktivnosti putem metafore još uvijek u velikoj mjeri pod kontrolom dominantne rodne ideologije u crnogorskom društvu. Rezultati takođe pokazuju da je iskorišćavanje ovih metafora povezanih sa ženama, na prvom mjestu, a možda i nesvjesno, dio strategije za rodnu polarizaciju, koja ima za cilj učvršćivanje određenih identiteta u patrijarhatu, dok u isto vrijeme jača sistemsku prirodu ugnjetavanja rodova. Ovaj dio je uspio dati odgovor na postavljeno treće pitanje – *diskursa ženskih akterki, kao manjina u politici, nisu u potpunosti okrenuti razbijanju patrijarhalnih modela govora i uloga u društvu.* Konkretno, one pokazuju da DRŽAVOM (kao DOMOM) može se vladati samo kao "supruga" i "majka" (tj. seksualno aktivna žena, koja mora komunicirati s muškarcem kako bi dobila identitet) u Crnoj Gori, ili stvarati JAPAN GDJE ŽENE SIJAJU – osvjetljavajući ženske aktivnosti koje se događaju u privatnosti, unutar oikusa.

Takvi rezultati nadalje pokazuju da nisu nezavisne od sociokulturnih okolnosti, već da su metafore, a time i um i spoznaja, duboko povezani s našim razumijevanjem društva i kulture. Štaviše, pokazuju da su verbalna, politička i kulturna komponenta ujedinjene.

Poslednji dio teze, gdje je primjenjeno kvalitativno istraživanje na bazi intervjua, dalo je zanimljiva otkrića, koja mogu generisati niz odgovora u vezi s ideologizacijom jezika u okviru nacionalnih identiteta, i mogu rasvijetliti stupanj do kojeg posmatrač/ce i primaoci/teljke informacija u Crnoj Gori i u Japanu dijele specifične koncepte i poglede. Prije svega, učesnici su uspjeli podijeliti skup sličnih koncepcija i perceptivnih shema, te su neki od njih nesvjesno kolektivno gradili nova metaforička preslikavanja, ona koja pripadaju novoj metafori - kulturnim varijacijama proizašlim iz tradicijskih, kulturnih, geografskih uslova.

Crnogorski dio je takođe pokazao da učesnici razmišljaju o metaforama i konceptualizacijama političara kao o usmjerenim na stvaranje političke i državne moći, kao o organskim i mehaničkim cjelinama ili kao složenijim i artikulisanijim odnosima, prikazujući građane kao vertikalno posredovane odozgo, obično uz isključenje manjinskih grupa, potvrđujući prethodno skrojenu definiciju metaforičkog *jedinstva* u političkoj retorici u Crnoj Gori kao vježbe uključivanja i isključivanja – krajnji proizvod su razdvojene sile ujedinjene jedna protiv druge. Mikro-studijom na osnovu crnogorskih nalaza došli smo do zaključka da je diskurzivna interakcija o snazi metafora koje živimo moćna u razotkrivanju emocionalnih i drugih skrivenih moći iza metafora. Naročito je važna za (re)produkciju, transformaciju ili čak (de)konstrukciju nacionalne, društvene ali i individualne stvarnosti, dajući odgovor i na četvrto pitanje koje je teza postavila, potvrđujući ideju *da nacionalni identiteti podrazumijevaju skup sličnih koncepcija i perceptivskih shema koje pojedinci dijele, te da se nacionalni identiteti mogu diskurzivno (re)produkovati, transformisati i (de)konstruisati.* Ovakvi rezultati mogu da se nadovežu na objašnjenje izloženo u tezi, a bazirano na posmatranju Fukoa, da ideološka moć nije odnos potlačenih i tlačitelja, već mreža odnosa koji su raštrkani kroz društvo, te su individue ne samo primaoci moći, nego i određene tačke gdje se moć odigrava, ali gdje joj se i opire. Zaključci iz crnogorskog korpusa to i potvrđuju, dajući potvrđan odgovor da se u individualističkim kulturama, kakva je crnogorska, može reći da se značenja kolektivno konstruišu od strane pojedinaca.

Za većinu učesnika iz Japana ovaj zadatak bio je izazov, pa je nepotpuno razrađen. Ponuđeni odgovori i metaforičke slike većine odgovora ostali su nedetaljno objašnjeni, navodeći na nemogućnost davanja određenog zaključka koji bi se odnosio na kolektivističku kulturu kakva je japanska - za bilo kakvu tvrdnju za početak potrebno bi bilo primijeniti intervjue na većem broju ispitanika.

Takođe, vjerujemo da je ovaj dio istraživanja pokazao korisnost ispitivanja mišljenja građana i, ako se primijeni na veće podatke, smatramo da može pružiti empirijski alat za istraživanje nedostižnih fenomena kao što su ideologije, javno mnjenje i (posredovane) fantazije.

2.5. Zaključci (usaglašenost sa rezultatima i logično izvedeno tumačenje)

Komparativna analiza dva genetski, arealno i tipološki vrlo različita jezika (crnogorski i japanski) pokriva konceptualizaciju metafora glavnih domena, ali ključno istraživanje nadilazi puku identifikaciju i kategorizaciju mapiranih koncepata, analizirajući ulogu metafora u stvaranju persuativnih i privlačnih argumenata, kao i ulogu u konstrukciji nacionalnih identiteta. Oslanjajući se na studije Andersona (1983/2006), Billiga (1995) i Wodaka, de Cillie, Reisigla i Liebhart (2009) o konceptu 'zamišljene zajednice', ova teza prvenstveno je pokušala podići kritičku svijest o jeziku koji politički lideri/liderke koriste za predstavljanje svoje jezičke igre s kojom se susreću u domeni *jedinstva* – kao simbola za njegovanje zamišljene veze nacije, države i građana. Zaključci disertacije su izneseni u saglasnosti sa rezultatima, postavljenim pitanjima i definisanim ciljevima disertacije.

U empirijskom dijelu doktorskog rada, skica ilustruje da komunikacijska i metaforička (de)konstrukcija jezičke igre ostaje, u velikoj mjeri, obilježena nacionalno specifičnim obilježjima. Identifikacija *jedinstva* pokazuje izgradnju i zajedništva i podjela – i koheziju i otuđenje. Obije faze empirijske analize ukazuju da je strukturalna karakteristika metaforičkog *jedinstva* polarizacija, izražena u suprotnim odnosima „nas“ spram „njih“, ili „nas i drugih“, gradeći određene nacionalne identitete posredstvom diskursa. Poseban skup, bez obzira da li je namjerno i strateški, korišćenih metafora (s pozitivnom ili negativnom evaluacijskom snagom) pokazuje se da je važan u proučavanju i konstruisanju nacija u diskursu.

Rezultati kvalitativnog dijela istraživanja i odrađeni intervjui dodatno su pokazali da se identiteti temelje na skupu relativno jednostavnih konceptualnih metafora i slika na koje ljudi reaguju na osnovu zajedničkog iskustva i očekivanja, naglašavajući da se kognitivno-lingvističkim utemeljenjem nacionalni identiteti mogu povezati s proživljenim iskustvom i društvenom interakcijom. Dinamična interakcija samoidentiteta pojedinca i društveno prihvaćenih vrijednosti implicira da je nacija dinamičan sociokulturni koncept, izgrađen od organizacije različitih bio-psiho-socijalnih entiteta i podlozan različitim vrstama konceptualizacija.

Obije faze empirijske analize, kao i kvalitativni rezultati intervjua ukazuju na to da je ideologija moćna jer ispunjava emocionalne funkcije za pojedince. Ljudi osjećaju svoju ideologiju duboko i iskreno, kroz emocionalno iskustvo koje im pomaže da shvate svijet i zajednička društvena uvjerenja, koja su u osnovi društvenih reprezentacija, baš kao što njihovi osjećaji vode ideološkim izborima. Ona je rekurzivno povezana sa emocijama – zato su metafore vrlo važne u njenom oblikovanju, a KAM i KAD teorije u njenom tumačenju.

Kao što je objašnjeno, teorija konceptualnih metafora sugerise da je iskustvo važno za konceptualizaciju. Ideja nacionalnog identiteta takođe je povezana s ličnim iskustvom osobe – rezultati disertacije pokazuju da nacionalni identitet može biti proizvod (metaforičkog) diskursa, ili skup međusobno povezanih diskursa koji oblikuju individualna iskustva. Istraživanje dalje ukazuje da je određeni identitet proces samo-kreacije, ali i da je ograničen društvenim normama, a rodne norme, jasno, oblikuju način reprezentacije nacionalnog (i vlastitog) identiteta, te se kao takve moraju uzeti kao važan faktor koji doprinosi njegovom stvaranju ili predstavljanju. Uz to, ispostavilo se da su teme iz raznih oblasti, kao što su odnos jezika i društva, jezika i identiteta, jezika i nacije, jezika i politike, etnikuma, ili roda – jednako bitne u analizi i japanskih i crnogorskih metafora i diskurzivne građe nacionalnih identiteta. To je ono što ovo istraživanje pokušava najaktivnije istaći – metafora je sastavljena njenom unutrašnjom funkcijom, ali i obrnuto, njenu unutrašnju funkciju čini retoričko okruženje. Zato bi proučavanje metafore uvijek trebalo da bude proučavanje nečeg drugog.

Osim što teza pruža transparentni uvid u sve prikupljene metaforičke primjere iz političkih govora, kao i detaljan prikaz odrađenih intervjua, te pored toga što podaci teze pokazuju da jezik stvara identitet, spaja i razdvaja, studija jasno ukazuje i na to da su metode poput fokusnih grupa i intervjua usmjerenih na teme izvrsni alati u analizi kritičkog diskursa, koji nam omogućuju, na primjer, posmatranje procesa kroz koje važni pojmovi poput „nacije“ bivaju „ko-konstruisani“ tokom ongoing rasprave.

3. Konačna ocjena disertacije

3.1. Usaglašenost sa obrazloženjem teme

Doktorska disertacija mr Kristine Gvozdrenović usaglašena je sa temom predloženom i prihvaćenom od strane Senata Univerziteta Crne Gore 26.1.2021.godine. Kandidatkinja je uspješno odgovorila na sva definisana istraživačka pitanja. Teorijski i empirijski okvir kao i poslednji, kvalitativni okvir disertacije logično su povezani i usklađeni sa temom. Pažljivo prikupljena i odabrana literatura doprinijela je uvidu u problematiku i poslužila za definisanje ciljeva i istraživačkih pitanja doktorske teze. Izvođenjem disertacije do samog kraja, uz vrlo složene metodološke analize, nedovoljnog istraživanja na slične teme, te do sada i ne inicirane komparativne analize u predložene dvije zemlje, kandidatkinja je pokazala sposobnost za savladavanje kompleksnog teorijskog okvira, izvođenjem adekvatnih interpretacija rezultata.

To je svakako zahtijevalo multidisciplinarni pristup, izradu kombinovanog i teorijskog i metodološkog okvira, te izvođenje empirijskih analiza uz kombinovanje kvantitativne i kvalitativne metodologije.

3.2. Mogućnost ponovljivosti

Statistički prikazi korišćenih metafora kao i prikaza građenja nacionalnih identiteta imaju metodološka ograničenja, zahtijevajući dodatni istraživački napor da bi se došlo do preciznih i uporedivih podataka – prije svega, u velikoj zavisnosti i od autorkinog razumijevanja i tumačenja japanskog jezika. Uz to, diskurzivna analiza ideoloških moći nije praksa koja se može direktno opservirati. Kandidatkinja je, stoga, konsultujući brojne japanske izvore – kako direktne kontakte tako i rječničke izvore, a u zavisnosti o kontekstu, na jednom mjestu predstavila statistiku o uticaju konceptualnih metafora na diskurzivno građenje nacionalnih identiteta. U petom poglavlju koje nudi uvid u prikupljene intervjuue - ponuđeni odgovori i metaforičke slike većine odgovora tokom intervjuua sa japanskim učesnicima ostali su nedetaljno objašnjeni. Ovakav polovični uspjeh navodi na nemogućnost izvođenja određenih zaključaka, prvenstveno, pretpostavlja se, zbog japanske kolektivističke kulture – ali i za ovakav zaključak definitivno je potrebna studija na većem broju ispitanika. Važno je istaći da mogu postojati značajne kulturološke razlike u pretpostavkama o „jastvu“ koje je uključeno u komunikaciju. Ideja o „jastvu“ koja je u osnovi zapadnjačkih studija komunikacije, nasuprot istočnim, vrlo je individualistička, samomotivisana i otvorena za stalne pregovore (Scollon et al. 2012:47). Iako je pokušavano prilagođavanje intervjuu koncepta japanskoj kulturi, ipak je model proizašao iz zapadne kulturne perspektive koja naglašava suočavanje s potrebama i željama pojedinca. Stoga, možda je manje koristan u situacijama kada „jastvo“ u nekim kontekstima ima određene moralne konotacije (*tatemae* japanska kultura uči da bez velike prakse interpretacije, prihvatljivo je, kao nepisan, ali fiksni zakon, otporan na promjene, kolektivni način razmišljanja: ako većina drugih ljudi smatra nešto „ispravnim“, onda se to, reklo bi se, rijetko dekodira). Imajući u vidu takve razlike, intervju dizajn koji je skrojen za ovu studiju možda i nije prikladan kao osnova za proučavanje diskursnih sistema koji imaju kolektivistički pogled na „jastvo“, onaj koji je više povezan s članstvom u grupama. Učesnici u različitim sistemima diskursa mogu imati različite ideje o tome šta čini moć, ili nametanje, i zato mogu imati različita očekivanja i o tome treba li uključiti strategije nezavisnosti ili učešća. Imajući u vidu da su intervjui u Japanu bili manje uspješni, prisutna je mogućnost ponovljivosti intervjuua na većem broju učesnika, ili nanovo osmišljen dizajn intervjuu.

Uz to, svakako da je i ostatak analiza sprovedenih u disertaciji u potpunosti ponovljivo, budući da teza sadrži detaljan prikaz i teorijskih i metodoloških koraka koji su prethodili samoj statističkoj obradi podataka. Statistička obrada podataka je takođe u potpunosti transparentna, sa prikazom prikupljenih podataka i svih izvučenih primjera, te način njihovog prikupljanja.

3.3. Buduća istraživanja

Rezultati i njihovi prikazi stvorili su čvrstu osnovu za buduća istraživanja o sličnoj problematici. Svakako da metafora nije jedina koja može da mijenja um i dušu ljudi. Druge strategije, poput metonimija, ironija, sarkazma, humora, bile bi vrlo interesantne za dalja istraživanja. Rad je izolovao metaforu kako bi istražio njen uvjerljivi uticaj, ali buduća istraživanja mogla bi ispitati međudjelovanje metafora i drugih retoričkih strategija.

Pored toga, buduća istraživanja bi mogla da dalje uključe komparatne studije ultra-desničarskih ideologija nasuprot ljevičarskim, te detaljnije rasprave o rodnim modelima morala „strogi otac/majka“ – „brižni roditelj“.

3.4. Ograničenja disertacije i njihov uticaj na vrijednost disertacije

Svakako, postoji nekoliko ograničenja u trenutnoj studiji. Prvo, metafore su postale toliko prodorne u političkoj retorici da mogu postati klišejski izrazi. Uz to, u nekoliko primjera postoji dvosmislenost i konceptualno preklapanje u upotrebi figurativnog jezika, gdje je nejasno da li je u pitanju sinegdoha — retorički trop gdje se termin za dio nečega odnosi na cjelinu ili obrnuto — metonimija ili metafora. Na primjer, rečenica „Japan traži mirno rješenje sjevernokorejske agresije“ može biti ili metaforička personifikacija zemlje ili metonimijska referenca države kao zemlje.

Drugo ograničenje je mali broj političara/učesnika u intervjuima koje je uključeno u ovo istraživanje. Međutim, smatramo da nalazi ovog istraživanja nude nove, potencijalno korisne informacije i dizajn intervjua koji se mogu dalje koristiti na većoj grupi i dati značajnije rezultate.

Možda još jedno od ograničenja ove studije jeste i to da je interpretacija rezultata na kraju neka vrsta autorkinog ličnog tumačenja, kao i autorkinog razumijevanja japanskog jezika, koje uveliko zavisi od subjektivnih sposobnosti i ograničenja tumačenja prikupljenog empirijskog materijala, te kao takvi mogu imati ozbiljan uticaj na valjanost i pouzdanost studije.

Orginalni naučni doprinos

Ono što je ova teza pokušala učiniti jeste da ponudi empirijsko kognitivno-lingvističke dokaze za sugestije o uticaju metaforičkih obrazaca na mišljenje i ideološku praksu.

Jedan od ključnih doprinosa ove teze je multidimenzijalni tretman nacionalnih identiteta kao metaforičkog diskursa nacionalne pripadnosti, koji su savitljivi, inherentno nestabilni i kolektivno konstruisani. Stoga smatramo da istraživanje daje doprinos samom razumijevanju nacionalnih identiteta, kroz diskurzivne konstrukcije koncepta metaforičkog jedinstva, koje može poslužiti kao korisna analitička kategorija. Uz to, istraživanje daje i doprinos i kroz feminističko razumijevanje nacionalnih identiteta uključivanjem rodničkih pitanja u međunacionalni analitički okvir, kako bi se ispitale ideologije patrijarhata u Crnoj Gori i u Japanu.

Pored toga, istraživanje svakako doprinosi i razumijevanju tj. spajanju dviju kultura, crnogorske i japanske – te predstavlja prvu multidisciplinarnu i kros-kulturološku analizu ove dvije zemlje, kroz analize njihovih konceptualnih metafora i nacionalnih identiteta, ali i uopšte.

Istraživanje takođe otkriva koliko može biti vrijedno integrisati kognitivnu nauku – proučavanje kako funkcioniše ljudski konceptualni sistem i kako je povezan s našim tijelima i svjetskim iskustvima – s moralnom i političkom psihologijom i istraživanjem politikologije. Proširujući kognitivnu nauku, a naročito svoje spoznaje o utjelovljenju i konceptualnoj metafori, na moralnu i političku spoznaju, teorije KAD i KAM u političkim govorima nadilaze tipičnije psihološko istraživanje političke ideologije i stavova, te kao rezultat nude dublje razumijevanje temelja političke spoznaje. Vjerujemo da bi ova integracija mogla donijeti nova otkrića u budućnosti koja možda neće biti moguća ispitivanjem moralno-političke spoznaje samo iz perspektive jedne discipline.

Doktorska disertacija daje doprinos u oblasti istraživačkih tehnika i metoda – dajući pregled najzastupljenijih metaforičkih domena u oba jezika, koji prate konkretni primjeri, što obezbjeđuje budućim istraživačima materijal za uključivanje drugih disciplina.

Istraživanje dalje može da se posmatra i kao doprinos svim onim pokušajima da se kognitivna lingvistička teorija metafora učini dostupnim onima koji imaju interes proučavati ulogu metafore u složenim društveno-kulturološkim konceptima kao što su emocije, politika, rod, moral, ali i apstrakcije poput nacije. Nadamo se da će istraživanje takođe otvoriti raspravu između Crne Gore i Japana, i nastaviti raspravu između kognitivnih lingvisti i politikologa.

Na vrijednost disertacije dodatno upućuje i činjenica da je kandidatkinja sa ovom temom dobila stipendiju Ministarstva nauke Crne Gore 2018. godine, realizovala dva istraživačka boravka na japanskim univerzitetima, postala članica Kognitivne laboratorije prof. Nabešime Kođira na Kansai Univerzitetu u Osaki, dobila poziciju da predaje globalne odnose i nacionalizam na Kobe Gradskom Univerzitetu za Strane Studije – gdje i dalje prikuplja intervjue i na osnovu prikupljenih podataka, pokušava da pronađe najadekvatniji okvir i prilagodi ga japanskoj publici, te je nadalje, objavila publikaciju u časopisu na SSCI listi, i održala više prezentacija akademskoj javnosti.

Mišljenje i prijedlog komisije

Nakon uvida u doktorsku disertaciju mr Gvozdenović Kristine, Komisija konstatuje da je kandidatkinja na stručan, precizan, akademski, metodološki, tehnički i stilski prikladan način izradila doktorsku disertaciju pod nazivom „Metafore *jedinstva* kao diskurs nacionalnog identiteta – na primjerima crnogorskih i japanskih političkih govora.“ Kandidatkinja je dokazala veliki istraživački kapacitet savladavajući kompleksnu literaturu, prikazivajući mogućnost valjane teorijske selekcije i izrade jedinstvenog naučno-istraživačkog rada uz adekvatne formulacije istraživačkih pitanja i odabira metodoloških okvira.

Doktorska disertacija „Metafore *jedinstva* kao diskurs nacionalnog identiteta – na primjerima crnogorskih i japanskih političkih govora“ predstavlja jedinstven i vrijedan doprinos naučnoj zajednici, jer se Gvozdenović bavila analizom diskursa političara Crne Gore i Japana, što je neistraženo polje imajući u vidu da usljed nepoznavanja japanskog jezika i političke kulture medijski teoretičari u Crnoj Gori, pa i šire, nijesu izučavali ovu temu. Tema predstavlja svojevrсни pionirski poduhvat u pogledu analize konceptualnih metafora koje se mogu koristiti u svojstvu političkog oruđa, kao i za širenje banalnog nacionalizma u svakodnevnom jeziku. Analizirajući jezik odabranih političara i političarki uz primjenu kritičke analize, tačnije na osnovu identifikacije, tumačenja i objašnjenja metafora u političkoj retorici kandidatkinja je izvela zaključak u pogledu ideologije na kojima se jezik temelji, a ujedno i evidentirala i skrivene ideologije. U tome se i ogleda vrijednost ovog naučno-istraživačkog rada jer su kroz istraživanje evidentirane političke i kulturološke tendencije, kao i indikatori društvenih dešavanja.

Imajući u vidu doprinos naučnoj i široj zajednici, kao i originalnost i vrijednost doktorske disertacije, sa zadovoljstvom predlažemo Vijeću Fakulteta političkih nauka i Senatu Univerziteta Crne Gore da prihvate i odobre javnu usmenu odbranu disertacije mr Kristine Gvozdenović pod nazivom „Metafore *jedinstva* kao diskurs nacionalnog identiteta – na primjerima crnogorskih i japanskih političkih govora“, pred Komisijom u istom sastavu.

Izdvojeno mišljenje

(popuniti ukoliko neki član komisije ima izdvojeno mišljenje)

Ime i prezime

Napomena

(popuniti po potrebi)

KOMISIJA ZA OCJENU DOKTORSKE DISERTACIJE

Prof. dr Boris Vukićević, Fakultet političkih nauka, Univerzitet Crne Gore, predsjednik komisije

Prof. dr Mruša Pušnik, Fakultet za društvene vede Univerziteta u Ljubljani, mentor

Prof. dr Nataša Ružić, Fakultet političkih nauka, Univerzitet Crne Gore član Komisije

B. Vukićević
Mruša Pušnik
N. Ružić

Datum i ovjera (pečat i potpis odgovorne osobe)

U Podgorici, 19.10.2023. godine

DEKAN,
 Milan Marković

M. Marković

**VIJEĆU FAKULTETA POLITIČKIH NAUKA
ODBORU ZA DOKTORSKE STUDIJE
SENATU UNIVERZITETA CRNE GORE**

Predmet: Ocjena doktorske disertacije mr Kristine Gvozdenović

I Z V J E Š T A J

1. Pregled disertacije (bibliografski podaci o disertaciji i sažetak disertacije)

Doktorska disertacija „Metafore *jedinstva* kao diskurs nacionalnog identiteta – na primjerima crnogorskih i japanskih političkih govora“ kandidatkinje mr Kristine Gvozdenović napisana je u skladu sa uputstvima za oblikovanje doktorske disertacije predviđenim Pravilima doktorskih studija Univerziteta Crne Gore. Disertacija je napisana latiničnim pismom (Times New Roman, veličina fonta 12, prored 1,5) na crnogorskom jeziku (primjeri na japanskom jeziku su u originalu, uz pratnju prevoda), na A4 formatu. Pored naslovne stranice na crnogorskom i engleskom jeziku, i podataka o doktorandkinji, rad sadrži sažetak na oba jezika, i pet ključnih riječi, takođe na crnogorskom i engleskom jeziku. Osnovni tekst rada počinje uvodom, dok je tekst disertacije obima 268 stranica. Disertacija je sačinjena od uvoda, kulturno-istorijskog pogleda na odnose između Crne Gore i Japana, zatim teorijskog poglavlja, koji prate 7 pod-poglavlja i detaljnog objašnjenja svakog teorijskog pristupa koji je uključen u izradu disertacije. Treće poglavlje je objašnjena metodologija, dok je četvrto poglavlje empirijske analize, podijeljeno na dvije faze. Peto poglavlje je dio koji uključuje intervju kao kvalitativnu analizu i prezentaciju rezultata istraživanja. Disertaciju dalje čini peto poglavlje diskusije, te zaključak i rješenja. Na kraju rada je navedena literatura (14 stranica), tri appendixa (110 stranica), kao i biografija kandidatkinje. U cilju adekvatne prezentacije nalaza istraživanja, reprezentativnih medijskih primjera, kao i teorijskih zaključaka, disertacija sadrži 1 fotografiju, 2 tabele, 10 prikaza i jednu šemu, kao i 67 primjera iz političkih govora – navedenih direktno kroz tekst disertacije (ostali izvučeni primjeri su navedeni u Appendixu).

U okviru sedam poglavlja disertacije, kandidatkinja je teorijski i empirijski utemeljila temu dokorskog rada u skladu sa predefinisanim ciljevima i planom istraživanja. Teorijsko utemeljenje podrazumijeva konceptualizaciju osnovnih pojmova i koncepata, poput: konceptualnih metafora, ideologije, nacije, nacionalizma, banalnog nacionalizma, nacionalnih identiteta, socio-kognitivnog pristupa kritičke diskurs analize, kritička analiza metafora, kao i diskurzivni pristup građenju nacionalnih identiteta.

Empirijsko utemeljenje se odnosi na metodološki valjanu selekciju odabira retoričkih govora odabranih političara i političarki, i njihov prikaz u komparativnoj perspektivi dviju kultura i jezika (japanskog i crnogorskog), dok se kvalitativna analiza utemeljuje na odradenim intervjuima u Crnoj Gori i u Japanu koji preispituje načine na koji učesnici prihvataju, odbacuju i preoblikuju političke diskurse u procesu osmišljavanja svojih „zamišljenih“ zajednica.

Kroz obje analize kandidatkinja je izvršila validaciju teorijski utemeljene pretpostavke da kognitivno-lingvistički konstrukti iz svakodnevnih političkih govora u Crnoj Gori i u Japanu pokreću društvene prakse i jačaju društvene obrasce nacionalnih identiteta i ideologija, i veze

između konceptualnih metafora, nacionalnih identiteta, i kolektivne konstrukcije značenja od strane pojedinaca.

Strukturalno, teza se sastoji od Uvoda, nakon čega slijede pet poglavlja, Diskusija i Zaključak. Disertaciju ne prati homogen i jedinstven pristup, jer obuhvata različite metode.

Najprije, **poglavlje 1** daje kulturno-istorijsko-lingvistički prikaz odnosa između Crne Gore i Japana.

Drugo poglavlje je teorijski pristup – objašnjenje Teorije Konceptualnih Metafora (TKM), njihove istorije, i strukture i daje pregled istraživanja odnosa između metaforičkog jezika u političkom diskursu kroz objašnjenja Kritičke Analize Diskursa (KAD), Kritičku Analizu Metafora (KAM), nacionalizma i teorije banalnog nacionalizma, ideologije u jezičkoj upotrebi, i odnosa između diskursa, ideologija i konceptualnih metafora, kao i objašnjenje neophodnosti uključivanja rodni komponentata u analizu.

Treće poglavlje predstavlja metodološki okvir teze, pitanja koja istraživanje postavlja, prikazujući i sam proces prikupljanja podataka.

Četvrto poglavlje se sastoji od kombinovanih uvida iz TKM, KAD i KAM, kroz empirijsku analizu izvučenih podataka. Sadrži analizu odabranih primjera i ukupne rezultate nakon izvršene diskurzivne analize. Cilj ovog dijela je da prouči mobilizaciju oblika diskurzivnog banalnog nacionalizma, sugerišući da je konceptualno-metaforički pojam *jedinstva* koristan za pokretanje društvenih praksi, koji jača društvene obrasce nacionalnog identiteta, ideologije i države. Vrsta 'intervencije' koju primjenjuje ova teza, između ostalog, služi za otkrivanje manipulativnih manevara u politici, čiji je cilj jezička homogenizacija ili diskriminatorna isključenost ljudskih bića, te za podizanje svijesti o retoričkim strategijama koje se koriste za nametanje određenih političkih uvjerenja, vrijednosti i ciljeva (Wodak i dr, 2009:9).

Peto poglavlje uključuje istraživačke intervjuje kao metodu za kvalitativnu analizu, s ciljem ispitivanja načina na koje građani obije zemlje doživljavaju, razumiju i reaguju na prethodno diskutovane metaforičke diskurse političara u Crnoj Gori i u Japanu - i u svom metodološkom pristupu takođe polazi od ideje da je značenje kolektivno konstruisano od strane pojedinaca, pokušavajući razumjeti društvene fenomene analizirajući kako pojedinci pregovaraju o značenju, kroz kontekste u kojima se takvi pregovori odvijaju.

Šesto poglavlje daje diskusiju na prethodne rezultate, koje prati **Zaključak i rješenja**.

Postoji nekoliko tačaka u disertaciji u kojima lingvistički dokazi nude samo predloge o kognitivnim mehanizmima koji su u osnovi podataka - u mnogim od ovih slučajeva može biti primijenjeno istraživanje na drugačije načine, kroz studije iz drugih područja i disciplina.

Sažetak:

Studija se temelji na Teoriji Konceptualne Metafore (TKM), Kritičkoj Analizi Metafore (KAM) i Kritičkoj Analizi Diskursa (KAD), a ispituje preovlađujuće metafore *jedinstva* u diskursu političara Mila Đukanovića i političarke Draginje Vuksanović (2018, 2020) u Crnoj Gori, kao i diskurse političara Shinzo Abea i političarke Yuriko Koike (2017, 2020), u Japanu. Istraživanje ima za cilj razotkrivanje ideološke potpore koju pružaju određene konceptualne metafore u političkim diskursima, te njihove uloge u građenju nacionalnih identiteta. Studija takođe uključuje analize moći i ideologije u diskursu, kao i analize roda koje karakterišu feminističku kritičku analizu diskursa u smjeru ispitivanja rodno uslovljenih konceptualnih metafora.

Rad predstavlja komparativnu analizu dva genetski, arealno i tipološki različita jezika, te otkriva i sličnosti i razlike u crnogorskom i japanskom jeziku – gdje se varijacije pojavljuju na određenim metaforičkim nivoima, što se dobro slaže s nedavnim nalazima međukulturalnih studija konceptualnih metafora, te se može smatrati dodatnim pokušajem da se proširi tradicija kritičke analize diskursa, a neke od njih odražavaju i aspekte kultura iz kojih se pojavljuju.

Rezultati pokazuju da preovlađujuće metafore u crnogorskom diskursu spadaju u tri domena: Analiza pokazuje da u oba diskursa preovladavaju isti domeni, ali različito procentualni, pa u crnogorskom diskursu imamo KONTEJNER 30%, PERSONIFIKACIJA 29%, PUTOVANJE 21%, dok u japanskom diskursu imamo PERSONIFIKACIJA 26%, PUTOVANJE 23%, KONTEJNER 19%. Rad posmatra te domene kao pokušaje konstruisanja nacionalnih identiteta u distinktivnim i kategoričkim terminima, kako bi se granice učinile jasnim, a identiteti integralnijim.

U drugom dijelu, ovo istraživanje primjenjuje kvalitativnu studiju i istraživačke intervjuje građana, koristeći iste metodološke teorije (TKM, KAM, KAD), s idejom da pokaže mogućnost metaforički konstruisanog diskursa da oblikuje stvarnost i evocira određene momente nacionalnog identiteta. Cilj je ispitati načine na koje učesnici doživljavaju, razumiju i odgovaraju na metaforičke domene izvučene iz diskursa političara, u procesu davanja smisla svojim društvenim svjetovima. Istraživana područja uključuju percepciju sheme slike *jedinstva* kroz metaforička preslikavanja DRŽAVA/NACIJA JE PORODICA/ NA PUTOVANJU/ PERSONIFIKACIJA/ KONTEJNER.

U prilogu razumijevanju nacionalnih identiteta, rad pokazuje da shema metaforičke slike *jedinstva* u političkim diskursima može poslužiti kao korisna analitička kategorija u istraživanju nacionalnih identiteta. Studija daje uvid u to da se nacionalni identiteti temelje na skupu relativno jednostavnih metaforičkih slika na koje ljudi reaguju na osnovu zajedničkog iskustva i očekivanja, naglašavajući da se mikrokogni-lingvističkim utemeljenjem nacionalni identiteti mogu povezati s proživljenim, ličnim iskustvima i diskurzivnim interakcijama.

2. Vrednovanje disertacije

2.1. Problem (navesti neriješena i kontraverzna mišljenja o istraživačkom problemu i dosadašnjim pokušajima rješavanja problema, rješenja do kojih su došli drugi autori, ocjenu osnove disertacije u skladu sa radovima i istraživanjima kandidata i način njihove veze sa samom disertacijom)

Koncept ove doktorske disertacije je multidisciplinovan. Prije svega, zasnovan je na teoriji konceptualnih metafora koja se pojavila 80ih godina XX vijeka, i knjizi Džordž Lejkofa i Mark Džonsona *Metaphors we live by* (1980) koja se uzima za njezin početak. Premda je konceptualna metafora od samih svojih početaka u radovima Lakoffa i Johnsona bila pupčanom vrpcom vezana uz jezik, njezina je temeljna narav u toj tradiciji zapravo bila konceptualna, a ne jezična. To znači da konceptualna metafora – nije metafora koja služi radi dekora jezika, već prožima svakodnevni život. Teorija o konceptualnim metaforama je veoma privlačna za istraživanje zato što lako može objasniti mnoge vrste podataka koje su vezane za načine mišljenja i djelovanja. U prethodne dvije decenije, kognitivni lingvisti prikupili su ogroman broj metaforičkih primjera i izveli ogroman broj analiza. Izazov u ovom trenutku nije toliko otkrivanje novih metaforičkih podataka (premda preliminarni rezultati ove teze daju uvide u nekoliko kulturološki-jedinstvenih metafora) koliko u poboljšanju razumijevanja kako su ovi primjeri povezani s manipulisanjem u političke svrhe.

Iz razloga što metafore mogu biti različite, ali i univerzalne od jednog do drugog društva, proučavanje metafora je odlično istraživačko sredstvo za međudruštvena upoređivanja, činjenica koju već dobro razumiju sociolozi, antropolozi i historičari (za primjer iz sociologije vidjeti Donald N. Levine, 1995; za antropološki primjer vidjeti Fernandez, 1991; za istorijski

primjer vidjeti de Baecque, 1993/1997). Za politikologe, komparativna studija metafora pruža novi, još uvijek nedovoljno istražen način razumijevanja sličnosti i razlika u načinu konceptualizacije političkih sistema i kultura.

Dosadašnji pokušaji da se objasni uloga konceptualnih metafora i njihovog odnosa sa nacionalnim identitetima uglavnom je tretirana teorijski, ili uz empirijske validacije u zapadnim društvima i kulturama – a da ne napomenemo i da je teorija konceptualnih metafora zapravo novija teorija, nastala prije 35 godina, te je još uvijek u razvijanju i razumijevanju. U svim tim studijama pokazalo se da su metafore važni izvori koji pomažu političarima da bolje konstruišu svoju verziju stvarnosti i utiču na svoju publiku. Dosadašnja istraživanja objašnjavaju da su brojni naučnici i istraživači koji tvrde da metafore imaju značajne političke efekte: metafore su ključne za jezik spoljne politike (Shimko, 2004, o diskursu američke Operacije Pustinjska Oluja); mogu potkopati davno postojeće političke konstalacije (Baranov i Zinken, 2003, o „Perestrojka“ i „Wende“); mogu se pripremiti za nove političke strukture (Chilton i Ilyin, 1993; Schöffner, 1993, o Europskim integracijama); ponekad mogu aktivirati predrasude ili djelovati kao „otrov za uspavlivanje“ (Musolff, 2007, o antisemitskim slikama). Stoga se treba detaljnije pozabaviti velikim pitanjima, od čega se sastoje metafore i njihovi mogući efekti i koju ulogu igraju emocije, kako bi se shvatilo kako i kada metafore mogu postati moćni politički uređaji. Kao novija teorija odmah je pokazala da pronominalan izbor u političkoj metaforičkoj retorici odražava skrivene ideologije, zbog čega je u posljednje vrijeme veoma proučavana pojava i u diskursu analitičkog istraživanja politike u zapadnim demokratijama. Mnogi naučnici su se dotakli istraživanja u različitim aspektima političkog diskursa – sociološkim, lingvističkim, pravnim, kulturološkim i istorijskim, radeći na političkim pitanjima u kontekstu različitih istraživačkih projekata unutar analize diskursa, kritičkog medijskog diskursa i društvenih nauka, kao i istraživači koji su se bavili uporednim analizama, studijama slučaja zasnovanih na analizama predizbornih članaka, raspravljajući o problemima prevoda sa jednog jezika na drugi, i kulturološkim varijacijama. svakako su bili od ogromne pomoći pri konstruisanju ovog multidisciplinarnog istraživanja. Te s toga, postavke ovog istraživanja djelimično su određene i na temelju analize istraživanja engleskog lingviste Charterisa-Blacka (*Politicians and rhetoric: the persuasive power of metaphor*, 2005) koji je upotrebu konceptualnih metafora prikazao u iskazima najvažnijih engleskih i američkih političara, pri čemu je naglasak stavio samo na izvorni domen u iskazima (ne i na kompletnu metaforičku hijerarhijsku shemu). Njegovo istraživanje obuhvata analizu govora Winstona Churchilla, Martina Luthera Kinga, Margaret Thatcher, Billa Clintona, Tonyja Blaira te Georga Busha i Georga W. Busha.

Međutim, slične teme su i dalje uglavnom neistražene u istočnim, poput Japana, ali i zemljama u tranziciji, a naročito u Crnoj Gori koja još uvijek gradi svoj novi, moderni identitet. S toga, ova doktorska disertacija popunjava pomenutu akademsku prazninu. Uz to, na međunarodnom i nacionalnom nivou, prema našim najboljim saznanjima, ne postoje ni u jednoj disciplini komparativne analize između Crne Gore i Japana, niti multidisciplinarnе komparativne studije slučaja koje adresiraju ove dvije zemlje. Takva činjenica čini istraživački proces kompleksnijim i zahtjevnijim, ali i dodatno ukazuje na neophodnost i vrijednost ove doktorske disertacije. Kada je riječ o konceptualnoj analizi metafora, kulturološki orjentisana istraživanja postoje u Crnoj Gori i ukazuju na jake patrijarhalne kulturološke korijene u kulturi (poput Vuković-Stamatović, 2014, Perović, 2017).

Stoga, analiza konceptualnih metafora i političkih govora koju je kandidatkinja predstavila u svojoj doktorskoj disertaciji, predstavlja jasan doprinos ne samo naučnoj, već i medijskoj, kao i internacionalnoj zajednici, uz to i zajednici građana čija se komunikacija i kritičko mišljenje može značajno unaprijediti praćenjem preporuka koje je kandidatkinja iznijela u tezi.

Tokom istraživačkog rada na doktorskoj disertaciji, kandidatkinja je sprovedla nekoliko aktivnosti koje su u direktnoj vezi sa osnovama disertacije, a koje su unaprijedile njezin naučni

kapacitet. Dio rezultata doktorskog rada pod nazivom „National and self-identity in metaphorical narratives” objavljen je u *Anthropological Notebooks* (str. 21-43). Vol.29 No.1, Slovene Anthropological Society. Kandidatkinja je ovom publikacijom objavila dio kvalitativne analize doktorske disertacije, koja se odnosi na peto poglavlje disertacije i rezultate intervjuja odradenih u Crnoj Gori. U radu je predstavljena kvantitativna analiza sadržaja, kao i kognitivno-lingvistička analiza diskursa, u kojoj se istražuju efekti mišljenja, emocija, metafora i posredovanih fantazija u javnom diskursu.

Preliminarni rezultati doktorskog istraživanja prikazuju da identifikacija konceptualnih metafora jedinstva u konačnom pokazuje izgradnju i zajedništva i podjela – i koheziju i otuđenje, izvodeći zaključak da metaforička ideja jedinstva upravlja umom na prikrivene načine, banalno se obraćajući „nama“ kao nacionalnoj množini u prvom licu i stavljaju „nas“ u domovinu i u ideologiju unutar svijeta nacija.

Preliminarni rezultati doktorskog istraživanja su takode predstavljeni na dvijema prezentacija, u sklopu istraživačkih boravaka koje je kandidatkinja realizovala. Tokom šestomjesečnog boravka na Kansai Univerzitetu u Osaki 2019-2020, doktorandkinja je održala prezentaciju govoreći o patrijarhalnim metaforama izvučenim iz govora „The household led by a woman, and the Nation that shines in the centre of the world - metaphors as a discourse of national identity in Montenegro and in Japan“.

Tokom šestomjesečnog boravka na Kobe Gradskom Univerzitetu za Strane Studije u Kobe, 2022. kandidatkinja je japanskoj zajednici predstavila nalaze petog poglavlja – preliminarne rezultate nakon prikupljenih i obrađenih japanskih intervjuja.

Pored toga, 2021. godine Gvozdenović je predstavila rad “Metaphors of unity as a discourse of national identity in Montenegro and in Japan” - preliminarne rezultate najzastupljenijih metafora u političkim govorima Japana i Crne Gore, predstavljajući samopublikovani website sa preliminarnim rezultatima istraživanja <https://utopianfog.net/> na konferenciji The Metaphors and space, the 14th conference for the Association for Researching and Applying Metaphor (RaAM), Vilnius, Litvanija.

2.2. Ciljevi i hipoteze disertacije

Izbor teorijskog okvira u ovoj studiji vodio se prvenstveno vrstom postavljenih pitanja – tj. pitanjima o tome kako se nacionalni identiteti u Crnoj Gori i u Japanu diskurzivno konstruišu kroz korišćenje konceptualnih metafora u svakodnevnom političkom diskursu. Prateći glavnu ideju da kognitivno-lingvistički, tj. metaforički konstrukti iz svakodnevnih političkih govora pokreću društvene prakse i jačaju društvene obrasce nacionalnih identiteta i ideologija, te da su značenja kolektivno konstruisana od strane pojedinaca, disertacija je pokušala dati odgovori na četiri istraživačka pitanja:

1. Na koji način se konstruiše metaforička ideja jedinstva u Crnoj Gori i u Japanu, i da li se konstrukcije međujezički razlikuju?

Ovo pitanje je usputno trebalo da ukaže i na stepen univerzalnosti i/ili varijacije u konceptualnim metaforama i njihovoj realizaciji u dva različita jezika.

Sljedeće istraživačko pitanje koje se postavlja jeste:

2. Da li metaforički diskursi mogu igrati ključnu ulogu u održavanju i osporavanju ideologija?

Odgovor na ovo pitanje provlači se kroz drugi dio empirijske analize, uključivanjem kritičke analize metafora (Charteris-Black, 2004) na otvorenu definiciju *banalnog nacionalizma* (Billig, 1995) kroz hibridnu metodologiju jezičkih realizacija prilikom izgradnje nacionalnih identiteta, razvijenu od strane Wodak et al. (2009). Koristeći takav inicijalni pristup, teza je

pokušala dati uvid u ideju da različiti, kontekstom određeni diskurzivno-metaforički identitetski konstrukti mogu biti identifikovani korišćenjem Teorije Konceptualnih Metafora.

Sledeće pitanje koje istraživanje postavlja, smatrajući da su koncepti i metode istraživanja roda i politike u međunarodnoj perspektivi veoma bitni, jeste:

3. Da li će diskursi ženskih akterki, kao manjina u politici, biti okrenuti razbijanju patrijarhalnih modela govora i uloga u društvu?

Glavna ideja od koje rad polazi jeste da metafore u analizi političkog diskursa imaju široko rasprostranjene efekte na koncepte koji pokreću naše društvene prakse i koji jačaju društvene obrasce nacionalnog identiteta, ideologije, i države, te ona oblikuje pitanje:

4. Na koje načine građani u Crnoj Gori i u Japanu prihvataju, odbacuju i preoblikuju političke diskurse u procesu osmišljavanja svojih „zamišljenih“ zajednica?

Pitanje uključuje ideju da su značenja kolektivno konstruisana od strane pojedinaca, te da konstrukcije značenja nacionalnih identiteta podrazumijevaju skup sličnih koncepcija i percepcijskih shema koje pojedinci dijele, a koji se dalje mogu diskurzivno (re)produkovati, transformisati i (de)konstruisati. Ovo pitanje se provlači kroz čitavo istraživanje, ali ga najviše dotiče posljednji dio, koji primjenjuje istraživačke intervjuje kao kvalitativnu analizu, uključujući (re)produkciju, transformaciju ili čak (de)konstrukciju nacionalne, društvene ali i individualne stvarnosti od strane građana.

Ova četiri pitanja svakako otvaraju veliki nivo pod-pitanja na koja empirijska analiza daje odgovore kao što su:

- Koje se konceptualne metafore najčešće koriste radi stvaranja osjećaja jedinstva nacije, u diskursu crnogorskih i u diskursu japanskih političara, i kakve su sličnosti i varijacije u okviru njihovih metaforičkih tema?
- Koje su glavne (emocionalne) komponente svakog zasebnog pronađenog metaforičkog domena?
- Kako se metafore razlikuju unutar iste kulture, ne samo između kultura?
- Jesu li određene kulture okarakterisane ili da li se uopšte mogu okarakterisati posebnim metaforama koje „dominiraju“ ili koje su karakteristične za određenu kulturu? Odnosno, postoje li kulturološki zasnovane metafore?

2.3. Bitne metode koje su primijenjene u disertaciji i njihovu primjerenost. Ako je primijenjena nova ili dopunjena metoda, opišite šta je novo

Empirijski dio ove studije temelji se na Teoriji Konceptualne Metafore (TKM), oslanjajući se na uvide iz Kritičke Analize Metafore (KAM), kombinirajući ih s teorijskim okvirom Kritičke Diskurs Analize (KDA). Prema teoriji konceptualnih metafora, koja svoje početke ima u Lakoffovoj i Johnsonovoj knjizi *Metaphors we live by* (2003), konceptualna metafora se smatra odlikom ne samo svakodnevnog jezika, već i mišljenja i djelovanja, a ukorijenjena je u našem iskustvu. Nadalje, KAM, koju je uveo Charteris-Black (2004, 2011), pristup je analizi metafora koji ima za cilj identifikovati namjere i ideologije koje leže u osnovi upotrebe jezika. Postoje tri faze KAM pristupa: identifikacija metafore (koristeći kriterijume je li riječ ili fraza korišćena sa smislom koji se razlikuje od drugog uobičajenijeg i prihvaćenijeg smisla), interpretacija metafore i zatim objašnjenje. Nadalje, studija počiva na pretpostavci koju iznosi Charteris-Black (2014, 2011:201), a to je da upotreba metafora služi određenoj svrsi – ona pomaže u ostvarivanju određenog komunikacijskog cilja. Njihovo potencijalno korišćenje u

određenoj prilici – bilo svjesno, nesvjesno, strateški ili ne, može imati snažnog uticaja na kolektivne konceptualizacije – naročito ako se primijene na mapiranje sa državom i nacijom. Unutar političkog konteksta, KAM se često može smjestiti unutar modela KDA. KDA je metodološki bitan za ovu studiju jer se usredsređuje na proučavanje jezičnih manifestacija ideologije, društvenih i opštih uvjerenja, skrivene i transparentne moći, kulture i društva uopšte. Okvir za Kričku Analizu Diskursa koju koristi ova studiji je sociokognitivistički pristup Van Dijka, iako je rad drugih analitičara diskursa – konkretnije hibridna verzija pristupa diskurzivne izgradnje nacionalnog identiteta koji predlaže Wodak et al. (2009), a na osnovu Van Dijkovog pristupa Kričkoj Analizi Diskursa korišćen je prilikom detaljnijeg istraživanja primjera u kontekstu. Oba pristupa pretpostavljaju sociokognitivno sučeljavanje društvene i diskurzivne strukture, sa ciljem da istraže kritičku društvenu nejednakost, kako se ona izražava, signalizira, konstituiše, legitimiše putem jezika.

Wodak et al. (2009) razvili su metodološki okvir, model koji kombinuje različite makrostrategije i dimenzije korišćene u diskurzivnom oblikovanju nacionalnog identiteta. Neki od glavnih obrazaca, koje su identifikovali Wodak et al. (2009) jesu da se diskurzivna konstrukcija nacionalnog identiteta vrti oko tri vremenske ose: prošlosti, sadašnjosti i budućnosti, gdje su porijeklo, kontinuitet/tradicija, transformacija, (esencijalistička) bezvremenost i iščekivanje važni faktori. U odnosu na makrofunkcije diskurzivnog djelovanja, Wodak et al. (2009:33) u svojoj studiji ističu pet strategija diskursa – konstruktivne, odbrambene, reproduktivne, transformatorske i destruktivne – te čak dvadeset i osam podstrategija, od kojih se kao najvažnije izdvajaju dvije – strategija asimilacije (jezičko ima za cilj stvaranje vremenske, međuljudske ili prostorne (teritorijalne) sličnosti i homogenosti u odnosu na različite tematske dimenzije) i strategija disimilacije (stvara vremensku, međuljudsku ili teritorijalnu razliku i heterogenost u odnosu na te iste dimenzije). Iako se analitički razlikuju jedna od druge, ove se strategije događaju manje-više istovremeno i isprepletene su u konkretnim diskurzivnim radnjama (Wodak et al. 2009:33). Važan prilog njihovoj studiji jeste tabela sa sažetim rezultatima trojne analize diskurzivne konstrukcije austrijskog identiteta u svih pet spomenutih izvornih korpusa – prikazujući međusoban odnos spomenutih strategija i podstrategija, toposa (uzoraka argumentacije) te sredstava njihove jezičke realizacije. Tabela tu izdvaja dvadeset i sedam toposa, te šezdeset sredstava jezičke realizacije, a od posljednjih su posebno obrađene metonimije, sinegdohe, personifikacije, te najsloženija lična zamjenica „mi“.

S obzirom na to da ova disertacija već uzima metafore *jedinstva* za ispitivanje, kao određeno sredstvo jezičke realizacije, prva – konstruktivna strategija – najrelevantnija je za ovu studiju jer takve strategije pokušavaju „konstruisati i uspostaviti određeni nacionalni identitet promovisanjem ujedinjenja, identifikacije i solidarnosti, kao i razlikovanja“ (Wodak et al. 2009:33). Konstruktivna strategija stoga je korisna za identifikovanje i imenovanje diskurzivnih sredstava pomoću kojih se diskursi koji određuju tumačenja nacionalnog identiteta izražavaju u korpusu ispitivanih tekstova. Samim tim, oslanjajući se na diskurzivne strategije koje predlaže Wodak et al. (2009:33-34), istraživanje iskorišćava strategije asimilacije i disimilacije (miješajući glavne društvene makro-funkcije i njihove mikro strategije), dajući hibridnu verziju prilagođenu mikro diskurs analizi metafora koju predlaže teza. Vrlo je važno napomenuti da ni u crnogorskom kao ni u japanskom jeziku, korišćenje ličnih zamjenica prilikom konstrukcije rečenica nije neophodno. Oba jezika su pro-drop¹ jezici, osim ako se želi naglasiti ili istaći važnost osoba u pitanjima. U slučaju crnogorskog jezika, implicitna upotreba zamjenica može da se koristi putem konjugacije glagola i otvorenih zamjenica (overt pronoun). To nije slučaj sa japanskim jezikom – gramatički, on se ne mijenja po licima.

¹ Pro-drop jezik (skraćeno od „pronoun dropping“) je jezik u kojem se određene klase zamjenica mogu izostaviti ako su pragmatično ili gramatički nezamjenjive.

Imajući to u vidu, u okviru Sredstava i oblika realizacije, dodali smo „društvenu deixu“ kao jednu od lingvističkih strategija. Društvena deixa se odnosi na kodiranje društvenih razlika koje su relevantne za uloge učesnika, posebno aspekte društvenog odnosa govornika i primaoca poruke. Naime, u japanskom jeziku postoje takozvane nulte zamjenice, najčešća vrsta anafore koja u funkciji odgovara ličnim zamjenicama u crnogorskom jeziku. Nulta zamjenica definisana je kao obavezna padežna imenička fraza koja nije izražena u iskazu, ali se može razumjeti kroz druge iskaze u diskursu, kontekstu ili znanju izvan konteksta. Samim tim japanski jezik u velikoj mjeri zavisi od konteksta. Nulte zamjenice uglavnom se identifikuju pomoću kognitivnih i sociolingvističkih informacija koje se prenose honorifičnim, deiktičkim i govornim predikatima o tome kako su izostavljeni padeži povezani s govornikom ili slušaocem. Društvena deixa u tom smislu, leži u osnovi značenja i upotrebe učtivih (poniznih ili honorifičnih) predikata kao i predikata davanja i primanja u japanskom jeziku.

Podaci su analizirani na osnovu tri analitičke dimenzije: 1) kontekst – na osnovu koga se došlo do sažetka ostalih lingvističkih oblika realizacije; 2) strategije korišćene u diskurzivnoj konstrukciji nacionalnog identiteta, 3) analiza konceptualnih metafora kao forma ujedinjenja nacije kroz afekt, i glavni oblik lingvističke realizacije. Tri dimenzije koje su ispitivane idu dalje od generalnih pretpostavki u vezi sa konceptualizacijom nacije, nacionalnog identiteta i uopšte konceptualnih metafora.

Metoda koju primjenjuje peto poglavlje je takođe Kritička Analiza Metafora (kroja proizilazi iz Kritičke Analize Diskursa i Teorije Konceptualnih metafora) na kvalitativnu analizu – intervju, koje prati logičan proces kojim se povezuju mišljenja i iskustva. Samo-osmišljeni dizajn intervjuja u Crnoj Gori slijedio je strukturisani format sa specifičnim otvorenim pitanjima za svakog učesnika, kako bi se osigurala tematska zasićenost, dok je u Japanu dizajn intervjuja slijedio strukturisani pisani format sa unaprijed osmišljenim istim pitanjima za svakog učesnika.

2.4. Rezultati disertacije i njihovo tumačenje

Rezultati doktorske disertacije predstavljeni su sistematično i jasno. Empirijsko istraživanje prate vizuelna rješenja u obje faze, uz koherentnu interpretaciju, i konkretne primjere u svakom od pronađenih metaforičkih domena. Njihova vizualizacija nam pomaže da dođemo do određenih rezultata na izložena postavljena pitanja, dajući jasne preglede u kojim i kakvim domenima se metafore susreću u crnogorskom diskursu, nasuprot japanskom, te kakve emocije i relacije zasebni domeni podrazumijevaju. U određenim primjerima pronalazimo napetost između univerzalnog i posebnog, što se odnosi na održavanje povjerenja, ponosa i drugih pozitivnih protoemocija vezanih za one koji pripadaju tom *jedinstvu*.

Rezultati koje daje empirijsko istraživanje povezani su sa objašnjenjem značenja, da se ideologije koje podupiru stavove društvenih grupa sastoje od shematski organizovanih opštih mišljenja o relevantnim društvenim temama. Ideološki sadržaji ispitivanih tekstova povremeno su utjelovljeni u metafori koja pripada sistemu čije se strukture koriste za generalizovanje i konceptualizuju pojmove kao što su stanja, promjene, procesi, radnje, uzroci, svrhe i sredstva u smislu fizičkog prostora, kretanja i sile. Pronađene metafore bazirane su na tjelesnim iskustvima – kretanja, bolesti, patnje, nade; i društvenim iskustvima kao što su upravljanje domaćinstvom, izgradnja građevina, putovanja; te na kulturnim tradicijama kao što su kultura žrtvovanja, hijerarhijski odnosi, etički i moralni standardi. Ovo nam ukazuje da čak i konvencionalne, ustaljene metafore, u zavisnosti od konteksta, mogu imati (nesvjesne) svrhe, koje se mogu povezati sa ideološkim značenjima.

Analiza konceptualnih metafora, pored emotivnog efekta usputno je ukazala na stupanj univerzalnosti i/ili varijacije u konceptualnim metaforama i njihovoj realizaciji između dva

različita jezika. Rezultati su pokazali da odabrani jezici dijele mnoge metaforičke konceptualizacije *jedinstva*. Na osnovu analize primjera možemo zaključiti da japanski i crnogorski diskursi dijele više izvornih domena – štaviše, japanski diskurs dijelio je svaki domen pronađen u crnogorskom diskursu. Nasuprot tome, analiza je pokazala bogatije metaforičko mapiranje u japanskom jeziku, te izdvojila i ostale domene koji su se našli prilikom konstruisanja metaforičkog *jedinstva*.

Uprkos tome što teorijski dio objašnjava da se mnoge metafore temelje na kulturnim razmatranjima i različitim vrstama kognitivnih procesa, te da, prema kognitivnom jezičkom pogledu, konceptualne metafore proizilaze iz interakcije tijela i kulture: utemeljene su u tjelesnom iskustvu, ali oblikovane kulturološkim razumijevanjem, i uprkos određenim domenima koji se nisu pojavili u crnogorskom diskursu, analiza pokazuje da se obje zemlje na sličan način koriste metaforičkim domenima *jedinstva* u najvećem broju primjera: ovdje nalazimo mističnu vezu koja stavlja poseban narod na posebnu teritoriju, braneći njegov poseban nacionalni identitet, pa stoga i ne tako poseban. Analiza pokazuje da u crnogorskom diskursu preovladavaju domeni KONTEJNER 30%, PERSONIFIKACIJA 29%, PUTOVANJE 21%, dok u japanskom diskursu imamo PERSONIFIKACIJA 26%, PUTOVANJE 23%, KONTEJNER 19%. Raščlanjivanje domena dalje svakako može da pruži potporu tezi o postojanju metaforičkih univerzalija. Rezultati sugerišu da se univerzalnost dogodila na višim nivoima, tj. opštijim, apstraktnijim, ali su se određene varijacije pojavile na specifičnijim metaforičkim nivoima, poput okvira ili scenarija. Ovo se dobro slaže s nedavnim nalazima međukulturalnih studija konceptualizacija metafora (Kövecses, 2005), koji sugerišu da konceptualizacije u različitim kulturama mogu biti univerzalne (dijeljene među kulturama, utemeljene na univerzalnim iskustvima) i specifične za kulturu (sociokulturno konstruisane) u isto vrijeme. Ipak, pronašli smo nekoliko primjera – primjeri u japanskom jeziku sa obento hranom i 7 samuraja, a u crnogorskom jeziku primjer sa prćijom, ognjištem, koje svakako možemo povezati s kulturološki specifičnim metaforičkim preslikavanjima, jer su zahtijevala specifičan pogled i analizu pomoću dubljeg istraživanja kulturoloških zapisa – takode vođenih iskustvom, ali kulturološki specifičnim. Ono što ovaj dio može potvrditi, a u vezi sa metaforičkim varijacijama, jeste da različiti jezici mogu dijeliti istu konceptualnu metaforu u izvornom domenu, tj. na opštem nivou, dok se konceptualizacije razlikuju na određenijem hijerarhijskom nivou – npr. u scenarijima, a s obzirom na proživljeno iskustvo i društvenu interakciju – mikrosociološkim utemeljenjem ideologije.

Nadalje, rodna perspektiva dodaje se ovim konceptualizacijama – da bi se pokušalo odstupiti od rodno slijepa univerzalističke perspektive kao još jedne manifestacije isključivo i samo muškosti. Ovi djelovi dodatno su tvrdili da se ideologije temelje na skupu relativno jednostavnih metafora i slika na koje ljudi reaguju na osnovu zajedničkog iskustva i očekivanja. Gradeći vlastite identitete – koje vidimo kroz analizu moralnih koncepcija „strogi otac/majka“ – „brižni roditelj“, političari su takode konstruisali unutargrupnu kategoriju „mi“ – nasuprot konstrukciji identiteta van grupe, „oni“, održavajući i izgrađujući zajedničku ideologiju među primaocima poruka. Sa ovakvom analizom, istražvanje je dalo odgovor na prvo postavljeno pitanje teze „Na koji način se konstruiše metaforička ideja jedinstva u Crnoj Gori i u Japanu, i da li se konstrukcije međujezički razlikuju?“

Što se tiče rezultata nakon primjenjivanja Wodak et al. (2009) strategije, dimenzije *građenja* nacionalnog identiteta pojavile su se s jedne strane u odnosu na teme istorije i kulture, a sa druge strane u odnosu na teme 'jastva', 'kontrasta', 'sličnosti', 'jedinstvenosti' i 'autonomija', itd. Korišćenjem metafora, kao mikro strategije izgradnje i uspostavljanja nacionalnog identiteta, otkrili smo u obje zemlje:

- izgradnju homogenog „nas“, negativnog „njih“ unutar države (zanemarljiv procent u japanskom diskursu)
- izgradnju homogenog „nas“ kroz poređenje s drugim
- pozitivno predstavljanje sebe

- pripovijedanje o zajedničkoj temporalnosti – prošlosti i budućnosti
- artikulisanje zajedništva na određenom području.

Ovi rezultati međusobno su povezani kroz izdvojena područja konceptualnih metafora kao retoričkih tropa za nacionalno ujedinjenje u Crnoj Gori i u Japanu, gdje se istost pretpostavlja. Nadalje, u oba diskursa postoji tendencija da nacionalni identitet podrazumijeva hijerarhijski poredak, kao i rodnu polarizaciju – što se često odnosi na žensku ulogu i aktivnosti, a što, s druge strane, takođe odražava i reprodukuje mušku normu. Ti su identiteti takođe ojačani vezama između prošlosti, sadašnjosti i budućnosti – kaže se da su i Crna Gora i Japan nešto što je naslijeđeno od predaka i njihovih patnji – spominjući kolektivna sjećanja, a koja će sadašnji političari predati svojoj *djeci* u mnogo boljem stanju.

Analiza je nastojala pronaći jaz unutar potpuno složenih nacionalnih identiteta i modula koji još uvijek uspijevaju stvoriti državnu zajednicu. Rezultati na kraju prikazuju da, kada izvučemo metaforičke primjere *jedinstva* iz političkih govora, samo značenje *jedinstva* dobija novu, političku, pa čak i ideološku dimenziju – te disertacija nudi novu definiciju metaforičkoj *jedinstva* kada se koristi u političkoj retorici: *Metaforičko jedinstvo u političkoj retorici nastoji da generiše podršku građana prenošenjem vrlo bliskih odnosa, pa je sposobno izazvati emocionalne veze po uzoru – na primjer na porodične odnose, kako bi se stvorila intimna i ugodna atmosfera. Ovakva jedinstva funkcionišu tako da isključuju one koje se ne kvalifikuju: društveno stigmatizovane grupe i svakoga ko može ugroziti ton ugodne atmosfere. Samim tim metaforička jedinstva u političkim govorima predstavljaju vježbe uključivanja i isključivanja – krajnji proizvod su odvojene snage ujedinjene jedna protiv druge.*

Takođe se zaključuje da je pojam *jedinstva* usko povezan sa odražavanjem, da je privremeno gorivo jedne od dimenzija nacionalizma – *banalnog nacionalizma* koji uvodi Billig (1995). Uz lične, prostorne i vremenske reference u jeziku, analiza pokazuje da metafore igraju vrlo važnu ulogu u diskurzivnom načinu postizanja *jedinstva* i narativnom nacionalnom identitetu. Analizirane metafore, kao dio nacionalnog scenarija imaju vrijednost u uspostavljanju kolektivne svijesti, jačajući osjećaj pripadnosti i lojalnosti na individualnom i kolektivnom nivou. U zavisnosti od konteksta, metafore pokrivaju ideološka sredstva, tj. dio su koncepta koji pokriva načine na koje se rutinski reprodukuju nacije. Manipulativne namjere o svakodnevnom *banalnom nacionalizmu* identifikovane su uzimajući u obzir jezičke (konceptualne i tekstualne) i nejezičke (kontekstualne) naznake, eksplicitno ili implicitno prenesene. Ovakvi rezultati, analizom izvučenih podataka potvrđuju inicijalni pristup – *različiti, kontekstom određeni diskurzivni nacionalno-identitetski konstrukti mogu biti identifikovani korišćenjem teorije konceptualnih metafora.*

Detaljna lingvistička analiza u našim podacima daje rezultat da diskursi o nacionalnom identitetu i ideologijama zavise od društvenih mikro funkcija kao što su konceptualne metafore, te je teza stoga potvrdila primarnu ideju rada *da metafore u analizi političkog diskursa imaju široko rasprostranjene efekte na koncepte koji pokreću naše društvene prakse i koji jačaju društvene obrasce nacionalnog identiteta, ideologije i nacije.* Budući da je inicijator/ka u javnom diskursu, političar/ka pruža određeni pogled na svijet, pružajući i određeni okvir tog pogleda. U tom smislu publika se bavi posmatranjem određenog viđenja svijeta, odlučujući da uđe u taj okvir. Primanjem informacija, narod učestvuje u dijaloškom pregovaranju o značenju. U takvom pristupu razumijevanja jezika pojavljuje se pitanje moći i ideologije. U kontinuiranoj izgradnji *jedinstva*, ove strategije igraju značajnu ulogu, jer konsoliduju osnovu na kojoj opstaje nacionalni identitet.

Uz ova nalazišta, a uzimajući u obzir retoriku oba pola za analizu, kako bi se detaljnije proučila rodna istraživanja u političkim kontekstima, pokazalo da su ženske akterke te koje su na kraju dozvolile preovladavanje rodnih razlika u izvučenom diskursu. Analiza u ovom dijelu rada je pokazala upravo da je kognitivna baza koja konceptualizuje žene i ženske aktivnosti putem metafore još uvijek u velikoj mjeri pod kontrolom dominantne rodne ideologije u crnogorskom

društvu. Rezultati takođe pokazuju da je iskorišćavanje ovih metafora povezanih sa ženama, na prvom mjestu, a možda i nesvjesno, dio strategije za rodnu polarizaciju, koja ima za cilj učvršćivanje određenih identiteta u patrijarhatu, dok u isto vrijeme jača sistemsku prirodu ugnjetavanja rodova. Ovaj dio je uspio dati odgovor na postavljeno treće pitanje – *diskursi ženskih akterki, kao manjina u politici, nisu u potpunosti okrenuti razbijanju patrijarhalnih modela govora i uloga u društvu*. Konkretno, one pokazuju da DRŽAVOM (kao DOMOM) može se vladati samo kao "supruga" i "majka" (tj. seksualno aktivna žena, koja mora komunicirati s muškarcem kako bi dobila identitet) u Crnoj Gori, ili stvarati JAPAN GDJE ŽENE SIJAJU – osvjetljavajući ženske aktivnosti koje se događaju u privatnosti, unutar oikusa. Takvi rezultati nadalje pokazuju da nisu nezavisne od sociokulturnih okolnosti, već da su metafore, a time i um i spoznaja, duboko povezani s našim razumijevanjem društva i kulture. Štaviše, pokazuju da su verbalna, politička i kulturna komponenta ujedinjene.

Poslednji dio teze, gdje je primjenjeno kvalitativno istraživanje na bazi intervjua, dalo je zanimljiva otkrića, koja mogu generisati niz odgovora u vezi s ideologizacijom jezika u okviru nacionalnih identiteta, i mogu rasvijetliti stupanj do kojeg posmatrač/ce i primaoci/teljke informacija u Crnoj Gori i u Japanu dijele specifične koncepte i poglede. Prije svega, učesnici su uspjeli podijeliti skup sličnih koncepcija i perceptivnih shema, te su neki od njih nesvjesno kolektivno gradili nova metaforička preslikavanja, ona koja pripadaju novoj metafori - kulturnim varijacijama proizašlim iz tradicijskih, kulturnih, geografskih uslova.

Crnogorski dio je takođe pokazao da učesnici razmišljaju o metaforama i konceptualizacijama političara kao o usmjerenim na stvaranje političke i državne moći, kao o organskim i mehaničkim cjelinama ili kao složenijim i artikulisanim odnosima, prikazujući građane kao vertikalno posredovane odozgo, obično uz isključenje manjinskih grupa, potvrđujući prethodno skrojenu definiciju metaforičkog *jedinstva* u političkoj retorici u Crnoj Gori kao vježbe uključivanja i isključivanja – krajnji proizvod su razdvojene sile ujedinjene jedna protiv druge. Mikro-studijom na osnovu crnogorskih nalaza došli smo do zaključka da je diskurzivna interakcija o snazi metafora koje živimo moćna u razotkrivanju emocionalnih i drugih skrivenih moći iza metafora. Naročito je važna za (re)produkciju, transformaciju ili čak (de)konstrukciju nacionalne, društvene ali i individualne stvarnosti, dajući odgovor i na četvrto pitanje koje je teza postavila, potvrđujući ideju *da nacionalni identiteti podrazumijevaju skup sličnih koncepcija i percepcijskih shema koje pojedinci dijele, te da se nacionalni identiteti mogu diskurzivno (re)produkovati, transformisati i (de)konstruisati*. Ovakvi rezultati mogu da se nadovežu na objašnjenje izloženo u tezi, a bazirano na posmatranju Fukoa, da ideološka moć nije odnos potlačenih i tlačitelja, već mreža odnosa koji su raštrkani kroz društvo, te su individue ne samo primaoci moći, nego i određene tačke gdje se moć odigrava, ali gdje joj se i opire. Zaključci iz crnogorskog korpusa to i potvrđuju, dajući potvrđan odgovor da se u individualističkim kulturama, kakva je crnogorska, može reći da se značenja kolektivno konstruišu od strane pojedinaca.

Za većinu učesnika iz Japana ovaj zadatak bio je izazov, pa je nepotpuno razrađen. Ponuđeni odgovori i metaforičke slike većine odgovora ostali su nedetaljno objašnjeni, navodeći na nemogućnost davanja određenog zaključka koji bi se odnosio na kolektivističku kulturu kakva je japanska - za bilo kakvu tvrdnju za početak potrebno bi bilo primijeniti intervjue na većem broju ispitanika.

Takođe, vjerujemo da je ovaj dio istraživanja pokazao korisnost ispitivanja mišljenja građana i, ako se primijeni na veće podatke, smatramo da može pružiti empirijski alat za istraživanje nedostižnih fenomena kao što su ideologije, javno mnjenje i (posredovane) fantazije.

2.5. Zaključci (usaglašenost sa rezultatima i logično izvedeno tumačenje)

Komparativna analiza dva genetski, arealno i tipološki vrlo različita jezika (crnogorski i japanski) pokriva konceptualizaciju metafora glavnih domena, ali ključno istraživanje nadilazi puku identifikaciju i kategorizaciju mapiranih koncepata, analizirajući ulogu metafora u stvaranju persuativnih i privlačnih argumenata, kao i ulogu u konstrukciji nacionalnih identiteta. Oslanjajući se na studije Andersona (1983/2006), Billiga (1995) i Wodaka, de Cillie, Reisigla i Liebhart (2009) o konceptu 'zamišljene zajednice', ova teza prvenstveno je pokušala podići kritičku svijest o jeziku koji politički lideri/liderke koriste za predstavljanje svoje jezičke igre s kojom se susreću u domeni *jedinstva* – kao simbola za njegovanje zamišljene veze nacije, države i građana. Zaključci disertacije su izneseni u saglasnosti sa rezultatima, postavljenim pitanjima i definisanim ciljevima disertacije.

U empirijskom dijelu doktorskog rada, skica ilustruje da komunikacijska i metaforička (de)konstrukcija jezičke igre ostaje, u velikoj mjeri, obilježena nacionalno specifičnim obilježjima. Identifikacija *jedinstva* pokazuje izgradnju i zajedništva i podjela – i koheziju i otuđenje. Obije faze empirijske analize ukazuju da je strukturalna karakteristika metaforičkog *jedinstva* polarizacija, izražena u suprotnim odnosima „nas“ spram „njih“, ili „nas i drugih“, gradeći određene nacionalne identitete posredstvom diskursa. Poseban skup, bez obzira da li je namjerno i strateški, korišćenih metafora (s pozitivnom ili negativnom evaluacijskom snagom) pokazuje se da je važan u proučavanju i konstruisanju nacija u diskursu.

Rezultati kvalitativnog dijela istraživanja i odrađeni intervjui dodatno su pokazali da se identiteti temelje na skupu relativno jednostavnih konceptualnih metafora i slika na koje ljudi reaguju na osnovu zajedničkog iskustva i očekivanja, naglašavajući da se kognitivno-lingvističkim utemeljenjem nacionalni identiteti mogu povezati s proživljenim iskustvom i društvenom interakcijom. Dinamična interakcija samoidentiteta pojedinca i društveno prihvaćenih vrijednosti implicira da je nacija dinamičan sociokulturni koncept, izgrađen od organizacije različitih bio-psiho-socijalnih entiteta i podložan različitim vrstama konceptualizacija.

Obije faze empirijske analize, kao i kvalitativni rezultati intervjua ukazuju na to da je ideologija moćna jer ispunjava emocionalne funkcije za pojedince. Ljudi osjećaju svoju ideologiju duboko i iskreno, kroz emocionalno iskustvo koje im pomaže da shvate svijet i zajednička društvena uvjerenja, koja su u osnovi društvenih reprezentacija, baš kao što njihovi osjećaji vode ideološkim izborima. Ona je rekurzivno povezana sa emocijama – zato su metafore vrlo važne u njenom oblikovanju, a KAM i KAD teorije u njenom tumačenju.

Kao što je objašnjeno, teorija konceptualnih metafora sugerise da je iskustvo važno za konceptualizaciju. Ideja nacionalnog identiteta takode je povezana s ličnim iskustvom osobe – rezultati disertacije pokazuju da nacionalni identitet može biti proizvod (metaforičkog) diskursa, ili skup međusobno povezanih diskursa koji oblikuju individualna iskustva. Istraživanje dalje ukazuje da je određeni identitet proces samo-kreacije, ali i da je ograničen društvenim normama, a rodne norme, jasno, oblikuju način reprezentacije nacionalnog (i vlastitog) identiteta, te se kao takve moraju uzeti kao važan faktor koji doprinosi njegovom stvaranju ili predstavljanju. Uz to, ispostavilo se da su teme iz raznih oblasti, kao što su odnos jezika i društva, jezika i identiteta, jezika i nacije, jezika i politike, etnikuma, ili roda – jednako bitne u analizi i japanskih i crnogorskih metafora i diskurzivne građe nacionalnih identiteta. To je ono što ovo istraživanje pokušava najaktivnije istaći – metafora je sastavljena njenom unutrašnjom funkcijom, ali i obrnuto, njenu unutrašnju funkciju čini retoričko okruženje. Zato bi proučavanje metafore uvijek trebalo da bude proučavanje nečeg drugog.

Osim što teza pruža transparentni uvid u sve prikupljene metaforičke primjere iz političkih govora, kao i detaljan prikaz odrađenih intervjua, te pored toga što podaci teze pokazuju da

jezik stvara identitet, spaja i razdvaja, studija jasno ukazuje i na to da su metode poput fokusnih grupa i intervjua usmjerenih na teme izvrsni alati u analizi kritičkog diskursa, koji nam omogućuju, na primjer, posmatranje procesa kroz koje važni pojmovi poput „nacije“ bivaju „ko-konstruisani“ tokom ongoing rasprave.

3. Konačna ocjena disertacije

3.1. Usaglašenost sa obrazloženjem teme

Doktorska disertacija mr Kristine Gvozdrenović usaglašena je sa temom predloženom i prihvaćenom od strane Senata Univerziteta Crne Gore 26.1.2021.godine. Kandidatkinja je uspješno odgovorila na sva definisana istraživačka pitanja. Teorijski i empirijski okvir kao i poslednji, kvalitativni okvir disertacije logično su povezani i usklađeni sa temom. Pažljivo prikupljena i odabrana literatura doprinijela je uvidu u problematiku i poslužila za definisanje ciljeva i istraživačkih pitanja doktorske teze. Izvođenjem disertacije do samog kraja, uz vrlo složene metodološke analize, nedovoljnog istraživanja na slične teme, te do sada i ne inicirane komparativne analize u predložene dvije zemlje, kandidatkinja je pokazala sposobnost za savladavanje kompleksnog teorijskog okvira, izvođenjem adekvatnih interpretacija rezultata. To je svakako zahtijevalo multidisciplinarni pristup, izradu kombinovanog i teorijskog i metodološkog okvira, te izvođenje empirijskih analiza uz kombinovanje kvantitativne i kvalitativne metodologije.

3.2. Mogućnost ponovljivosti

Statistički prikazi korišćenih metafora kao i prikaza građenja nacionalnih identiteta imaju metodološka ograničenja, zahtijevajući dodatni istraživački napor da bi se došlo do preciznih i uporedivih podataka – prije svega, u velikoj zavisnosti i od autorkinog razumijevanja i tumačenja japanskog jezika. Uz to, diskurzivna analiza ideoloških moći nije praksa koja se može direktno opservirati. Kandidatkinja je, stoga, konsultujući brojne japanske izvore – kako direktne kontakte tako i rječničke izvore, a u zavisnosti o kontekstu, na jednom mjestu predstavila statistiku o uticaju konceptualnih metafora na diskurzivno građenje nacionalnih identiteta.

U petom poglavlju koje nudi uvid u prikupljene intervjue - ponudeni odgovori i metaforičke slike većine odgovora tokom intervjua sa japanskim učesnicima ostali su nedetaljno objašnjeni. Ovakav polovični uspjeh navodi na nemogućnost izvođenja određenih zaključaka, prvenstveno, pretpostavlja se, zbog japanske kolektivističke kulture – ali i za ovakav zaključak definitivno je potrebna studija na većem broju ispitanika. Važno je istaći da mogu postojati značajne kulturološke razlike u pretpostavkama o „jastvu“ koje je uključeno u komunikaciju. Ideja o „jastvu“ koja je u osnovi zapadnjačkih studija komunikacije, nasuprot istočnim, vrlo je individualistička, samomotivisana i otvorena za stalne pregovore (Scollon et al. 2012:47). Iako je pokušavano prilagodavanje intervjua koncepta japanskoj kulturi, ipak je model proizašao iz zapadne kulturne perspektive koja naglašava suočavanje s potrebama i željama pojedinca. Stoga, možda je manje koristan u situacijama kada „jastvo“ u nekim kontekstima ima određene moralne konotacije (*tatema*e japanska kultura uči da bez velike prakse interpretacije, prihvatljivo je, kao nepisan, ali fiksni zakon, otporan na promjene, kolektivni način razmišljanja: ako većina drugih ljudi smatra nešto „ispravnim“, onda se to, reklo bi se, rijetko dekodira). Imajući u vidu takve razlike, intervjua dizajn koji je skrojen za ovu studiju možda i nije prikladan kao osnova za proučavanje diskursnih sistema koji imaju kolektivistički pogled na „jastvo“, onaj koji je više povezan s članstvom u grupama. Učesnici u različitim sistemima diskursa mogu imati različite ideje o tome šta čini moć, ili nametanje, i zato mogu imati različita očekivanja i o tome treba li uključiti strategije nezavisnosti ili učešća. Imajući u vidu da su

intervjui u Japanu bili manje uspješni, prisutna je mogućnost ponovljivosti intervjuja na većem broju učesnika, ili nanovo osmišljen dizajn intervju.

Uz to, svakako da je i ostatak analiza sprovedenih u disertaciji u potpunosti ponovljivo, budući da teza sadrži detaljan prikaz i teorijskih i metodoloških koraka koji su prethodili samoj statističkoj obradi podataka. Statistička obrada podataka je također u potpunosti transparentna, sa prikazom prikupljenih podataka i svih izvučenih primjera, te način njihovog prikupljanja.

3.3. Buduća istraživanja

Rezultati i njihovi prikazi stvorili su čvrstu osnovu za buduća istraživanja o sličnoj problematici.

Svakako da metafora nije jedina koja može da mijenja um i dušu ljudi. Druge strategije, poput metonimija, ironija, sarkazma, humora, bile bi vrlo interesantne za dalja istraživanja. Rad je izolovao metaforu kako bi istražio njen uvjerljivi uticaj, ali buduća istraživanja mogla bi ispitati međudjelovanje metafora i drugih retoričkih strategija.

Pored toga, buduća istraživanja bi mogla da dalje uključe komparatne studije ultra-desničarskih ideologija nasuprot ljevičarskim, te detaljnije rasprave o rodnim modelima morala „strogi otac/majka“ – „brižni roditelj“.

3.4. Ograničenja disertacije i njihov uticaj na vrijednost disertacije

Svakako, postoji nekoliko ograničenja u trenutnoj studiji. Prvo, metafore su postale toliko prodorne u političkoj retorici da mogu postati klišejski izrazi. Uz to, u nekoliko primjera postoji dvosmislenost i konceptualno preklapanje u upotrebi figurativnog jezika, gdje je nejasno da li je u pitanju sinegdoha — retorički trop gdje se termin za dio nečega odnosi na cjelinu ili obrnuto — metonimija ili metafora. Na primjer, rečenica „Japan traži mirno rješenje sjevernokorejske agresije“ može biti ili metaforička personifikacija zemlje ili metonimijska referenca države kao zemlje.

Drugo ograničenje je mali broj političara/učesnika u intervjuima koje je uključeno u ovo istraživanje. Međutim, smatramo da nalazi ovog istraživanja nude nove, potencijalno korisne informacije i dizajn intervjuja koji se mogu dalje koristiti na većoj grupi i dati značajnije rezultate.

Možda još jedno od ograničenja ove studije jeste i to da je interpretacija rezultata na kraju neka vrsta autorkinog ličnog tumačenja, kao i autorkinog razumijevanja japanskog jezika, koje uveliko zavisi od subjektivnih sposobnosti i ograničenja tumačenja prikupljenog empirijskog materijala, te kao takvi mogu imati ozbiljan uticaj na valjanost i pouzdanost studije.

4. Originalni naučni doprinos

Ono što je ova teza pokušala učiniti jeste da ponudi empirijsko kognitivno-lingvističke dokaze za sugestije o uticaju metaforičkih obrazaca na mišljenje i ideološku praksu.

Jedan od ključnih doprinosa ove teze je multidimenzijalni tretman nacionalnih identiteta kao metaforičkog diskursa nacionalne pripadnosti, koji su savitljivi, inherentno nestabilni i kolektivno konstruisani. Stoga smatramo da istraživanje daje doprinos samom razumijevanju nacionalnih identiteta, kroz diskurzivne konstrukcije koncepta metaforičkog jedinstva, koje može poslužiti kao korisna analitička kategorija. Uz to, istraživanje daje i doprinos i kroz feminističko razumijevanje nacionalnih identiteta uključivanjem rodnih pitanja u međunacionalni analitički okvir, kako bi se ispitale ideologije patrijarhata u Crnoj Gori i u Japanu.

Pored toga, istraživanje svakako doprinosi i razumijevanju tj. spajanju dviju kultura, crnogorske i japanske – te predstavlja prvu multidisciplinarnu i kros-kulturološku analizu ove dvije zemlje, kroz analize njihovih konceptualnih metafora i nacionalnih identiteta, ali i uopšte. Istraživanje takode otkriva koliko može biti vrijedno integrisati kognitivnu nauku – proučavanje kako funkcioniše ljudski konceptualni sistem i kako je povezan s našim tijelima i svjetskim iskustvima – s moralnom i političkom psihologijom i istraživanjem politikologije. Proširujući kognitivnu nauku, a naročito svoje spoznaje o utjelovljenju i konceptualnoj metafori, na moralnu i političku spoznaju, teorije KAD i KAM u političkim govorima nadilaze tipičnije psihološko istraživanje političke ideologije i stavova, te kao rezultat nude dublje razumijevanje temelja političke spoznaje. Vjerujemo da bi ova integracija mogla donijeti nova otkrića u budućnosti koja možda neće biti moguća ispitivanjem moralno-političke spoznaje samo iz perspektive jedne discipline.

Doktorska disertacija daje doprinos u oblasti istraživačkih tehnika i metoda – dajući pregled najzastupljenijih metaforičkih domena u oba jezika, koji prate konkretni primjeri, što obezbjeđuje budućim istraživačima materijal za uključivanje drugih disciplina.

Istraživanje dalje može da se posmatra i kao doprinos svim onim pokušajima da se kognitivna lingvistička teorija metafora učini dostupnim onima koji imaju interes proučavati ulogu metafore u složenim društveno-kulturološkim konceptima kao što su emocije, politika, rod, moral, ali i apstrakcije poput nacije. Nadamo se da će istraživanje takode otvoriti raspravu između Crne Gore i Japana, i nastaviti raspravu između kognitivnih lingvista i politikologa.

Na vrijednost disertacije dodatno upućuje i činjenica da je kandidatkinja sa ovom temom dobila stipendiju Ministarstva nauke Crne Gore 2018.godine, realizovala dva istraživačka boravka na japanskim univerzitetima, postala članica Kognitivne laboratorije prof. Nabešime Kodira na Kansai Univerzitetu u Osaki, dobila poziciju da predaje globalne odnose i nacionalizam na Kobe Gradskom Univerzitetu za Strane Studije – gdje i dalje prikuplja intervju e i na osnovu prikupljenih podataka, pokušava da pronade najadekvatniji okvir i prilagodi ga japanskoj publici, te je nadalje, objavila publikaciju u časopisu na SSCI listi, i održala više prezentacija akademskoj javnosti.

4. Mišljenje i prijedlog komisije

Nakon uvida u doktorsku disertaciju mr Gvozdrenović Kristine, Komisija konstatuje da je kandidatkinja na stručan, precizan, akademski, metodološki, tehnički i stilski prikladan način izradila doktorsku disertaciju pod nazivom „Metafore *jedinstva* kao diskurs nacionalnog identiteta – na primjerima crnogorskih i japanskih političkih govora.“ Kandidatkinja je dokazala veliki istraživački kapacitet savladavajući kompleksnu literaturu, prikazivajući mogućnost valjane teorijske selekcije i izrade jedinstvenog naučno-istraživačkog rada uz adekvatne formulacije istraživačkih pitanja i odabira metodoloških okvira.

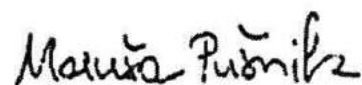
Doktorska disertacija „Metafore *jedinstva* kao diskurs nacionalnog identiteta – na primjerima crnogorskih i japanskih političkih govora“ predstavlja jedinstven i vrijedan doprinos naučnoj zajednici, jer se Gvozdrenović bavila analizom diskursa političara Crne Gore i Japana, što je neistraženo polje imajući u vidu da usljed nepoznavanja japanskog jezika i političke kulture medijski teoretičari u Crnoj Gori, pa i šire, nijesu izučavali ovu temu. Tema predstavlja svojevrsni pionirski poduhvat u pogledu analize konceptualnih metafora koje se mogu koristiti u svojstvu političkog oruđa, kao i za širenje banalnog nacionalizma u svakodnevnom jeziku. Analizirajući jezik odabranih političara i političarki uz primjenu kritičke analize, tačnije na osnovu identifikacije, tumačenja i objašnjenja metafora u političkoj retorici kandidatkinja je izvela zaključak u pogledu ideologije na kojima se jezik temelji, a ujedno i evidentirala i skrivene ideologije. U tome se i ogleda vrijednost ovog naučno-istraživačkog rada jer su kroz

istraživanje evidentirane političke i kulturološke tendencije, kao i indikatori društvenih dešavanja.

Imajući u vidu doprinos naučnoj i široj zajednici, kao i originalnost i vrijednost doktorske disertacije, sa zadovoljstvom predlažemo Vijeću Fakulteta političkih nauka i Senatu Univerziteta Crne Gore da prihvate i odobre javnu usmenu odbranu disertacije mr Kristine Gvozdrenović pod nazivom „Metafore *jedinstva* kao diskurs nacionalnog identiteta – na primjerima crnogorskih i japanskih političkih govora“, pred Komisijom u istom sastavu.

Podgorica, 2.9.2023.godine

KOMISIJA:

Prof. dr Maruša Pušnik

Fakultet za društvene vede Univerziteta u Ljubljani

Prof. dr Nataša Ružić

Fakultet političkih nauka Univerziteta Crne Gore

Prof. dr Boris Vukićević

Fakultet političkih nauka Univerziteta Crne Gore

Univerzitet Crne Gore
Centralna univerzitetska biblioteka
adresa / address_ Cetinjska br. 2
81000 Podgorica, Crna Gora
telefon / phone_ 00382 20 414 245
fax_ 00382 20 414 259
mail_ cub@ucg.me
web_ www.ucg.ac.me
Central University Library
University of Montenegro

Broj / Ref 01/6-HG-3773/5
Datum / Date 25.09.2023,

UNIVERZITET CRNE GORE
FAKULTET POLITIČKIH NAUKA

N/r dekanu

Prof. dr Milan Marković

Poštovani profesore Markoviću,

U prilogu akta dostavljamo Vam doktorsku disertaciju kandidatkinje **Kristine Gvozdenović** pod naslovom: „**Metafore jedinstva kao diskurs nacionalnog identiteta na primjerima crnogorskih i japanskih političkih govora**“, koja je u skladu sa članom 42 stav 3 Pravila doktorskih studija dostavljena **Centralnoj univerzitetskoj biblioteci** 07. 09. 2023. godine, na uvid i ocjenu javnosti.

Na navedeni rad nije bilo primjedbi javnosti u predviđenom roku od 15 dana.

Molimo Vas da nam nakon odbrane, a u skladu sa članom 47 Pravila doktorskih studija, dostavite konačnu verziju doktorske disertacije.

S poštovanjem,

DIREKTOR

mr. Bosiljka Cicmil

Pripremila:

Milica Barac
Administrativna asistentkinja
Tel: 020 414 245
e-mail: cub@ucg.ac.me

Poslovni broj: Irb: 1386/2023

Jani izvrsitelj Maja Ajković iz Nikšića, ul. Novice Cerovića bb, u pravnoj stvari izvršnog posrednika DOO "SISTOC" PODGORICA, koja zastupa advokata Dmirija Šolmanac, ul. Šibotana Škercovića br.284, PODGORICA, protiv izvršnog dužnika DOO "DEMI TRADE-PLUS" NKŠČ, ul. Ivana Milutinovića br.10, nad naplate novčanog potraživanja, u sv. 800,82 eura, na osnovu vjerodostojne isprave - izvoda iz predviđivoga br.172039 od 18.09.2023. godine za izvršene ispravne usluge za odvoz i depozitovanje komunalnog otpada za period od 01.12.2019. godine do 31.09.2020. godine, u smislu člana 45 ZOO-a, dono je odluku o

DOSTAVLJANJU JAVNIM OBJAVLJIVANJEM

Izvršnom dužniku DOO "DEMI TRADE-PLUS" NKŠČ, ul. Ivana Milutinovića br.10, vrši se dostavljanje Rješenja o izvršenju poslovne oznake Irb: 1386/2023 od 01.10.2023. godine sa predlogom i priložima kojim je isti obavezan da na ime duga osnovom navedene isprave isplati izvršnom posredniku iznos od 800,82 eura sa pripadajućom kamatom i troškovima izvršnog postupka i rješenja o troškovima poslovne oznake Irb: 1386/2023 od 07.09.2023. godine. Izvorni dužnik DOO "DEMI TRADE-PLUS" iz Nikšića se može obratiti javnom izvršitelju Maji Ajković na adresu ul. Novice Cerovića bb u Nikšiću ili u roku od 5 dana od dana posljednjeg objavljivanja oglasa, nad podizanjem Rješenja o izvršenju poslovne oznake Irb: 1386/2023 od 01.10.2023. godine sa predlogom i priložima i Rješenja o troškovima poslovne oznake Irb: 1386/2023 od 07.09.2023. godine. Uprizora se izvršni dužnik DOO "DEMI TRADE-PLUS" iz Nikšića, da se ovakav način dostave smatra ujedini i da će negativne posljedice koje mogu nastati ovakvim načinom dostavljanja imati istu snagu, odnosno izvršni dužnik. Dostavljanje se smatra izvršenim nakon isteka roka od osam dana od dana isticanja pismena na oglašnoj tabli suda, ukoliko je prethodno izvršeno dostavljanje u dnevnom štamparstvu medju. JAVNI IZVRŠITELJ Maja Ajković, 07.09.2023. godine.

Poslovni broj: Irb: 859/2023

Jani izvrsitelj Maja Ajković iz Nikšića, ul. Novice Cerovića bb, u pravnoj stvari izvršnog posrednika NVO "JMM OG" - Organizacija za zaštitu prava autora muzike Črne Gore, ul. Dr. Ilije Mikića Matkovića br.110-112, PODGORICA, koja zastupa advokata Senadiv Ibrahim, ul. Njegoševa br. 45, PODGORICA, protiv izvršnog dužnika DOO "JIMMY WOOD" NKŠČ, ul. Njegoševa bb, nad naplate novčanog potraživanja, u sv. 221,25 eura, na osnovu vjerodostojne isprave - računa br.2015 od 20.06.2018. godine - računa br.11428 od 01.12.2022. godine, u smislu člana 45 ZOO-a, dono je odluku o

DOSTAVLJANJU JAVNIM OBJAVLJIVANJEM

Izvršnom dužniku DOO "JIMMY WOOD" NKŠČ, ul. Njegoševa bb, vrši se dostavljanje Rješenja o izvršenju poslovne oznake Irb: 859/2023 od 10.08.2023. godine sa predlogom i priložima kojim je isti obavezan da na ime duga osnovom navedene isprave isplati izvršnom posredniku iznos od 234,25 eura sa pripadajućom kamatom i troškovima izvršnog postupka i rješenja o troškovima poslovne oznake Irb: 859/2023 od 07.09.2023. godine. Izvorni dužnik DOO "JIMMY WOOD" NKŠČ se može obratiti javnom izvršitelju Maji Ajković na adresu ul. Novice Cerovića bb u Nikšiću ili u roku od 5 dana od dana posljednjeg objavljivanja oglasa, nad podizanjem Rješenja o izvršenju poslovne oznake Irb: 859/2023 od 10.08.2023. godine sa predlogom i priložima i Rješenja o troškovima poslovne oznake Irb: 859/2023 od 07.09.2023. godine. Uprizora se izvršni dužnik DOO "JIMMY WOOD" NKŠČ, da se ovakav način dostave smatra ujedini i da će negativne posljedice koje mogu nastati ovakvim načinom dostavljanja imati istu snagu, odnosno izvršni dužnik. Dostavljanje se smatra izvršenim nakon isteka roka od osam dana od dana isticanja pismena na oglašnoj tabli suda, ukoliko je prethodno izvršeno dostavljanje u dnevnom štamparstvu medju. JAVNI IZVRŠITELJ Maja Ajković, 07.09.2023. godine.

OB AVJ EŠTENJE

Doktorska disertacija mr Kristine Gvozdenović pod naslovom Metafore jedinstva kao diskursa nacionalnog identiteta na primjerima crnogorskih i japanskih političkih govora i Izvještaj o ocjeni doktorske disertacije, izloženi su u Centralnoj univerzitetskoj biblioteci.

Izvještaj o ocjeni doktorske disertacije podnijela je Komisija u sastavu: -Prof. dr Maruša Pušnik, redovni profesor Fakulteta za društvene vede Univerziteta u Ljubljani; -Prof. dr Nataša Ružič, vanredni profesor Fakulteta političkih nauka Univerziteta Crne Gore; -Prof. dr Boris Vukobrat, redovni profesor Fakulteta političkih nauka Univerziteta Crne Gore. Doktorska disertacija i Izvještaj Komisije o ocjeni doktorske disertacije stavlja se na uvid javnosti 15 dana od dana isticanja obavještenja u Centralnoj biblioteci (Podgorica, ulica Džordža Vašingtona bb), a primjedbe se mogu dostaviti Vijeću Fakulteta političkih nauka (Podgorica, ulica 13. jula br. 2).

Poslovni broj: Irb: 149/2023

Jani izvrsitelj Maja Ajković iz Nikšića, ul. Novice Cerovića bb, u pravnoj stvari izvršnog posrednika DOO "KOL DOO EAST" - Podgorica, ul. Čehovića br.11, koja zastupa AK, Komercijal i saradnja, advokati Miki Komercij, Menđina Radović, Filip Račić i Ivana Maras, protiv izvršnog dužnika Pević Memić iz Podgorice, ul. Dušana Milutinovića br.20, nad naplate novčanog potraživanja u sv. 303,321,40 eura, na osnovu vjerodostojne isprave - presude Općinskog suda u Nikšiću poslovne oznake P Ir 3035/19-15 od 23.06.2020. godine i presude Višeg suda u Podgorici poslovne oznake G Ir 9511/20-15 od 22.11.2022. godine, u smislu člana 45 ZOO-a, dono je odluku o

DOSTAVLJANJU JAVNIM OBJAVLJIVANJEM

Izvršnom dužniku Pević Memić iz Podgorice, ul. Dušana Milutinovića br.20, vrši se dostavljanje Rješenja o izvršenju poslovne oznake Irb: 149/2023 od 23.02.2023. godine sa predlogom i priložima. Izvršni dužnik Pević Memić iz Podgorice se može obratiti javnom izvršitelju Maji Ajković na adresu ul. Novice Cerovića bb u Nikšiću ili u roku od 5 dana od dana posljednjeg objavljivanja oglasa, nad podizanjem Rješenja o izvršenju poslovne oznake Irb: 149/2023 od 23.02.2023. godine sa predlogom i priložima. Izvršni dužnik Pević Memić iz Podgorice, da se ovakav način dostave smatra ujedini i da će negativne posljedice koje mogu nastati ovakvim načinom dostavljanja imati istu snagu, odnosno izvršni dužnik. Dostavljanje se smatra izvršenim nakon isteka roka od osam dana od dana isticanja pismena na oglašnoj tabli suda, ukoliko je prethodno izvršeno dostavljanje u dnevnom štamparstvu medju. JAVNI IZVRŠITELJ Maja Ajković, 07.09.2023.godine.

Irb: 1021/2023

JAVNI IZVRŠITELJ Ivan Seluk; sa službenim sjedištem u Bijelom Polju, ul. 3. januara ulica A1, u predmetu izvršenja po predlogu izvršnog posrednika DR DRAGANA NOVČOVIĆ, advokata iz Novog Pazara, ul. AVNOJ-a bb, ugreda Mleto 110, Novi Pazari, koja zastupa punomoćnica Ivana Tomović, advokata iz Novog Pazara, protiv izvršnog dužnika AD "GRADINA-KVARTAR" - BIJELO POLJE, ul. Vojta Lesnjaka bb, Bijelo Polje, nad naplate novčanog potraživanja, dana 07.09.2023.godine, shodno čl.45 ZOO-a

JAVNO OBJAVLJUJE

da je kod prvog javnog izvršitelja u toku izvršni postupak po predlogu izvršnog posrednika DR DRAGANA NOVČOVIĆ, protiv izvršnog dužnika AD "GRADINA-KVARTAR" - BIJELO POLJE, na osnovu vjerodostojne isprave - RAČUNA br.80-191-20 od 22.10.2020.godine, nad naplate novčanog potraživanja. Javni izvršitelj Ivan Seluk iz Bijelog Polja nije mogao da izvrši ustredno dostavljanje pismena izvršnom dužniku AD "GRADINA-KVARTAR" - BIJELO POLJE - Rješenja o izvršenju Irb: 1021/2023 od 22.08.2023.godine i Rješenje o troškovima izvršnog postupka Irb: 1021/2023 od 05.09.2023.godine. S tim u vezi pismeno je da se izvršni dužnik AD "GRADINA-KVARTAR" - BIJELO POLJE u roku od 10 dana obrati ovom javnom izvršitelju nad pružajući pismena, u suprotnom dostavljanje se vrši javnim objavljivanjem, a onakve se izvršenim nakon isteka roka od osam dana od dana isticanja pismena na oglašnoj tabli suda, ukoliko je prethodno izvršeno objavljivanje u dnevnom štamparstvu medju. Ovakav način objavljivanja smatra se ustrednim dostavom i negativne posljedice koje mogu nastati smatraće izvršni dužnik. U Bijelom Polju, Dana 07.09.2023.godine Javni izvrsitelj Ivan Seluk

UNIVERZITET CRNE GORE MEDICINSKI FAKULTET

Daje

OB AVJ EŠTENJE

Medicinski fakultet je raspisao Konkurs za izbor saradnika u nastavi i stručnih saradnika na određeno vrijeme, studijska 2023/2024. godina.

Konkurs se nalazi na oglasnim tablama i na web sajtu Medicinskog fakulteta: www.ucg.ac.me/mef

dr. Maruša Pušnik

Medvedova cesta 12, 1000 Ljubljana

Leto in kraj rojstva: 27. 11. 1975 v Slovenj Gradcu

Državljanstvo: slovensko

Predstavitev kandidatke ob vlogi za izredno profesorico (stara merila)**1. Izobrazba**

Srednja šola: gimnazijska maturantka, Gimnazija Ravne na Koroškem, 1990–1994.

Dodiplomska

Diploma: univerzitetna diplomirana novinarka, Univerza v Ljubljani (Fakulteta za družbene vede), Ljubljana, Slovenija, 1994–1999. »*Medijski diskurz in upravljanje z nacionalno identiteto: Primer Podjune na avstrijskem Koroškem – Pliberk/Bleiburg*«, mentorici: prof. dr. Breda Luthar in prof. dr. Duška Knežević Hočevar.

Podiplomska

Doktorat: doktorica komunikologije, Univerza v Ljubljani (Fakulteta za družbene vede), Ljubljana, Slovenija, 2004, »*Borderlands: Communication and the Cultural Construction of Borders*«, mentor: prof. dr. Hanno Hardt.

2. Zaposlitve

1999-2000: učiteljica medijske vzgoje – izbirne vsebine, OŠ Valentin Vodnik & OŠ Majde Vrhovnik, Ljubljana.

1999: honorarna sodelavka, vladni Urad za žensko politiko, Ljubljana.

2001-2004: asistentka stažistka, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede, Ljubljana.

2004-2008: asistentka, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede, Ljubljana.

2008-2015: docentka, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede, Ljubljana.

2009-2015: gostujoča predavateljica, Univerza v Ljubljani, Oddelek za tekstilstvo, grafiko in oblikovanje, Naravoslovnotehniška fakulteta, Ljubljana.

2015-danes: raziskovalka na Filozofski fakulteti UL

2016-2019: gostujoča predavateljica, Univerzitet Crne gore, Fakultet političkih nauka, Podgorica, Črna gora.

2019-danes: gostujoča predavateljica, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za elektrotehniko

3. Izvolitve v nazive

2001: asistentka za komunikologijo

2004: asistentka za komunikologijo (ponovna izvolitev)

2008: docentka za medijske študije

2013: docentka za medijske študije (podaljšanje dobe naziva zaradi porodniških dopustov)

2016: izredna profesorica za medijske študije

4. Raziskovalno delo

Mediji, nacionalizem in kolektivni spomin: monografija in odmevni članek, ki k temam oblikovanja nacionalnosti in kolektivnega spomina pristopata na način, ki izvorno postavlja proučevanje nacionalizmov v polje komunikacijskih študij, in analizirata vpetost subjektov v nacionalne ideologije ter načine, kako ljudje ponotranjijo ali zavračajo ideje nacionalne pripadnosti.

Zgodovina medijev: tematska številka (urednica) ugledne mednarodne znanstvene revije (SSCI) in trije članki, ki podajajo kritični prispevek k zgodovini slovenskih medijev s kulturno zgodovinskim pristopom ter dekonstruirajo spregledane zgodovine pomena medijev (televizija, telefon, kino) za slovensko družbo v 20. stoletju.

Postsocialistični prostori, mediji, popularna kultura in vsakdanje življenje: mednarodni znanstveni zbornik (sourednica) pri ugledni mednarodni znanstveni založbi in trije članki, ki pomenijo premik v proučevanju socialističnih družb in postsocialističnih prostorov, saj premeščajo poudarek tudi na kulturno raven, ko razkrivajo politične pomene medijske, popularne kulture in vsakdanjega življenja.

5. Pomembne objave

Pred zadnjim elekcijskim obdobjem

Prvi avtor

1.) PUŠNIK, Maruša. Ljudje na poziv: rabe telefonije v zgodovinski perspektivi. *Javnost/The Public*, 2007, letn. 14, suplement., str. S19-S38. ISSN 1318-3222. [COBISS.SI-ID 26960477] [JCR IF: 0.151, kategorija: SSCI/4 (communication 43/45)]

2.) PUŠNIK, Maruša, STARC, Gregor. An Entertaining (R)evolution: The Rise of Television in Socialist Slovenia. *Media, Culture & Society*, 2008, letn. 14. ISSN 0163-4437. [COBISS.SI-ID 3404209] [JCR IF: 0.938, kategorija: SSCI/2 (communication 21/45; sociology 36/99)]

3.) PUŠNIK, Maruša, BULC, Gregor. Women in their own reflection: self-representation of women politicians in the Slovenian Press. *Journal of Communication Inquiry*, 2001, let. 25, št. 4, str. 396-413. ISSN 0196-8599. [COBISS.SI-ID 20978013]

[kategorija: 1A2 (Z, A', A1/2); uvrstitev: Scopus (d)]

(*Revija *Journal of Communication Inquiry* se indeksira v *America: History and Life*, *ComAbstracts*, *Current Citations Express*, *Communication Abstracts*, *Political Science Complete*, *Violence & Abuse Abstracts*, *Film Literature Index*, *Gale: Diversity Studies Collection*, *Historical Abstracts*, *International Bibliography of Periodical Literature on the Humanities and Social Sciences (IBZ)*, *MLA International Bibliography*, *NISC*, *Peace Research Abstracts Journal*, *Applied Social Science Index & Abstracts (ASSIA)*, *CSA Sociological Abstracts*, *Public Administration Abstracts*, *Scopus*, *Social Services Abstracts*, *Standard Periodical Directory (SPD)*, *Studies on Women Abstracts*, *Wilson Humanities Index (Online)*, *Wilson Social Sciences Index Retrospective*).

V zadnjem elekcijskem obdobju

Prvi avtor

4.) PUŠNIK, Maruša. *Popularizacija nacije: komuniciranje, nacionalizem in proizvodnja mej*, (Zbirka Kult). Ljubljana: Fakulteta za družbene vede, Založba FDV, 2011. 386 str., ISBN 978-961-235-562-3. ISBN 978-961-235-563-0. [COBISS.SI-ID 259130624]

5.) PUŠNIK, Maruša. Cinema culture and audience rituals: early mediatization of society. *Anthropological notebooks*, ISSN 1408-032X., 2015, year 21, no. 3 (Dec.) [v tisku, gl. potrdilo uredništva]

[JCR IF: 0.543, kategorija: SSCI/3 (anthropology 51/83)]

6.) PUŠNIK, Maruša. Science in power: representing the Slovene nation through scientific work. *Cultural studies*, ISSN 0950-2386, Sep. 2010, vol. 24, no. 5, str. 637-661. [COBISS.SI-ID 29650525]

[JCR IF: 0.667, kategorija: SSCI/1 (cultural studies 2/10; anthropology 39/75)]

7.) PUŠNIK, Maruša, SICHERL, Kristina. Relocating and personalising salsa in Slovenia: to dance is to communicate. *Anthropological notebooks*, ISSN 1408-032X., 2010, year 16, no. 3, str. 107-123. [COBISS.SI-ID 30075741]

[JCR IF: 0.143; kategorija SSCI/4 (anthropology 69/81)]

8.) PUŠNIK, Maruša. Documentaries and mediated popular histories: shaping memories and images of Slovenia's past. V: PLATE, Liedeke (ur.), SMELIK, Anneke (ur.). *Technologies of memory in the arts*. Basingstoke; New York: Palgrave Macmillan, 2009, str. 188-202. ISBN 978-0-230-57567-7, skupaj 241 str. [COBISS.SI-ID 28447581]

9.) PUŠNIK, Maruša. Flirting with television in socialism: proletarian morality and the lust for abundance. V: LUTHAR, Breda (ur.), PUŠNIK, Maruša (ur.). *Remembering utopia: the culture of everyday life in socialist Yugoslavia*. Washington: New Academia, 2010, str. 227-258. ISBN 978-0-9844062-3-4, skupaj 453 str. [COBISS.SI-ID 29540445]

Vodilni avtor

10.) ŠESEK, Lara, PUŠNIK, Maruša. Reading popular literature and digital media: reading experience, fandoms, and social networks. *Anthropological notebooks*, ISSN 1408-032X., 2014, year 20, no. 2, str. 103-126. [COBISS.SI-ID 33030493]

[JCR IF: 0.543, kategorija: SSCI/3 (anthropology 51/83)]

5.a Citiranje

Čisti citati po letih:

WoS: 1 (2010), 2 (2011), 2 (2012), 3 (2014). Skupaj: 8

Scopus: 2 (2009), 1 (2010), 1 (2011), 3 (2012), 1 (2013), 3 (2014), 1 (2015). Skupaj: 12

Najbolj citirana dela:

1. PUŠNIK, Maruša, STARC, Gregor. An entertaining (r)evolution: the rise of television in socialist Slovenia. *Media, Culture & Society*, ISSN 0163-4437, 2008, vol. 30, no. 6, str. 777-793. [COBISS.SI-ID 3404209]

Čistih citatov SSCI: 4

Čistih citatov Scopus: 3

2. PUŠNIK, Maruša, SICHERL, Kristina. Relocating and personalising salsa in Slovenia: to dance is to communicate. *Anthropological Notebooks*, ISSN 1408-032X, 2010, year 16, no. 3, str. 107-123. [COBISS.SI-ID 30075741].

Čistih citatov SSCI: 2

Čistih citatov Scopus: 3

3. PUŠNIK, Maruša. Science in power: representing the Slovene nation through scientific work. *Cultural Studies*, ISSN 0950-2386, Sep. 2010, vol. 24, no. 5, str. 637-661. [COBISS.SI-ID 29650525].

Čistih citatov SSCI: 1

Čistih citatov Scopus: 0

4. PUŠNIK, Maruša, BULC, Gregor. Women in their own reflection: self-representation of women politicians in the Slovenian Press. *Journal of Communication Inquiry*, ISSN 0196-8599, Oct. 2001, vol. 25, no. 4, str. 396-413. [COBISS.SI-ID 20978013].

Čistih citatov SSCI: 0
Čistih citatov Scopus: 5

Normirani H-index (SICRIS): 5

Kazalci mednarodne odmevnosti (glej Priloga 3 – navedba in točkovanje več citatov)

6. Nagrade in priznanja

1999-2001: Zoisova štipendija, Slovenija

2000: fakultetna Prešernova nagrada za diplomsko delo

2000: nagrada Sklada profesorja Klinarja za diplomsko delo

2007: mentorstvo diplomskega dela, nagrajenega z univerzitetno Prešernovo nagrado (Andreja Trdina, »Hegemonija neoliberalnega diskurza v slovenskem novinarstvu«)

2015: Erasmus Basileus štipendija, Evropska komisija, Ss. Cyril and Methodius University Skopje, Makedonija

7. Projekti

Vodenje projektov

Sodelovanje na projektih

Naziv projekta	Trajanje	Financer
Tabloidizacija v slovenskih medijih in demokratizacija javnega prostora – V5-0345 (B) (nosilka: dr. Breda Luthar) (raziskovalka)	2000-2002	ARRS
Konvergenca medijev: lastnosti medijskega prostora na spletu in njegovi učinki – V5-0790 (B) (nosilec: dr. Slavko Splichal) (raziskovalka)	2002-2005	ARRS
Mediji v pluralni družbi - V5-0626 (B) (nosilka: dr. Melita Poler Kovačič) (raziskovalka)	2002-2003	ARRS
Raznovrstnost in politična usmerjenost slovenskega dnevnega tiska 1989-2000 (nosilec: dr. Slavko Splichal) (raziskovalka)	2000-2004	FDV
Mnenjska participacija v mediatizirani javni sferi (nosilec: dr. Slavko Splichal) (raziskovalka)	2000-2002	FDV
Konstrukcija družbene stvarnosti v časopisni fotografiji – J5-3038 (B) (nosilec: dr. Hanno Hardt) (raziskovalka)	2001-2004	ARRS

Množični mediji, javna sfera in družbene spremembe – P5-0051 (B) (vodja programske skupine: dr. Slavko Splichal) (raziskovalka)	1999-2003 2007-2014	ARRS
Družbena pogodba v 21. stoletju: historično-sociološki, filozofsko-etični in izobraževalno-pedagoški vidiki – P6-0400 (A) (vodja programske skupine: dr. Ksenija Vidmar Horvat) (raziskovalka)	2015-danes	ARRS

Vodja – nacionalni Moda, mednarodni Dance as communication and popular culture, nacionalni študentski Kulturna zgodovina medijev v Sloveniji

Raziskovalka - Spolna diferenciacija v medijski industriji J5-7095 (A)vodja: dr. Mojca Pajnik (raziskovalka)

Povezan zapis v Cobiss:

8. Pedagoško delo

1. stopnja

2000-2001 Teorije komuniciranja (vaje)
 2001–2004 Obča komunikologija (vaje)
 2002-2004 Zgodovina novinarstva (vaje)
 2004-2005 Novinarski diskurz (vaje)
 2005-2006 Politike podob (predavanja, vaje)
 2005-2007 Kultura medijev (seminar)
 2005-2007 Ženski žanri in politike podob (vaje, predavanja)
 2005-2007 Komunikacijski sistemi (vaje)
 2004-2015 Mediji in kolektivni spomin (seminar, predavanja)
 2005-2015 Zgodovina medijev (predavanja, seminar)
 2007-2015 Temelji komunikologije (vaje, predavanja)
 2010-2015 Seminar iz komunikološke literature (seminar)

2. stopnja

2012-2013 Spektakel, ritual in mediji (predavanja, seminar)
 2013–2015 Moda in mediji (predavanja, seminar)

2017- Magistrsko delo

2017-Mediji, komuniciranje in družba

V tujini

2016-trenutno Uvod u komunikologiju (nosilka na Univerzi v Črni gori)

2016-2018 Akademsko pisanje i retorika (nosilka na Univerzi v Črni gori)

Mentorstva

Zaključene diplome (1. stopnja): 81
 Zaključene diplome (somentor): 13
 Zaključeni magisteriji (2. stopnja): 3
 Prešernove nagrade (fakultetne): 0
 Prešernove nagrade (univerzitetne):1

Specializacije:	0
Znanstveni magisteriji:	1 (+1 zaključen magisterij; zagovor bo januarja 2016)
Doktorati (3. stopnja):	1 (mentorica 1 doktorski študentki)

9. Gostovanja na tujih institucijah

a) University of Iowa, Iowa City, USA (gostitelj: prof. Hanno Hardt), september – oktober 2000 (skupaj 20 dni).

PUŠNIK, Maruša, BULC, Gregor. Women in their own reflection: self-representation of women politicians in the Slovenian Press. *Journal of communication inquiry*, ISSN 0196-8599, Oct. 2001, vol. 25, no. 4, str. 396-413. [COBISS.SI-ID 20978013]

b) University of Warwick, Warwick Centre for Memory Studies, Coventry, Great Britain (gostitelj: prof. Andrew Hoskins), 1. 12. 2008 – 10. 12. 2008 (skupaj 10 dni).

PUŠNIK, Maruša. Digitalno čuvanje masakra u Srebrenici: Web 2.0 kao mesto sećanja. *Matemi reasociacije*, 2011, str. 18-19. [COBISS.SI-ID 30173277]

c) Ss. Cyril and Methodius University, Skopje, Macedonia (gostiteljici: prof. Maja Jakimovska Tošić in prof. Sonja Stojmenska Elzeser), 10. 9. 2015 – 10. 12. 2015 (skupaj 90 dni).

PUŠNIK, Maruša. Social effects of popular literature: mediation and creation of national border. *Kontekst: spisanie za komparativna kniževnost i kulturološko istraživanje = Context: review for comparative literature and cultural research*, ISSN 1857-7377, 2015, [Br.] 13, str. 39-58. [COBISS.SI-ID 33627485]

d) Univerza v Podgorici (gostiteljica prof. dr. Nataša Ružić),

10. Pomembna vabljen predavanja v tujini

a) PUŠNIK, Maruša. *Voiceless women: representing femininity and emotion in Yugoslav popular press*: lecture at the Graduate program for Cultural Studies and literature, Ss. Cyril and Methodius University, Skopje, 18. 11. 2015. [COBISS.SI-ID 33703517]

b) PUŠNIK, Maruša. *Memory landscape in Balkan countries: media constructions of national histories*: lecture at the Graduate program for Cultural Studies and literature, Ss. Cyril and Methodius University, Skopje, 8. 10. 2015. [COBISS.SI-ID 33703261]

c) PUŠNIK, Maruša. *Mobile memories: electronic and digital mediation of memory*: lecture at the University of Warwick, Department of Sociology, 4th December 2008. Coventry, 2008. [COBISS.SI-ID 27991901]

Predavanje Podgorica

11. Strokovno delo

Sodelovanje v komisijah in odborih na fakulteti in univerzi

Komisija za študijske zadeve FDV (članica), 2006-2009

Komisija za učbenike FDV (članica), 2007-2009

Komisija za priznanja profesorja Klinarja, 2015-

Skrbnica magistrskega programa Komunikologije, 2017-

Namestnica predstojnika katedre MKŠ, 2016-

Priprava poletnih šol, seminarjev in delavnic

Poletna šola ECREA European Media and Communication Doctoral Summer School 2010, 15. – 27. avgust 2010, Fakulteta za družbene vede, Ljubljana (pomoč pri organizaciji)

Članstvo v uredniških odborih znanstvenih revij

2017-trenutnoa) Članica uredniškega odbora knjižne zbirke THEORIA (Založba FDV)

2015-trenutnob) Urednica knjižne zbirke MEDIA (Založba FDV)

Članstvo v znanstveno-strokovnih združenjih

Slovensko komunikološko društvo (podpredsednica), 2006-2012

European Communication Research and Education Association (ECREA) (ECREA Task Forces – članica odbora), 2008-2009

Društvo mladih raziskovalcev Slovenije (članica upravnega odbora), 2003-2004

Nacionalna koordinatorica za Slovenijo pri ECREA, 2008-2017

Članstvo v programskih odborih mednarodnih konferenc

Prva mednarodna konferenca podiplomskih študentov *Graduate Conference on Media and Culture*, 10. – 12. maj 2001, Fakulteta za družbene vede, Ljubljana (vodilna organizatorica in članica programskega odbora).

Mednarodna konferenca *No end of transition? Understanding changes in media landscape and public rhetoric of post-communist era*, 14. – 15. marec 2008, Fakulteta za družbene vede, Ljubljana (vodilna organizatorica in članica programskega odbora)

Mednarodna konferenca *Gender differentiation in media industries: international conference*, Ljubljana, June 14-15, 2018, Faculty of Social Sciences, Kardeljeva ploščad 5 (organizatorica in članica programskega odbora)

Recenzentsko delo (mednarodne revije, projektne agencije)

Journal of Communication Inquiry

Anthropological Notebooks

Teorija in praksa

Družboslovne razprave

12. Pet najpomembnejših dosežkov, ki niso zajeti v zgornjih kategorijah

a) 2000-2015: Aktivno in uspešno sodelujem na mednarodnih konferencah s predstavitvijo rezultatov raziskav in leta 2006 je bil moj referat *Media narrativization of memory: redefining Slovenian past in documentary films* na mednarodni konferenci *Technologies of memory in the arts* od 18.-20. maja 2006 v Nijmegnu, Nizozemska, v organizaciji Radboud University Nijmegen izbran kot najboljši referat v kategoriji mladih in objavljen v znanstveni monografiji ugledne mednarodne založbe.

b) 2002-2015: Aktivno sodelujem kot raziskovalka v mednarodnih raziskovalnih mrežah in organizacijah za prijavo mednarodnih projektov (HERA, FP7, HORIZON 2020) in kot članica v mednarodnih znanstvenih združenjih (International Association of Mass Communication Research (IAMCR), European Communication Research and Education Association (ECREA) in Association of Cultural Studies).

c) 2009-2015: Kot predavateljica aktivno sodelujem pri vzpostavitvi povezave med študijema Oddelka za tekstilstvo, grafiko in oblikovanje in Katedre za medijske in komunikacijske študije na projektu moda in medijsko komuniciranje (skupni projekt *Moda in kultura oblačenja*, 2014).

d) 2007-2015: Diplomanti so pod mojim mentorstvom prejeli številne ugledne nagrade (1. univerzitetno Prešernovo nagrado za diplomsko delo »*Hegemonija neoliberalnega diskurza v slovenskem novinarstvu*« je leta 2007 prejela Andreja Trdina; 2. nagrado Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu je leta 2006 za diplomsko delo »*Zgodovinski spomin in slovenski tisk v Italiji: primer zaščitnega zakona in Primorskega dnevnika*« prejela Jasmina Strekelj; 3. priznanje Hanna Hardta za najboljše diplomsko delo leta 2013 z naslovom »*Vizualna sidrišča spomina: stare družinske fotografije in naracije družinskih biografij*« je prejel Aleksander Zupan). Leta 2016 Blažka Čas priznanje za najboljše magistrsko delo z

naslovom *Skupno delovanje v omreženi družbi: primer Transforme*; 3. nagrado Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu Blaž Ermenc leta 2017 za magistrsko delo *Vloga RTV Slovenija pri oblikovanju skupnega slovenskega kulturnega prostora: zamejski prostor v informativnih oddajah RTV Slovenija*. Leta 2017 prejme Nina Julija Nabergoj za najboljše diplomsko delo *Spreminjanje ideoloških okvirov in subkulturnih identitet alternativnih glasbenih festivalov*.

e) 2015: Kot raziskovalka in predavateljica se aktivno vključim v projekt o popularni kulturi na Zahodnem Balkanu ter pomagam pri vzpostavitvi študentskih in profesorskih izmenjav med Slovenijo in Makedonijo v okviru evropskega programa Basileus Erasmus Mundus za izmenjavo akademskega osebja in študentov med državami EU in Zahodnega Balkana.

f) Tudi njeno znanstveno in strokovno delo se v več pogledih kaže kot zelo pomembno za pedagoški proces programa medijskih in komunikacijskih študij. Omeniti velja njeno aktivno vlogo pri prevajanju temeljne študijske literature (npr. veliko časa in energije sem namenila v zadnjem elekcijskem obdobju prevodom temeljne komunikološke literature. Eric W. Rothenbuhler *Ritualno komuniciranje*, 2016. Harold Innis, *Pristranost komuniciranja*, 2017.

g) od leta 2015 namestnica predstojnika Katedre za medijske in komunikacijske študije; od leta 2017 skrbnica magistrskega študija Komunikologija

h) Omeniti velja tudi njeno aktivno sodelovanje v projektu vzpostavitve pedagoškega sodelovanja z Univerzo v Črni gori (Fakultet političkih nauka v Podgorici), saj že od leta 2017 letno predava na omenjeni fakulteti. Hkrati pa tudi sodeluje v projektu priprave programa z dvojno diplomom med Fakulteto za družbene vede in Fakulteto političnih nauka v Podgorici na magistrski stopnji.

Prevodi temeljne komunikološke literature

13. Kvantitativno izpolnjevanje habilitacijskih pogojev

Tabela 1 (Hablitacijski pogoji za naziv izredni profesor (višji znanstveni sodelavec))

Pogoj	Reference	Normativ	Št. enot kandidata
Mednarodno odmevni prispevki v tujem jeziku v kategorijah: monografija (knjiga), članki v revijah skupine I ali II s prvim ali vodilnim avtorstvom	35, 36, 38-41, 43, 45, 176	6	9
	• v obdobju od izvolitve v nižji naziv 36, 38-41, 176	3	6
Mentorstvo pri enem zaključenem magisteriju ali drug ustrezen prispevek v skrbi za raziskovalni naraščaj (12. člen, 7. točka Meril, 10/2001)	167, 168	1	2
Kumulativno število točk (skupno)	1-195	50	167,49
Kumulativno število točk (v zadnjem volilnem obdobju)	1, 3-13, 16-17, 24-31, 36-41, 49, 54-57, 69, 70-73, 94-166, 168-	30	106,98

	171, 173-176, 180, 183-195		
Število točk iz znanstvene dejavnosti (skupno)	1-69	25	123,41
Število točk iz znanstvene dejavnosti (v zadnjem volilnem obdobju)	1, 3-13, 16-17, 24-31, 36-41, 49, 54-57, 69	15	70,33
Točke iz pedagoške dejavnosti (skupno)	70-171	12,5	30,625
Točke iz pedagoške dejavnosti (v zadnjem volilnem obdobju)	70-73, 94-166, 168-171	7,5	25,5

Maruša Pušnik

V Ljubljani, 11. 12. 2015

Priloge

1. Sicris točkovalnik
2. Dokazila za posamezne kategorije kazalcev mednarodne odmevnosti
3. Klasificirana bibliografija
4. Točkovalnik
5. Bibliografija
6. Dokazila/točkovalnik za posamezne kategorije kazalcev mednarodne odmevnosti
7. Potrdilo o objavi znanstvenega članka v mednarodni reviji
8. Potrdilo o gostovanju na tuji univerzi

V primeru, da kandidat zavestno navede netočne podatke, se o tem seznanijo disciplinsko komisijo UL.

Prof. dr Maruša Pušnik

IZBRANA BIBLIOGRAFIJA

Znanstveni članki:

- 2019. Media-based historical revisionism and the public's memories of the Second World War. *Zeitgeschichte*, jg. 46, h. 2, str. 241-260, 296-297.
- 2019. Media memorial discourses and memory struggles in Slovenia: transforming memories of the Second World War and Yugoslavia. *Memory studies*, vol. 12, no. 4, str. 433-450. <http://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/1750698017720254>, doi: 10.1177/1750698017720254.
- 2019. (s K. Vidmar Horvat). In strangers' hands: Thai massage services in Slovenia. *Cultural sociology*, vol. 13, no. 2, str. 217-232. <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1749975518803226>, doi: 10.1177/1749975518803226.
- 2018. Slovenski narod v dobi zgodnje mediatizacije: od telegrafa do kinematografije. *Teorija in praksa: revija za družbena vprašanja*, okt.-dec. 2018, letn. 55, št. 4, str. 882-905, 961-962. <https://www.fdv.uni-lj.si/docs/default-source/tip/slovenski-narod-v-dobi-zgodnje-mediatizacije-od-telegrafa-do-kinematografije.pdf?sfvrsn=0>
- 2018 (z A. Trdina in A. Podlogar Kunstelj). Materinstvo in materialnost. *Annales: anali za istrske in mediteranske študije, Series historia et sociologia*, letn. 28, št. 1, str. 209-222, doi: 10.19233/ASHS.2018.14.
- 2018 (z B. Luthar). Intimni mediji in generacijska struktura občutenja: personalizirano, fragmentirano, razpršeno. *Družboslovne razprave*, apr. 2018, letn. 34, št. 87, str. 61-84. <https://www.druzboslovne-razprave.org/pdf/stevilke/DR87-PRESS.pdf>
- 2017. Remembering the Partisans and Yugoslav socialism: memories and counter-memories. *Anthropological notebooks*, year 23, no. 1, str. 71-91. http://www.drustvo-antropologov.si/AN/PDF/2017_1/Anthropological_Notebooks_XXIII_1_Pusnik.pdf.
- 2017 (z B. Luthar). Spol in rabe intimnih tehnologij. *Teorija in praksa: revija za družbena vprašanja*, maj-avg. 2017, letn. 54, št. 3/4, str. 649-667, 704. https://www.fdv.uni-lj.si/docs/default-source/tip/tip_03-04_2017_pusnik_luthar.pdf?sfvrsn=2
- 2017. Communication, language and power: reproduction of Christianity as an imagined community. *Kontekst: spisanje za komparativna književnost i kulturološko istraživanje*, [Br.] 15, str. 31-59.
- 2017. Dinamika novičarskega diskurza populizma in ekstremizma: moralne zgodbe o beguncih. *Dve domovini*, [Št.] 45, str. 137-152. <http://twohomelands.zrc-sazu.si/sl/articles/show/332/dinamika-noviarskega-diskurza-populizma-in-ekstremizma-moralne-zgodbe-o-beguncih>
- 2015. Cinema culture and audience rituals: early mediatization of society. *Anthropological notebooks*, year 21, no. 3, str. 51-74. http://www.drustvo-antropologov.si/AN/PDF/2015_3/Anthropological_Notebooks_XXI_3_Pusnik.pdf.
- 2015. Social effects of popular literature: mediation and creation of national border. *Kontekst*, št. 13, str. 39-58. <http://iml.edu.mk/images/context13.pdf>.
- 2014 (z L. Šesek). Reading popular literature and digital media: reading experience, fandoms, and social networks. *Anthropological notebooks*, year 20, no. 2, str. 103-126. http://www.drustvo-antropologov.si/AN/PDF/2014_2/Anthropological_Notebooks_XX_2_Sesek.pdf.
- 2013. Mavrični odtenki koroške sivine: nacionalnost v komunikaciji. *Koroški koledar*, str. 87-96.

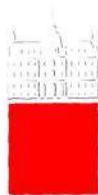
- 2010 (s K. Sicherl). Relocating and personalising salsa in Slovenia: to dance is to communicate. *Anthropological notebooks*, year 16, no. 3, str. 107-123. http://www.drustvo-antropologov.si/AN/PDF/2010_3/Anthropological_Notebooks_XVI_3_Pusnik-Sicherl.pdf.
- 2010. Science in power: representing the Slovene nation through scientific work. *Cultural studies*, vol. 24, no. 5, str. 637-661.
- 2010 (z A. Trdina). Novinarsko upovedovanje neoliberalizma: kriza družbene kritike in pasivizacija državljanov. *Teorija in praksa*, letn. 47, št. 4, str. 843-865. http://dk.fdv.uni-lj.si/db/pdfs/TiP20104_Trdina_Pusnik.pdf.
- 2008. Common history, divided memories: Slovenian and Austrian struggle for the Carinthian past. *Anthropological notebooks*, year 14, no. 1, str. 49-61. http://www.drustvo-antropologov.si/AN/PDF/2008_1/Anthropological_Notebooks_XIV_1_Pusnik.pdf.
- 2008 (z G. Starc). An entertaining (r)evolution: the rise of television in socialist Slovenia. *Media, culture & society*, vol. 30, no. 6, str. 777-793.
- 2008. Udomačenje televizije na Slovenskem: javne in zasebne rabe televizije v zgodovinski perspektivi. V: PUŠNIK, Maruša (ur.). *Prispevki k zgodovini slovenskih medijev*, (Javnost/The Public, vol. 15, supl., str. S113-S132). <http://www.javnost-thepublic.org/issue/2008/5/>
- 2007. Ljudje na poziv: rabe telefonije v zgodovinski perspektivi. *Javnost*, vol. 14, supl., str. S19-S38. <http://www.javnost-thepublic.org/issue/2007/5/>
- 2006. Kształowanie narodowych wspomnień: pamięć a muzealne opowieści. *Er(r)go*, nr. 13, str. 155-164.
- 2006. Državne rabe kulturnih pomenov za politične namene: produkcija nacionalnih ljudi in plebiscitna propaganda na Koroškem 1920. *Javnost*, vol. 13, supl., str. S55-S73. <http://www.javnost-thepublic.org/issue/2006/5/>.
- 2006. Žycie stało sie obrazem telewizyjnym: ekspansja telewizji a zmiana modeli codziennego życia. *Kultura popularna*, let. 15, nr. 1, str. [99]-108.
- 2005. Fotografija v muzeju kot arhiv kolektivnega spomina: ljubezen do zgodovine. *Teorija in praksa*, letn. 42, št. 2/3, str. 408-429. http://dk.fdv.uni-lj.si/db/pdfs/tip20052-3_Pusnik.pdf.
- 2004. Novičarsko upravljanje z javnim mnenjem. *Teorija in praksa*, letn. 41, št. 3/4, str. 678-689. <http://dk.fdv.uni-lj.si/tip/tip20043-4pusnik.pdf>.
- 2003. Moralizacija kot estetski projekt dokumentarnega žurnalizma: o urbanih legendah, meganormalnosti in globokem tovarištvu. *Teorija in praksa*, let. 40, št. 2, str. 267-286. <http://dk.fdv.uni-lj.si/db/pdfs/tip20032pusnik.pdf>.
- 2002 (z G. Starc). Nič romance, malo seksa, nekaj nasilja in ogromno drog ter energije: moč vizualizacije glasbe - rap'n'rave. *Časopis za kritiko znanosti*, letn. 30, št. 209-210, str. 471-490.
- 2002. Komunikativnost tekstova u radijskim kontaktnim emisijama. *Medijska istraživanja*, vol. 8, no. 1, str. 5-24.
- 2001 (z G. Bulc). Women in their own reflection: self-representation of women politicians in the Slovenian Press. *Journal of communication inquiry*, vol. 25, no. 4, str. 396-413.
- 2001. Etničnost in pripovedi življenjskih zgod(b)ovin. *Teorija in praksa*, letn. 38, št. 1, str. 87-102. <http://dk.fdv.uni-lj.si/tip/tip20011Pusnik.PDF>.
- 2001. Tekst v kontekstu: užitek in učinek branja "manjšinskega" časopisa. V: SPLICHAL, Slavko (ur.). *Vatovčev zbornik*, (Javnost/The Public, Vol. 8, suplement, str. 67-72).
- 2000 (et al.). Vkoreninjenost političark v mitih o ženskah. *Časopis za kritiko znanosti*, let. 28, št. 200/201, str. 391-407.
- 1999. Konstrukcija slovenske nacije skozi medijsko naracijo. *Teorija in praksa*, letn. 36, št. 5, str. 796-808. <http://dk.fdv.uni-lj.si/tip/tip19995Pusnik.PDF>.

Poglavja v knjigah:

- 2019 (z B. Luthar). Televizijska infozabava in spol. V: PAJNIK, Mojca (ur.), LUTHAR, Breda (ur.). *Mediji in spol: strukture in prakse neenakosti*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede, str. 101-126, 214.
- 2018 (z R. Bobnič in D. Jontes). Tehnologija, komuniciranje in monopoli vednosti. V: INNIS, Harold Adams. *Pristranost komuniciranja*, (Knjižna zbirka Theoria, 4). Ljubljana: Fakulteta za družbene vede, str. 5-27.
- 2017 (z B. Luthar). The restoration of capitalism after Yugoslavia: cultural capital, class and power. V: JELAČA, Dijana (ur.). *The cultural life of capitalism in Yugoslavia: (post)socialism and its other*. [Basingstoke]: Palgrave Macmillan. cop. 2017, str. 81-100.
- 2016 (z B. Luthar in D. Jontes). Ritual v mediatizirani družbi. V: ROTHENBUHLER, Eric W. *Ritualno komuniciranje: od vsakdanje konverzacije do medijsko posredovane ceremonije*, (Knjižna zbirka Theoria, 1). Ljubljana: Fakulteta za družbene vede: Znanstvenoraziskovalni center SAZU, str. 7-34.
- 2016 (z B. Luthar). Jugoslovanizacija kavbojk. V: PETROVIĆ, Tanja (ur.), et al. *Made in YU 2015*, (Zbirka Kulturni spomin. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, str. 42-57.
- 2014 (z G. Starc). Razredna stratifikacija in športne prakse. V: LUTHAR, Breda (ur.). *Kultura in razred*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede, Založba FVD, str. 179-200.
- 2014 (z E. Fajt). Moda kot kulturna praksa in materialna kultura. V: PUŠNIK, Maruša (ur.), FAJT, Elena (ur.). *Moda in kultura oblačenja*. Maribor: Aristej, str. 7-22.
- 2014. Kaj obleči to sezono?: modno novinarstvo v socializmu. V: PUŠNIK, Maruša (ur.), FAJT, Elena (ur.). *Moda in kultura oblačenja*. Maribor: Aristej, str. 167-184.
- 2014 (s K. Bidovec, J. Ahtik). Kulturni in družbeni vidiki razvoja modne fotografije v slovenskem prostoru. V: PUŠNIK, Maruša (ur.), FAJT, Elena (ur.). *Moda in kultura oblačenja*. Maribor: Aristej, str. 185-204.
- 2010. Disciplined memories of a nation: remembrance and museum's narratives. V: KALAGA, Wojciech (ur.), KUBISZ, Marzena (ur.). *Cartographies of culture: memory, space, representation*. Frankfurt am Main [etc.]: P. Lang, str. 73-83.
- 2010 (z B. Luthar). The lure of utopia: socialist everyday spaces. V: LUTHAR, Breda (ur.), PUŠNIK, Maruša (ur.). *Remembering utopia: the culture of everyday life in socialist Yugoslavia*. Washington: New Academia, str. 1-33.
- 2010. Flirting with television in socialism: proletarian morality and the lust for abundance. V: LUTHAR, Breda (ur.), PUŠNIK, Maruša (ur.). *Remembering utopia: the culture of everyday life in socialist Yugoslavia*. Washington: New Academia, str. 227-258.
- 2009 (s K. Sicherl). Ples kot komuniciranje: kulturni in družbeni vidiki salse na Slovenskem. V: VELIKONJA, Mitja (ur.), STANKOVIĆ, Peter (ur.), STARC, Gregor (ur.). *Kalejdoskop športa: uvod v športne študije*. Maribor: Aristej, str. 163-186.
- 2009. Telefonska razmerja: o razvoju telefona in premenah družbenih interakcij. V: OBLAK, Tanja (ur.), LUTHAR, Breda (ur.). *Mobilni telefon in transformacija vsakdana*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede, str. 31-52.
- 2009. Documentaries and mediated popular histories: shaping memories and images of Slovenia's past. V: PLATE, Liedeke (ur.), SMELIK, Anneke (ur.). *Technologies of memory in the arts*. Basingstoke; New York: Palgrave Macmillan, str. 188-202.
- 2008. Narrating and doing otherness through the aesthetics of media texts. V: KALAGA, Wojciech (ur.), KUBISZ, Marzena (ur.). *Multicultural dilemmas: identity, difference, otherness*. Frankfurt am Main [etc.]: P. Lang, str. 129-139.

Knjige in zborniki:

- 2014 (souredila z E. Fajt). *Moda in kultura oblačenja*. Maribor: Aristej.
- 2011. *Popularizacija nacije: komuniciranje, nacionalizem in proizvodnja mej*, (Zbirka Kult). Ljubljana: Fakulteta za družbene vede, Založba FDV.
- 2010 (urednica). *Anthropological notebooks - Anthropology of Dance*. Ljubljana: Društvo antropologov Slovenije = Slovene Anthropological Society, year 16, no. 3. http://www.drustvo-antropologov.si/AN/2010_3.html
- 2010 (souredila z B. Luthar). *Remembering utopia: the culture of everyday life in socialist Yugoslavia*. Washington: New Academia.
- 2008 (urednica). *Javnost/The Public - Prispevki k zgodovini slovenskih medijev*. Ljubljana: Evropski inštitut za komuniciranje in kulturo, vol. 15, supl. <http://www.javnost-thepublic.org/issue/2008/5/>
- 2001 (souredila s K. Podnar in N. Senić). *The bricolage of media studies*. Ljubljana: Pristop.

Številka: 02401-6/2016-271-ŠP

Datum: 11. 7. 2016

Na osnovi določil 56. člena Zakona o visokem šolstvu (ZViS-UPB3, Ur. l. RS, št. 119/06), 211. člena statuta Univerze v Ljubljani (Ur. l. RS, št. 8/05), Meril za volitve v nazive visokošolskih učiteljev, znanstvenih delavcev in sodelavcev Univerze v Ljubljani z dne 16. 10. 2001 in sklepa Senata Fakultete za družbene vede Univerze v Ljubljani z dne 11. 7. 2016, izdajam naslednjo

ODLOČBO O IZVOLITVI V NAZIV

1. **Dr. Maruša Pušnik**, rojena: 22. 11. 1975, je izvoljena v naziv

izredne profesorice za področje medijskih študij.

2. Izvolitev velja za obdobje petih let, od 11. 7. 2016 do 10. 7. 2021.

Obrazložitev:

Senat Fakultete za družbene vede Univerze v Ljubljani je na seji, dne 11. 7. 2016, na podlagi soglasja HK UL z dne 29. 6. 2016 in poročil komisije za izdelavo strokovne ocene usposobljenosti kandidatke, dr. Maruše Pušnik, soglasno izvolil v naziv izredne profesorice za področje medijskih študij.

Dobo izvolitve določa 56. člen Zakona o visokem šolstvu in 211. člen statuta Univerze v Ljubljani.

Pravni pouk:

Zoper to odločbo je dovoljena pritožba na Senat Univerze v Ljubljani v 15-dneh od dneva vročitve odločbe. Pritožba se vloži v kadrovsko službo Fakultete za družbene vede Univerze v Ljubljani, Kardeljeva ploščad 5.

Vročiti:

1. Imenovani/emu
2. personalni arhiv
3. arhiv Univerze v Ljubljani

Red. prof. dr. Rado Božinc,
dekan

Prof. dr Nataša Ružić

Prof. dr Nataša Ružić rođena je 9. marta 1979. godine u Baru, Crna Gora. Diplomirala je na državnom Univerzitetu „Дружба народов“ na Studijskom programu Novinarstvo u Moskvi 2004. godine. Osnovne studije je završila sa odličnim uspjehom (красный диплом) i nastavila školovanje na postdiplomskim studijama na istom univerzitetu. Magistarski rad na temu „Regulisanje krize na Balkanu nakon raspada Jugoslavije i svjetski centri moći“ odbranila je s najvišom ocjenom u junu 2006. godine. Za magistarski rad nagrađena je diplomom Vijeća Univerziteta za naučno-istraživački rad.

Tokom studija radila je u informativnom programu na radiju *Голос России*, a vodila je i svoju autorsku emisiju „Naši u dijaspori“ i „Rusija i ja“. Osim toga, radila je i kao glavni i odgovorni urednik omladinskog lista *Зеркало*.

Doktorsku disertaciju, pod naslovom: „Internet kao jedan od faktora podsticaja nasilja u društvu“, odbranila je u novembru 2010. godine na Fakultetu političkih nauka u Podgorici.

U septembru 2011. godine izabrana je u zvanje docenta za predmete: Uvod u novinarstvo, Istorija novinarstva, Mediji u kriznim situacijama, Novinarska etika, a u martu 2017. godine u zvanje vanrednog profesora.

Objavljeni radovi

- Nataša Ružić, Vladan Lalović, "Izveštavanje *Glasa Crnogorca* o osnivanju Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca". *Radovi Zavoda za povijesne znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Zadru*, vol. 58, str. 285-307, HAZU, Zagreb- Zadar, 2016, ISSN:1330-0474.
- Nataša Ružić, "Challenges in implementation of the subject of Media Literacy in the educational system in Montenegro". *Nova prisutnost* vol. 14, br. 1, str. 69-89, Kršćanski akademski krug, Zagreb, 2016, ISSN:1334-2312
- Nataša Ružić, Vladan Lalović, "Uloga Hearsta i Pulitzera u manipuliranju javnošću pri izvještavanju o Španjolsko-američkom ratu". *Časopis za suvremenu povijest*, vol. 48, br. 2, str. 531-550, Hrvatski institut za povijest, Zagreb, 2016, ISSN:0590-9597
- Nataša Ružić, "Kršenja prava djece na privatnost u crnogorskim štampanim medijima" objavljeno u *Kultura ljudskih prava* (ur. D. Vukčević), str. 153- 163, CANU, Podgorica, 2014, ISBN: 978-86-7215-336-1
- Nataša Ružić, "Uređivačka politika – ključni faktor pri izvještavanju o europskim integracijama u crnogorskim tiskanim medijima", *Mediji i javnost*, str. 363-375, Sveučilište Sjever i Centar za filozofiju medija i mediološka istraživanja, Zagreb, 2014, ISBN:978-953-7809-25-6.
- Nataša Ružić, Danijela Vuković Čalasan, "Uloga medijskih konglomerata u promovisanju postojeće forme globalizacije", *Medijski dijalozi*, godina VII, br. 20, str. 115-128, Istraživački medijski centar, Podgorica, novembar 2014, ISSN: 1800-7074.
- Nataša Ružić, „Mediji nacionalnih manjina u borbi za opstanak na tržištu“, objavljeno u *Informisanje na jezicima manjina na zapadnom Balkanu: sloboda, pristup, marginalizacija* (ur. D. Marko), str. 161-185, Media plan Institut, Sarajevo, jul 2013, ISBN:978-9958-514-04-3.
- Nataša Ružić, "Традиционарна комуникација в політике Черногории домінує і в XXI веку", сб. статей *Интернет, власт і політика*, стр. 69-74, Кемеровський державний університет, Кемерово, 2013, ISBN: 978-5-8353-1620-5.
- Nataša Ružić, "Medijska pismenost kao način zaštite od manipulacije", *Digitalne medijske tehnologije i društveno- obrazovne promene 3* (ur. D. Valić-Nedeljković i D. Pralica), str. 209-215, Filozofski fakultet, Novi Sad, 2013, ISBN: 978-86-6065-203-6.
- Nataša Ružić, "Profit i politički interesi- prioriteti medijskih magnata", *Medijska kultura*, br. 4, str. 94-101, NVO Civilni forum, Nikšić, 2013, ISSN:1800-8577.

- Nataša Ružić, "Istina- žrtva PR-a u kriznim situacijama", *Kultura*, br. 136, str. 312-324, Zavod za proučavanje kulturnog razvitka, Beograd, septembar 2012, ISSN:0023-5164.
 - Nataša Ružić, „Transparentnost parlamenta Crne Gore“, objavljeno u *Demokratske performanse parlamenata Srbije, Bosne i Hercegovine i Crne Gore* (ur. S. Orlović), str. 207-219, Fakultet političkih nauka- Beograd, Sarajevski otvoreni centar, Fakultet političkih nauka – Podgorica, Beograd, Sarajevo, Podgorica, 2012, ISBN: 978-86-84031-35-0.
 - Nataša Ružić, "Sovjetski model tiska: Pogubno po građane", *Liburna*, god. 1, br. 1, str. 26-36, Odjel za turizam i komunikacijske znanosti Sveučilišta u Zadru, Zadar, jun 2012, ISSN:1848-5332.
 - Nataša Ružić, "Rijaliti-moralna panika ili razlog za zabrinutost društva?", *Medijski dijalozi*, godina V, br. 12, str. 115-127, Istraživački medijski centar, Podgorica, maj 2012, ISSN:1800-7074.
 - Nataša Ružić, "The Internet and Video Games: Causes of Increased Aggressiveness Among Young People", *Medijske studije*, br. 2, str. 16-28, Sveučilište u Zagrebu, Fakultet političkih znanosti i Hrvatsko komunikacijsko društvo, Zagreb, decembar 2011, ISSN:1847-9758.
 - Nataša Ružić, "Školsko nasilje kao vrsta medijskog spektakla", *Medijski dijalozi*, godina IV, br. 10, str. 371-382, Istraživački medijski centar, Podgorica, novembar 2011, ISSN:1800-7074.
 - Nataša Ružić, "Senzacionalizam – trend i problem crnogorskih medija", *Kultura*, br. 132, str. 142-156, Zavod za proučavanje kulturnog razvitka, Beograd, septembar 2011, ISSN:0023-5164.
 - Nataša Ružić, "Zaštita djece na Internetu", *Nova prisutnost*, vol. 9, br. 1, str. 155-170, Kršćanski akademski krug, Zagreb, 2011, ISSN:1334-2312.
 - Nataša Ružić, "Mediji i herostrati novog doba", *Medijski dijalozi*, god. IV, br.9, str. 379- 392, ELIT, Podgorica, maj 2011, ISSN:1800-7074.
 - Nataša Ružić, "Samoregulacija medija u uslovima komercijalizacije tržišta", *Medijska kultura* br. 2, str. 159-169, NVO Civilni forum, Nikšić, 2011, ISSN:1800-8577.
 - Nataša Ružić, "Dekriminalizacija klevete u Crnoj Gori“ objavljeno u *Verodostojnost medija dometi medijske tranzicije* (ur. R. Veljanovski), str. 27-37, Fakultet političkih nauka, Čigoja štampa, Beograd, 2011, ISBN: 978-86-7558-869-6.
 - Nataša Ružić, "Mediji kao izvor ideja za oponašanje", *Medianali*, godište 3, broj 6, str. 103-120, Sveučilište u Dubrovniku, Dubrovnik, studeni 2009, ISSN:1846-436X.
 - Nataša Ružić, "Internet-izvor ideja za skul šuting širom svijeta", *MIOKO*, br. 4, str.103-108, Fond za razvoj istraživačkog novinarstva i nove medije-FORIN, Novi Sad, septembar 2009, ISSN:1820-6778.
 - Nataša Ružić, "Internet-korisna baza podataka ili uzročnik antisocijalnog ponašanja?", *Medianali*, godište 3, broj 5, str. 229-240, Sveučilište u Dubrovniku, Dubrovnik, veljača 2009, ISSN:1846-436X.
 - Nataša Ružić, „Zakonska ograničenja ili sloboda izražavanja na Internetu?“, *Medianali*, godište 2, broj 4, str. 101-111, Sveučilište u Dubrovniku, Dubrovnik, studeni 2008, ISSN:1846-436X.
 - Nataša Ružić, "Politička ubojstva novinara u Rusiji", *Medianali*, godište 1, broj 1, str. 83- 94, Sveučilište u Dubrovniku, Dubrovnik, ožujak 2007, ISSN:1846-436X.
 - Nataša Ružić, „Tipične novinarske pogreške u crnogorskim tiskanim medijima“ objavljeno u *Vjerodostojnost novina* (ur. S. Malović), str.181-191, ICEJ, Zagreb, 2007, ISBN:978-953-7015-38-1.
- Priručnici
- Jelić, N. Ružić et. al, *Prava djeteta i novinarska praksa – iz perspektive ljudskih prava*, priručnik za studente, kao obavezna literatura na FPN-u, UNICEF, Podgorica, 2012, str. 138. URL: http://www.unicef.org/montenegro/Prava_djeteta_i_novinarska_praksa_-_vodici_za_studente.pdf

- Jelić, N. Ružić et. al, *Prava djeteta i novinarska praksa – iz perspektive ljudskih prava*, Vodič za nastavu, UNICEF, Podgorica, 2012, str. 28.
URL:[http://www.unicef.org/montenegro/Prava_djeteta_i_novinarska_praksa - vodic za profesore.pdf](http://www.unicef.org/montenegro/Prava_djeteta_i_novinarska_praksa_-_vodici_za_profesore.pdf)
Konferencije
- Izlaganje *Montenegrin public service broadcasting in digital age* na konferenciji "Digital media technologies ad socio-educational changes", Odsjek za medijske studije, Filozofski fakultet, Novi Sad, 27, 28. maj 2016.
- Izlaganje *Implications of Budget Funding for PSB in Montenegro* na konferenciji "The Future of Public Service Media in the Western Balkans: Never-Ending Transition?", Centar za društvena istraživanja *Analitika* i Univerzitet Friburg, Sarajevo, 19, 20. maj 2016
- Izlaganje *Budućnost javnog servisa na savremenom medijskom tržištu* na konferenciji "Vjerodostojnost medija- nedostižan san?" u organizaciji Centra mladih naučnika CANU, Podgorica, 25. septembar 2015.
- Izlaganje *Samoregulacija na crnogorskom medijskom tržištu* na konferenciji "Samoregulacija medija, od teorije do prakse", Bar, 15. decembar 2013.
- Izlaganje *Uređivačka politika – ključni faktor pri izvještavanju o evropskim integracijama u crnogorskim štampanim medijima* na konferenciji "Filozofija medija", Dubrovnik, 15-17. novembar 2013.
- Izlaganje *Izveštavanje crnogorskih medija o evropskim integracijama* na konferenciji "Europe Here and There: Analysis of the Europeanization Discourse in the Western Balkans Media", Fakultet političkih nauka - Sarajevo, Filozofski fakultet – Novi Sad, Sarajevo, 8, 9. jun 2013.
- Moderator jednog od panela na naučnom skupu *Kriza štampe – kulturološke konsekvence*, Bar, 25. maj 2013.
- Izlaganje *Manjinski mediji u borbi za opstanak na crnogorskom tržištu*, regionalna konferencija "Mediji i manjine na Zapadnom Balkanu", Media Plan Institut, Sarajevo, 4. april 2013. godine
- Predstavljanje rezultata istraživanja na međunarodnoj konferenciji "Jačanje uloge i funkcije Skupštine Crne Gore u procesu donošenja odluka", Skupština Crne Gore, FPN Podgorica, Podgorica, 21. decembar 2012. godine
- Izlaganje *Kršenje prava djeteta na privatnost u crnogorskim štampanim medijima* na međunarodnoj konferenciji "Kultura ljudskih prava", CANU, Podgorica, 6. decembar 2012. godine
- Predstavljanje rezultata istraživanja za Crnu Goru na međunarodnoj konferenciji "Uporedna analiza demokratskih performansi parlamenata Srbije, Bosne i Hercegovine i Crne Gore", FPN Beograd, Sarajevski otvoreni centar, FPN Beograd, 28-29. septembar 2012. godine
- Izlaganje *Manipulacija crnogorskih štampanih medija u uslovima ekonomske krize* na međunarodnoj konferenciji "Media, Poverty and Social Exclusion", Odsjek za medijske studije, Filozofski fakultet, Novi Sad, 2. jun 2012. godine
Stručna djelatnost
- Član redakcije časopisa *Medijski dijalozi*, Istraživački medijski centar, Podgorica
- Predsjednica komisije za vrijednovanje projekata na konkursu raspisanom od strane Ministarstva kulture o sufinansiranju programskih sadržaja u lokalnim štampanim medijima i naučnim časopisima za kulturu i teoriju medija u 2014. godini
- Član Centra mladih naučnika Crnogorske akademije nauka i umjetnosti od 2014.
- Vujović, Zlatko, Vukićević, Boris, Ružić, Nataša, Koprivica, Nenad, Muk, Stevo, „Studija: jačanje uloge i funkcije Skupštine Crne Gore u procesu donošenja odluka: Preporuke za unapređenje", Podgorica, 2012, 55 str.
Projekti
- TEMPUS projekat "Vjerodostojnost novina" (2007)

- RRPP projekat „Manjine i mediji na Zapadnom Balkanu: Komparativni istraživački projekat baziran na analizi sadržaja medija nacionalnih manjina u Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori, Makedoniji i Srbiji" (januar 2012 – jun 2013)
- RRPP projekat „Komparativna analiza demokratskih performansi parlamenata Srbije, Bosne i Hercegovine i Crne Gore“, (januar 2012 - januar 2013)
- Rukovodilac tima za Crnu Goru u RRPP projektu „Evropa, ovdje i tamo: Analiza diskursa o evropeizaciji u medijima Zapadnog Balkana“ (jun 2012 – jun 2013)
- SCOPES program „The prospect and development of public service media: Comparative study of PSB development in Western Balkans in light of EU integration“ (jul 2014 – jun 2016)

Univerzitet Crne Gore
adresa / address_ Cetinjska br. 2
81000 Podgorica, Crna Gora
telefon / phone_ 00382 20 414 255
fax_ 00382 20 414 230
mail_rektorat@ac.me
web_www.ucg.ac.me
University of Montenegro

Broj / Ref. B-413

Datum / Date 01.03. 2017.

Crna Gora UNIVERZITET CRNE GORE FAKULTET POLITIČKIH NAUKA			
Primljeno: <u>01.03.2017.</u>			
Org. jed.	Brnj	Prilog	Vrijednost
<u>01</u>	<u>232</u>		

Na osnovu člana 72 stav 2 Zakona o visokom obrazovanju („Službeni list Crne Gore“ br. 44/14, 47/15,40/16) i člana 32 stav 1 tačka 9 Statuta Univerziteta Crne Gore, Senat Univerziteta Crne Gore na sjednici održanoj 01.marta 2017.godine, donio je

ODLUKU O IZBORU U ZVANJE

Dr Nataša Ružić bira se u akademsko zvanje vanredna profesora Univerziteta Crne Gore za oblast Novinarstvo na Fakultetu političkih nauka i na nematičnim fakultetima, na period od pet godina.

REKTOR
Prof. Radmila Vojvodić

Prof. dr Boris Vukićević

BIOGRAFIJA

Prof. dr Boris Vukićević je rođen 1983. godine. Osnovnu školu i gimnaziju završio je u Podgorici. Pravni fakultet Univerziteta Crne Gore završio je 2005. godine sa prosječnom ocjenom 9.50. Tokom studiranja više puta je nagrađivan (studentska nagrada Pravnog fakulteta na svakoj godini studija i stipendija Atlasmont banke za 2004. godinu). Magistrirao je na Fakultetu političkih nauka Univerziteta Crne Gore 2008. na temu *Organizacija diplomatije Svete Stolice i njen istorijski razvoj* a doktorirao na istom fakultetu

2011. godine na temu *Postkoncilska diplomatija Svete Stolice i Hladni rat u Evropi*. Od 2005. je honorarno

angažovan, a od 1. novembra 2006. u radnom odnosu na FPN. Bio je saradnik na nizu predmeta iz oblasti međunarodnih odnosa i diplomatije, a 2012. je izabran u zvanje docenta na Fakultetu političkih nauka (predmeti: Međunarodni odnosi, Međunarodne organizacije i Istorija diplomatije). Na istom fakultetu predaje i Teorije međunarodnih odnosa i Diplomatsko i konzularno pravo, a od 2011. do 2016. predavao je i Politički sistem Crne Gore. Petog marta 2018. izabran je u zvanje vanredni profesor Univerziteta Crne Gore za oblast Međunarodni odnosi i diplomatija na Fakultetu političkih nauka.

Bio je polaznik kursa *The Catholic Church and the International Policy of the Holy See* na Pontificia Università Gregoriana u Rimu i Torinu 2007, a dio istraživanja za doktorsku tezu vršio je na Univerzitetu u

Beču 2009. Bio je učesnik programa State Departmenta o spoljnoj politici SAD na Bard College-u, Njujorku

i Vašingtonu 2014. godine.

Boris Vukićević je bio istraživač na dva projekta Regionalnog programa podrške društvenim istraživanjima

koji implementira Univerzitet u Friburu uz podršku Švajcarske agencije za saradnju i razvoj, 2012. i ponovo

2015-2016. godine. Bio je član tri posmatračke misije na izborima u Ukrajini 2007, 2010. i 2014, kao i učesnik niza naučnih konferencija. Između ostalog, učestvovao je, sa izlaganjem, na konferencijama na Jagelonskom univerzitetu u Krakovu, Univerzitetu u Luksemburgu, Univerzitetu u Oslu, Univerzitetu umjetnosti u Firenci, Novom univerzitetu u Sofiji, Nacionalnoj školi političkih nauka i javne administracije u Bukureštu, Univerzitetu za finansije i menadžment u Varšavi, Univerzitetu u Ankari, Univerzitetu u Prištini, Univerzitetu u Beogradu, Sveučilištu u Zagrebu i drugima.

Obavljao je više funkcija na FPN – koordinator nastave 2008-2009, prodekan za razvoj 2012-2014, prodekan za nastavu 2014-2015, rukovodilac doktorskih i magistarskih studija 2012-2015. Decembra 2017. godine izabran je za predsjednika Suda časti Univerziteta Crne Gore. Bio je mentor većeg broja diplomskih i magistarskih radova.

Član je Centra mladih naučnika Crnogorske akademije nauka i umjetnosti od 2013, a od 2014. do 2016. bio je i njegov sekretar. Član je Uređivačkog savjeta Leksikona diplomatije Crne Gore.

Autor je jedne monografije i velikog broja naučnih radova u domaćim i stranim časopisima i zbornicima, među kojima se izdvajaju tri samostalna rada publikovana u časopisima koji se nalaze na SSCI/AHCI listi i dva samostalna rada u časopisima indeksiranim u bazi Scopus, kao i koautor više stručnih knjiga.

Govori engleski i italijanski, služi se francuskim jezikom.

ODABRANA BIBLIOGRAFIJA

Naučni članci

VUKIĆEVIĆ, Boris. The Holy See and Tito's Yugoslavia: Ostpolitik in the Adriatic. *Journal of Mediterranean Studies*. ISSN: 1016-3476. 2017. Volume 26, Issue 2, str. 169-187.

VUKIĆEVIĆ, Boris. Foreign Relations of Post-Independence Montenegro: A Change of

Direction. *Lithuanian Foreign Policy Review*. ISSN: 1392-5504. Volume 36, Issue 1 (Dec 2017), str. 107-135.

VUKIĆEVIĆ, Boris. Jewish Communities in the Political and Legal Systems of Post Yugoslav Countries. *Trames, Journal of the Humanities and Social Sciences*. ISSN 1736-7514 (electronic) ISSN 1406-0922 (print). 2017. vol. 21, issue 3, str. 251-271. http://www.kirj.ee/public/trames_pdf/2017/issue_3/Trames-2017-3-251-271.pdf doi:<https://doi.org/10.3176/tr.2017.3.04>

VUKIĆEVIĆ, Boris. Pope Francis and the challenges of inter-civilization diplomacy. *Revista Brasileira de Política Internacional*, ISSN 1983-3121. 2015, vol. 58, no. 2, str. 65-79. <http://www.scielo.br/pdf/rbpi/v58n2/0034-7329-rbpi-58-02-00065.pdf>, doi: 1590/0034-7329201500204.

VUKIĆEVIĆ, Boris. Sveta Stolica i vodeće zapadne zemlje - SAD, Velika Britanija i Francuska u hladnoratovskom periodu. *Glasnik Odjeljenja društvenih nauka*, ISSN 0350-5472, 2014, knj. 22, str. 229-249.

VUKIĆEVIĆ, Boris. Diplomatske veze Svete Stolice sa Sovjetskim Savezom u vrijeme pontifikata koncilskih papa. *Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu*, ISSN 1849-1154, 2014, vol. 64, no. 3, str. 425-441. <http://hrcak.srce.hr>.

VUKIĆEVIĆ, Boris. Faktori uticaja Svete Stolice na demokratske promjene u zemljama realsocijalizma osamdesetih godina XX stoljeća. *Glasnik Odjeljenja društvenih nauka*, ISSN 0350-5472, 2012, knj. 21, str. 217-242.

VUKIĆEVIĆ, Boris. Početak hladnog rata u Evropi i prekid diplomatskih odnosa Svete stolice i istočnoevropskih država. *Arhivski zapisi*, ISSN 0353-7404, 2011, god. 18, br. 2, str. 141-162.

VUKIĆEVIĆ, Boris. Sveta stolica i civilizacijsko posredovanje Zapada i Istoka. *Sociološka luča*, ISSN 1800-6167, 2011, god. 5, br. 1, str. 34-53.

VUKIĆEVIĆ, Boris. Papsko diplomatsko predstavljanje u stranim državama od Lateranskog sporazuma do pontifikata Benedikta XVI. *Arhivski zapisi*, ISSN 0353-7404, godina XVI, broj 2, Cetinje, 2010, str. 95-111.

VUKIĆEVIĆ, Boris. Istorijski razvoj papskog diplomatskog predstavljanja u stranim državama do Lateranskog sporazuma 1929. godine. *Istorijski zapisi*, ISSN 0021-2652, 2008, god. 81, br. 1/4, str. 109-127.

VUKIĆEVIĆ, Boris. Pojam Svete stolice i principi njenog djelovanja u međunarodnim odnosima. *Sociološka luča*, ISSN 1800-6167, godina II, broj 1, 2008, str. 32-48.

Objavljena naučna izlaganja na konferencijama

VUKIĆEVIĆ, Boris. Дипломатически, династически и културни вѣзки на Черна гора в края на XIX и началото на XX век/ The Diplomatic, Dynastic and Cultural Relations of Fin-de-siècle Montenegro. U: *19th Century Romanticism. The Life and Art of Dimitar Dobrovich (1816-1905)*, compiled by Angela Daneva, Conference Proceedings, 16 to 17 November, 2016. New Bulgarian University, Sofia, str. 42-66. ISBN 9789545-359767

VUKIĆEVIĆ, Boris, SAVIĆ, Marko. Balkans in the geopolitical strategies of great powers : the case of postindependence

Montenegro. *Megjunaroden dijalog: Istok-Zapad*. 2015, god. 2, br. 2, str. 97-100. ISSN 1857-9302 http://mcsp.mk/publications/izdanija/ZBORNIK_6_PRAVO_i_web.pdf

VUKIĆEVIĆ, Boris. Vjerske slobode i sekularizam u Crnoj Gori. U: *Kultura ljudskih prava : radovi sa naučnog skupa*, Podgorica, 6, decembar 2012, (Naučni skupovi, Odjeljenje društvenih nauka, knj. 123, knj. 45). Podgorica: Crnogorska akademija nauka i umjetnosti, 2014, str. 97-116. (ISBN 978-86-7215-336-1)

Poglavlja u monografskim publikacijama

VUKIĆEVIĆ, Boris. Izborna kampanja u Crnoj Gori. U: GOATI, Vladimir, et al. *Izborni i partijski sistem u*

- Crnoj Gori : perspektiva razvoja unutarpartijske demokratije*. Podgorica: Centar za monitoring i straživanje - CeMI, 2015, str. 135-150. (ISBN 978-86-85547-37-9)
- VUKIĆEVIĆ, Boris. Electoral campaign in Montenegro. U: GOATI, Vladimir, et al. *Electoral and Party System in Montenegro: A Perspective of Internal Party Development* Podgorica: CeMI, 2015, str. 137-152 (ISBN 978-86-85547-38-6)
- VUKIĆEVIĆ, Boris, VUJOVIĆ, Zlatko. Constitutional and legal-political framework of the parliament in Montenegro, 1989-2012. U: ORLOVIĆ, Slaviša (editor). *Comparative Analysis of Democratic Performances of the Parliaments of Serbia, Bosnia and Herzegovina and Montenegro*. Belgrade: University, Faculty of Political Sciences, Centre for Democracy; Sarajevo: Sarajevo Open Centre; Podgorica: Faculty of Political Science, University, 2013, str. 59-80. (ISBN 978-86-84031-61-9)
- VUKIĆEVIĆ, Boris. Legislative function of the Parliament of Montenegro. U: ORLOVIĆ, Slaviša (editor). *Comparative Analysis of Democratic Performances of the Parliaments of Serbia, Bosnia and Herzegovina and Montenegro*. Belgrade: University, Faculty of Political Sciences, Centre for Democracy; Sarajevo: Sarajevo Open Centre; Podgorica: Faculty of Political Science, University, 2013, str. 121-138. (ISBN 978-86-84031-61-9)
- VUKIĆEVIĆ, Boris, VUJOVIĆ, Zlatko. Ustavni i političkopравни okvir parlamenta u Crnoj Gori : 1989-2012. U: ORLOVIĆ, Slaviša (ur.). *Demokratske performanse parlamenata Srbije, Bosne i Hercegovine i Crne Gore*. Beograd: Fakultet političkih nauka; Sarajevo: Sarajevski otvoreni centar; Podgorica: Fakultet političkih nauka, 2012, str. 55-76. (ISBN 978-9958-536-03-8)
- VUKIĆEVIĆ, Boris. Zakonodavna funkcija Skupštine Crne Gore. U: ORLOVIĆ, Slaviša (ur.). *Demokratske performanse parlamenata Srbije, Bosne i Hercegovine i Crne Gore*. Beograd: Fakultet političkih nauka; Sarajevo: Sarajevski otvoreni centar; Podgorica: Fakultet političkih nauka, 2012, str. 117-131. (ISBN 978-9958-536-03-8)
- Naučna monografija**
- VUKIĆEVIĆ, Boris. *Organizacija diplomatije Svete stolice*, (Biblioteka Prva studija). Beograd: Udruženje za političke nauke Srbije: Čigoja štampa; Podgorica: Fakultet političkih nauka, 2011. 129 str. ISBN 978-86-7558-838-2

Univerzitet Crne Gore
adresa / address_Cetinjska br. 2
81000 Podgorica, Crna Gora
telefon / phone_00382 20 414 255
fax_00382 20 414 230
mail_rektorat@ucg.ac.me
web_www.ucg.ac.me
University of Montenegro

Broj / Ref 03-2152

Datum / Date 23.11.2022

Crna Gora UNIVERZITET CRNE GORE FAKULTET POLITIČKIH NAUKA			
Priloga	Broj	Prilog	Vrijednost
01	1746		

Na osnovu člana 72 stav 2 Zakona o visokom obrazovanju („Službeni list Crne Gore“, br. 44/14, 47/15, 40/16, 42/17, 71/17, 55/18, 3/19, 17/19, 47/19, 72/19 i 74/20 i 104/21 i 86/22) i člana 32 stav 1 tačka 9 Statuta Univerziteta Crne Gore, Senat Univerziteta Crne Gore, na sjednici održanoj 23.11.2022. godine, donio je

ODLUKU O IZBORU U ZVANJE

Dr **BORIS VUKIČEVIĆ** bira se u akademsko zvanje **redovni profesor Univerziteta Crne Gore** iz oblasti **Međunarodni odnosi i diplomatija** na **Fakultetu političkih nauka Univerziteta Crne Gore**, na neodređeno vrijeme.

SENAT UNIVERZITETA CRNE GORE
PREDSJEDNIK

B. Božović
Prof. dr Vladimir Božović, rektor